

Postoje MSP k zmenám v podnikateľskom prostredí

Správa z kvantitatívneho prieskumu 2021

**Bratislava
2022**

Vydavateľ:
Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2022

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Úvod

Pozitívne prínosy podnikania pre spoločnosť sú založené v prvom rade na vytváraní optimálnych podmienok pre jeho realizáciu, ako aj na implementácii opatrení z pravidelne realizovaných meraní a analýz potrieb a spokojnosti podnikateľských subjektov. Veľmi dôležité je monitorovať kvalitu podnikateľského prostredia intenzívnejšie v časoch neistoty a zmien, ktoré do trhu priniesla pandémia koronavírusu. V prípade malých a stredných podnikateľov (MSP) je kvalita prostredia, v ktorom realizujú rozhodnutia, vyrábajú tovary, poskytujú služby a plánujú, významne dôležitá, lebo tvorí nezanedbateľnú časť zamestnanosti, je tvorcom pokroku a inovácií. Vytvárať vhodné podmienky pre podnikanie je v aktuálnom čase nevyhnutné, pretože ochota podnikáť môže byť v časoch neistoty znížená. Je úlohou štátu na základe výskumov systematicky chápať pulz podnikateľského prostredia, tvoriť mechanizmy na jeho neustále zlepšovanie, ako aj aktívne a efektívne tieto komunikovať. Pri aktuálnej situácii na trhu je tiež žiadúce identifikovať bariéry, ktoré bránia alebo komplikujú, či už rozbeh podnikania, resp. jeho rozvoj, promptne ich odstraňovať a naďalej zjednodušovať celý mechanizmus realizácie podnikateľskej činnosti.

Z dôvodu hĺbkového posúdenia vnímanej kvality podnikateľského prostredia v sektore MSP bol realizovaný aj predmetný reprezentatívny prieskum medzi reprezentantami tohto segmentu na Slovensku, ktorý sa zamerlal na vybrané ťažiskové témy:

- posúdenie spokojnosti, resp. nespokojnosti s podmienkami na podnikanie
- zmapovanie najzávažnejších prekážok v podnikaní na Slovensku
- posúdenie vplyvu častých legislatívnych zmien na podnikanie
- zmapovanie názorov na hospodársku politiku štátu
- identifikáciu dopadov korona krízy na podnikateľské prostredie
- príchod digitálnej transformácie

Prieskum bol realizovaný formou telefonických rozhovorov CATI **v mesiaci december 2021**. Projektu sa zúčastnilo 1 000 malých a stredných podnikateľov (MSP). Zber údajov realizovala prieskumná agentúra Actly s.r.o. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou.

OBSAH

ÚVOD.....	3
1. CHARAKTERISTIKA SKÚMANEJ VZORKY MSP	5
2. POSTOJE MSP K PODNIKANIU A PODNIKATEĽSKÉMU PROSTREDIU	9
2.1. HODNOTENIE SPOKOJNOSTI S PODMIENKAMI PRE PODNIKANIE (OTÁZKA 1)	9
2.2. PREKÁŽKY PRE FUNGOVANIE A ĎALŠÍ RAST PODNIKANIA (OTÁZKA 2).....	13
2.3. PREKÁŽKY ZÁSAHOV ŠTÁTU V PODNIKANÍ (OTÁZKA 3)	22
2.4. POVINNOSTI PODNIKATEĽOV SPOJENÉ S VYPŔŔNANÍM ČASTÝCH, ROZSIAHLÝCH A NEPREHĽADNÝCH PODANÍ (OTÁZKA 4).....	29
2.5. AKÝMI POPLATKAMI STE AKO PODNIKATEĽ NAJČASTEJŠIE ZAŤAŽENÝ ZO STRANY VEREJNÝCH ORGÁNOV (OTÁZKA 5)....	40
2.6. ODHADNITE VÝŠKU POPLATKOV, KTORÚ ROČNE UHRADÍTE ŠTÁTU AKO PODNIKATEĽ (OTÁZKA 6).....	42
2.7. HODNOTENIE OPATRENÍ PRE PODNIKATEĽOV NA ZMIERNENIE DOPADOV KORONAKRÍZY (OTÁZKA 7).....	44
2.8. KTORÉ Z MIMORIADNYCH EKONOMICKÝCH OPATRENÍ NA ZMIERNENIE NEGATÍVNYCH DOPADOV COVID-19 STE OCENILI NAJVIAC? (OTÁZKA 8)	46
3. ĽUDSKÉ ZDROJE	48
3.1. AKO OVPLYVNILA KORONAKRÍZA ZAMESTNANOSŤ VO VAŠEJ FIRME? (OTÁZKA 9)	48
3.2. ZAZNAMENALI STE PRI OBSADZOVANÍ PRACOVNÝCH MIEST POČAS TOHTO ROKA VÝRAZNEJŠIE PROBLÉMY AKO V PREDCHÁDZAJÚCICH ROKOCH? (OTÁZKA 10)	50
4. K LEGISLATÍVE.....	52
4.1. DÁ SA PODNIKAŤ BEZ PORUŠENIA ZÁKONA VO VAŠOM ODVETVÍ? (OTÁZKA 11)	52
4.2. ČOMU PRIPISUJETE, ŽE JE ŤAŽKÉ, DOKONCA NEMOŽNÉ DODRŽIAVAŤ ZÁKONY (OTÁZKA 12).....	54
4.3. AKÝ DOPAD MAL LEX KORONA (OTÁZKA 13)	58
4.4. MALI BY ZAMESTNÁVATELIA MAŤ MOŽNOSŤ ROZHODNÚŤ SA, ČI BUDÚ ZAMESTNÁVAŤ LEN ZAMESTNANCOV ZAOČKOVANÝCH PROTI COVID-19. (OTÁZKA 14).....	60
4.5. DIGITALIZÁCIA A PROCESY V SÚVISLOSTI S KORONAKRÍZOU (OTÁZKA 15)	62
4.6. BARIÉRY BRÁNIACE V DIGITALIZOVANÍ PROCESOV VO FIRME (OTÁZKA 16)	64
4.7. PLÁNOVANÉ ZMENY VO FIRME V NAJBĽIŽŠOM OBDOBÍ (OTÁZKA 17).....	66
4.8. OČAKÁVANIA VÝVOJA VO SVOJEJ FIRME V NASLEDUJÚCOM ROKU (OTÁZKA 18)	68
4.9. AKÉ OPATRENIA PREFERUJETE PRE UĽAHČENIE VÁŠHO PODNIKANIA V BUDÚCNOSTI (OTÁZKA 19).....	73
5. ZHRNUTIE VÝSLEDKOV.....	75
6. ZOZNAM GRAFOV A TABULIEK	78
7. METODIKA PRIESKUMU	80
8. DOTAZNÍK.....	81

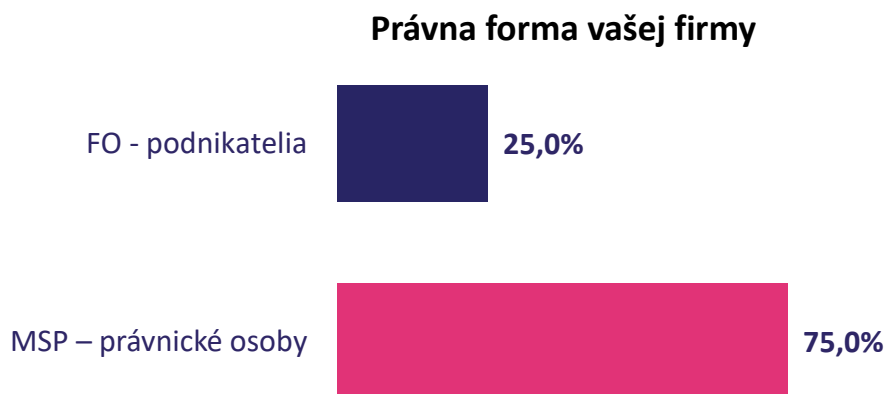
1. Charakteristika skúmanej vzorky MSP

Skúmanú vzorku malých a stredných podnikov, ktoré sa zúčastnili prieskumu realizovaného v roku 2021 možno rozčleniť na základe nasledujúcich kategórií:

- právnej formy;
- veľkosti (podľa počtu zamestnancov);
- regionálnej príslušnosti (na úrovni regiónov NUTS 3);
- odvetvia, v ktorom vykonávajú hlavnú činnosť podnikania (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE);
- dĺžky podnikania
- podľa veku podnikateľov

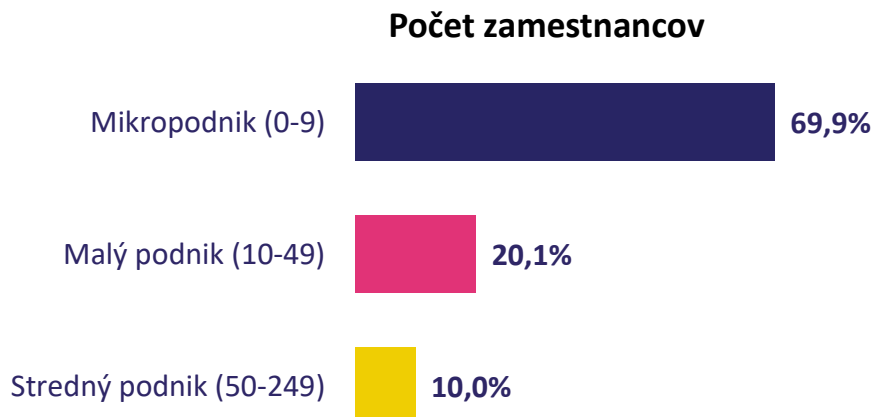
Z celkovej vzorky 1 000 MSP tvorili štvrtinu (25,0%) fyzické osoby – podnikatelia a tri štvrtiny MSP – právnické osoby (75,0%). V rámci MSP – právnických osôb dominovali spoločnosti s ručením obmedzeným so 71,0%-ným zastúpením. V nižšej miere boli vo vzorke zúčastnené akciové spoločnosti (3,3%), spoločnosti inej právnej formy (0,7%), do ktorej mohli byť zaradené verejno-obchodné spoločnosti, komanditné spoločnosti, družstvá, jednoduché spoločnosti na akcie a slobodne povolania (0,2%).

Graf č.1: Typ podnikateľského subjektu

V členení podľa veľkostných kategórií boli v prieskume najpočetnejšie zastúpené mikropodniky (t. j. podniky s počtom zamestnancov nižším ako 10), ktoré predstavovali 69,9% celkového počtu respondentov. Päťtinu respondentov (20,1%) tvorili malé podniky (10 – 49 zamestnancov). Najnižšie zastúpenie v prieskume mali stredné podniky s počtom zamestnancov 50 až 249, a to 10,0%. Podnikateľské subjekty bez zamestnancov tvorili 23,3% zo všetkých oslovených MSP.

Graf č.2: Počet zamestnancov

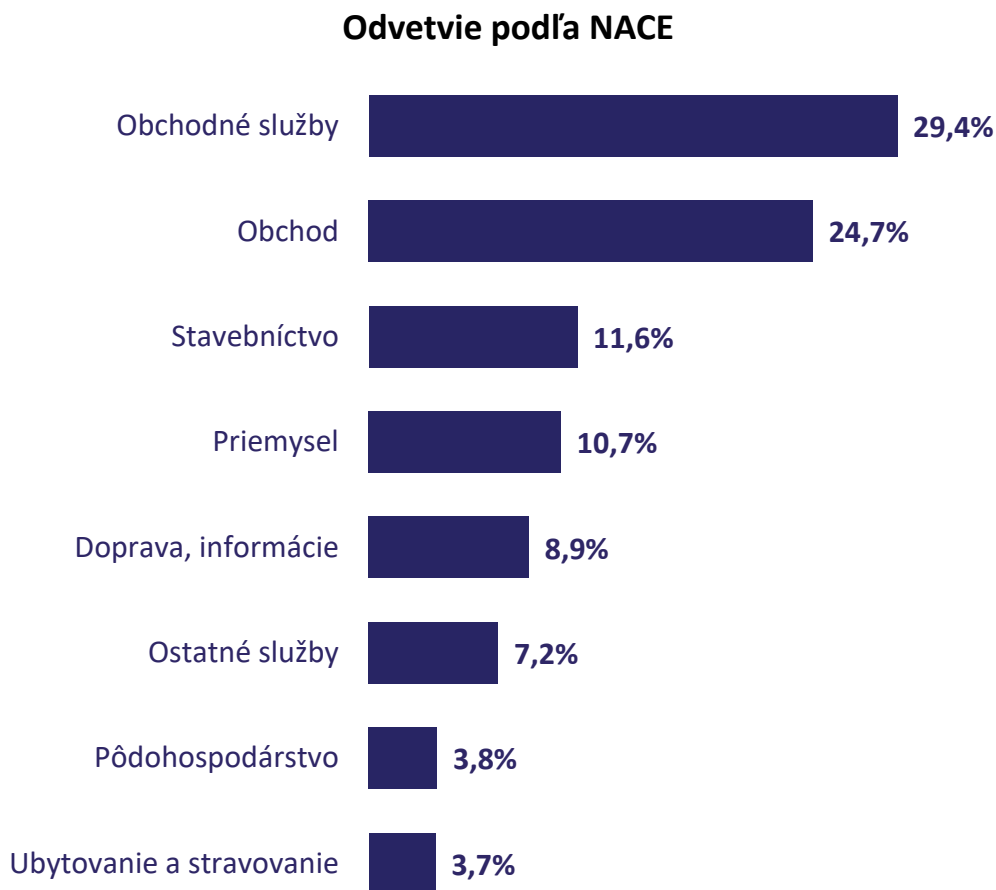
Z pohľadu regionálneho zastúpenia MSP, ktoré sa zúčastnili prieskumu, boli oslovené podnikateľské subjekty so sídlom vo všetkých krajoch SR. Najpočetnejšie zastúpenie mali MSP sídlia v Bratislavskom kraji, ktorých podiel na celkovom počte oslovených respondentov predstavoval 29,4%. Zastúpenie MSP z ostatných krajov bolo relatívne vyrovnané – v intervale od 8,5% do 11,6%.

Graf č.3: Kraj sídla

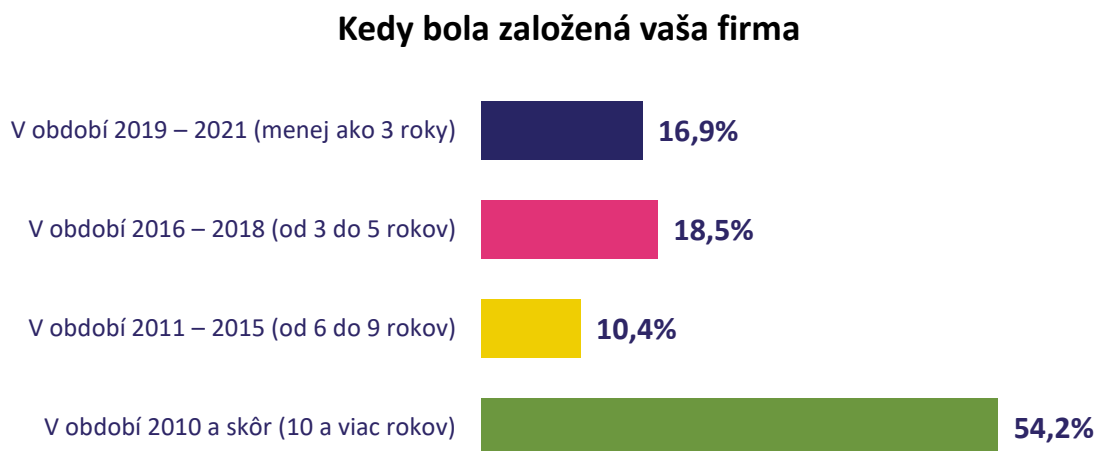
Skúmaná vzorka MSP pozostávala v prevažujúcej miere z podnikateľských subjektov vykonávajúcich hlavnú podnikateľskú činnosť v odvetví obchodných služieb (29,4%) a obchodu (24,7%). V ostatných sektoroch bolo zastúpené stavebníctvo (11,6%), priemysel (10,7%) a doprava, informácie (8,9%). Podiel podnikateľských subjektov v ostatných odvetviach bol výrazne nižší. Najnižší podiel MSP, ktoré sa zúčastnili prieskumu, podnikalo v odvetví ostatných služieb (7,2%) a ubytovania a stravovania (3,7%), resp. pôdohospodárstva (3,8%).

Graf č.4: Odvetvie

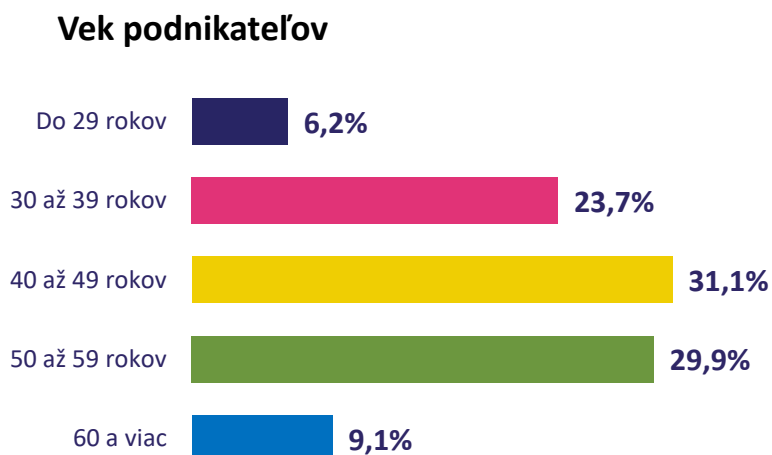
V členení podľa dĺžky podnikania bola vzorka MSP zložená prevažne z respondentov s dlhoročnými skúsenosťami v podnikaní – viac ako polovicu (54,2%) respondentov tvorili MSP pôsobiace na trhu viac ako 10 rokov. Vzorku ďalej doplnili MSP podnikajúce 3 až 5 rokov (18,5%). 16,9% tvorili mladí podnikatelia podnikajúci menej ako 3 roky a MSP podnikajúce 5 až 10 rokov (10,4%).

Graf č.5: Dĺžka podnikania

Najpočetnejšie skupiny podnikateľov podľa veku (takmer tretina, 31,1%) boli podnikatelia vo veku 40 až 49 rokov a podnikatelia vo veku 50 až 59 rokov (29,9%), najmenej boli zastúpení mladí podnikatelia vo veku do 29 rokov (6,2%)

Graf č.6: Vek podnikateľov

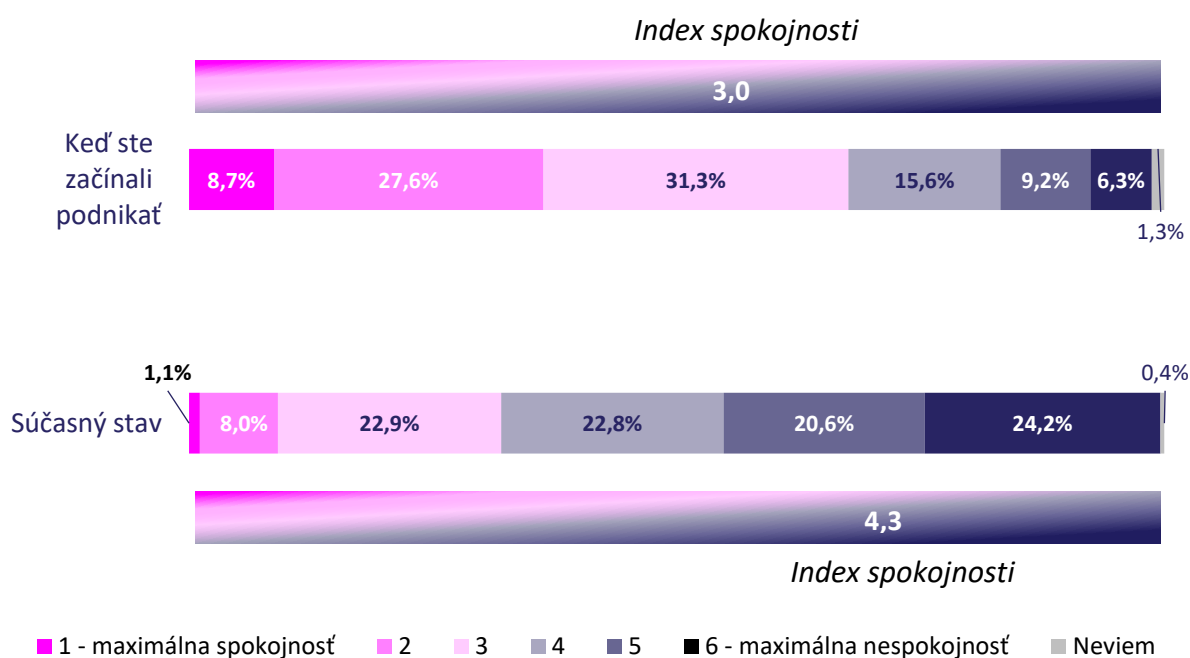
2. POSTOJE MSP K PODNIKANIU A PODNIKATEĽSKÉMU PROSTREDIU

2.1. Hodnotenie spokojnosti s podmienkami pre podnikanie (Otázka 1)

Predstavitelia malých a stredných podnikov sa v prieskume vyjadrili k podmienkam pre podnikanie na Slovensku v dvoch obdobiach – v súčasnosti (rok 2021) a v období, keď s podnikaním začínali. Medzi oslovenými MSP vo všeobecnosti prevládala nespokojnosť so súčasnými podmienkami pre podnikanie na Slovensku. Podľa hodnotenia spokojnosti na stupnici od 1 (najvyššia spokojnosť) po 6 (najnižšia spokojnosť), spokojnosť so súčasnými podmienkami pre podnikanie prevládala v prípade 32,0% malých a stredných podnikateľov. Naopak, nespokojnosť (hodnotenie 4 až 6) prezentovali takmer dve tretiny (67,6%) respondentov. Index spokojnosti malých a stredných podnikateľov so súčasným stavom podnikateľského prostredia dosiahol podľa spracovaných výsledkov prieskumu **4,3 bodu** (na stupnici od 1 po 6)¹.

Graf č.7: Hodnotenie spokojnosti

Vyjadrite vašu celkovú spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku v súčasnosti a na začiatku svojho podnikania

N=1000 respondentov

¹ Výpočet indexu vychádza z percentuálneho zastúpenia jednotlivých odpovedí (napr. hodnotu 6 označilo 30 % respondentov, hodnotu 5 označilo 40 %, atď.). Percentá boli následne pre násobené zodpovedajúcim počtom bodov. Prenásobené hodnoty za všetky odpovede boli v ďalšom kroku sčítané, pričom maximálna možná hodnota je 600. Z dôvodu prevedenia bodov na stupnicu od 1 do 6 bol súčet vydelený hodnotou 100.

Rovnakým spôsobom respondenti hodnotili aj podmienky pre podnikanie v začiatkoch ich podnikania na Slovensku. V tomto prípade bolo hodnotenie pozitívnejšie. Spokojnosť s podmienkami na podnikanie (hodnotenie 1 až 3) prezentovali dve tretiny podnikateľov (67,6 %). S podmienkami na začiatku svojho podnikania nebola spokojná (hodnotenie 4 až 6) tretina zástupcov MSP (31,1%). Index spokojnosti s podmienkami pre podnikanie na začiatku podnikania dosiahol **3,0 bodu**.

V súčasnosti v rámci podnikateľov, **ktorí vyjadrili spokojnosť so súčasným stavom podnikania**, sú viac zastúpení mikropodnikatelia (33,2%). Naopak najmenej spokojní sú malí podnikatelia (28,9%). Spokojnosť so súčasným stavom vyjadrili významnejšie podnikatelia z odvetvia doprava, informácie (42,7%) a podnikatelia zo sektoru obchodné služby (37,4%), firmy so sídlom v Bratislavskom (35,0%) a Prešovskom kraji (35,0%), MSP podnikajúce od 3 do 5 rokov (35,0%) a respondenti vo veku 40 až 49 rokov (33,7%). Spokojnosť s aktuálnymi podmienkami klesá s nárastom veku respondentov a dĺžkou podnikania.

Medzi najmenej spokojných podnikateľov možno zaradiť zástupcov malých podnikov (70,2%), firiem z odvetvia ubytovanie a stravovanie (89,2%), so sídlom v Trenčianskom (78,9%) a Trnavskom kraji (70,2%) a podnikateľov vo veku 40 až 49 rokov (64,0%), podnikajúcich menej ako 3 roky (72,2%).

Tab. č.1 : Spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku súčasný stav

Riadkové %		1 - maximálna spokojnosť	2	3	4	5	6 - maximálna nespokojnosť	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	1,1%	8,0%	22,9%	22,8%	20,6%	24,2%	0,4%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	1,1%	7,6%	24,5%	21,5%	20,0%	25,0%	0,3%
	Malý podnik (10-49)	1,0%	9,5%	18,4%	25,9%	21,9%	22,4%	1,0%
	Stredný podnik (50-249)	1,0%	8,0%	21,0%	26,0%	22,0%	22,0%	0,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	0,0%	10,5%	15,8%	36,8%	13,2%	23,7%	0,0%
	Priemysel	1,9%	7,5%	15,9%	23,4%	29,0%	21,5%	0,9%
	Stavebníctvo	0,0%	5,2%	13,8%	26,7%	25,0%	29,3%	0,0%
	Obchod	0,4%	10,1%	23,9%	23,1%	19,0%	22,7%	0,8%
	Doprava, informácie	0,0%	7,9%	34,8%	24,7%	19,1%	13,5%	0,0%
	Ubytovanie a stravovanie	2,7%	5,4%	2,7%	5,4%	32,4%	51,4%	0,0%
	Obchodné služby	2,0%	6,8%	28,6%	20,7%	17,7%	23,8%	0,3%
	Ostatné služby	1,4%	11,1%	20,8%	22,2%	18,1%	26,4%	0,0%
Kraj sídla	Bratislavský	2,0%	7,8%	25,2%	20,4%	20,7%	22,8%	1,0%
	Trnavský	1,1%	8,5%	20,2%	26,6%	20,2%	23,4%	0,0%
	Nitriansky	0,9%	9,7%	22,1%	23,0%	18,6%	24,8%	0,9%
	Trenčiansky	0,0%	5,9%	15,3%	27,1%	22,4%	29,4%	0,0%
	Banskobystrický	1,1%	8,7%	23,9%	26,1%	19,6%	20,7%	0,0%
	Žilinský	1,7%	9,5%	19,0%	22,4%	21,6%	25,9%	0,0%
	Prešovský	0,0%	11,7%	23,3%	21,4%	20,4%	23,3%	0,0%
	Košický	0,0%	1,9%	29,1%	21,4%	21,4%	26,2%	0,0%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	0,8%	8,0%	20,8%	24,0%	24,4%	22,0%	0,0%
	MSP - právnické osoby	1,2%	8,0%	23,6%	22,4%	19,3%	24,9%	0,5%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	0,6%	6,5%	20,7%	22,5%	18,9%	30,8%	0,0%
	Od 3 do 5 rokov	1,1%	9,2%	25,4%	21,1%	19,5%	23,2%	0,5%
	Od 6 do 9 rokov	1,0%	10,6%	23,1%	23,1%	22,1%	20,2%	0,0%
	10 a viac rokov	1,3%	7,6%	22,7%	23,4%	21,2%	23,2%	0,6%
Vek	Do 29 rokov	0,0%	3,2%	29,0%	21,0%	19,4%	27,4%	0,0%
	30 až 39 rokov	0,4%	8,9%	21,5%	23,2%	19,4%	26,6%	0,0%
	40 až 49 rokov	0,6%	8,7%	24,4%	22,2%	19,3%	24,1%	0,6%
	50 až 59 rokov	1,7%	7,4%	23,1%	22,7%	22,4%	22,4%	0,3%
	60 a viac rokov	3,3%	8,8%	16,5%	25,3%	23,1%	22,0%	1,1%

Prevládajúcu spokojnosť s podmienkami na podnikanie v období začatia podnikania vyjadrili v prieskume predovšetkým zástupcovia firiem pôsobiach v odvetví ubytovanie a stravovanie (75,6%) a obchodné služby (72,2%), so sídlom v Košickom kraji (74,7%), vo veku 60 a viac rokov (78,1%), podnikajúci od 5 do 10 rokov (74,0%).

Prevládajúcu nespokojnosť s podmienkami na podnikanie v období začatia podnikania deklarovali v prieskume predovšetkým firmy pôsobiace v stavebníctve (40,5%), podnikatelia pôsobiaci na trhu menej ako 3 roky (36,7%) a podnikatelia vo veku 30 až 39 rokov (35,9%).

Tab. č.2 : Spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku v období začatia podnikania

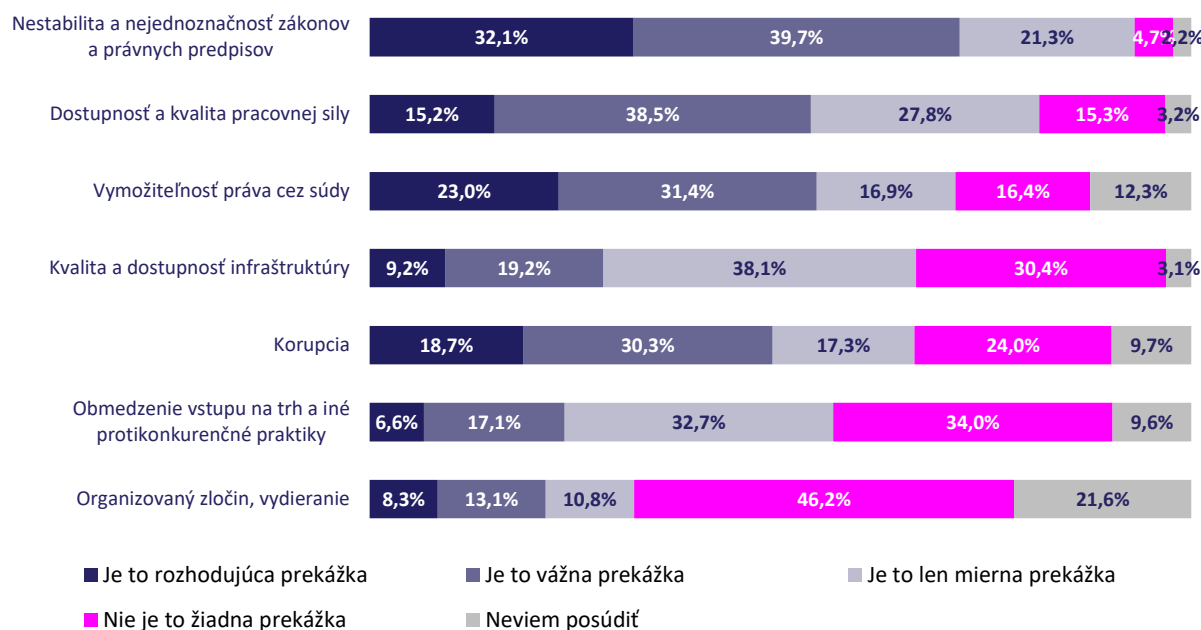
Riadkové %		1 - maximálna spokojnosť	2	3	4	5	6 - maximálna nespokojnosť	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	8,7%	27,6%	31,3%	15,6%	9,2%	6,3%	1,3%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	8,3%	28,8%	29,9%	15,5%	10,3%	5,6%	1,7%
	Malý podnik (10-49)	9,0%	23,9%	36,8%	15,4%	7,0%	7,5%	0,5%
	Stredný podnik (50-249)	11,0%	27,0%	30,0%	17,0%	6,0%	9,0%	0,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	10,5%	28,9%	23,7%	15,8%	10,5%	10,5%	0,0%
	Priemysel	7,5%	19,6%	35,5%	18,7%	12,1%	6,5%	0,0%
	Stavebníctvo	8,6%	21,6%	28,4%	20,7%	13,8%	6,0%	0,9%
	Obchod	8,5%	29,6%	30,0%	15,4%	9,3%	6,1%	1,2%
	Doprava, informácie	5,6%	21,3%	40,4%	16,9%	4,5%	10,1%	1,1%
	Ubytovanie a stravovanie	5,4%	40,5%	29,7%	8,1%	5,4%	8,1%	2,7%
	Obchodné služby	9,9%	32,0%	30,3%	13,9%	7,1%	4,8%	2,0%
	Ostatné služby	11,1%	25,0%	31,9%	12,5%	12,5%	5,6%	1,4%
Kraj sídla	Bratislavský	9,5%	25,9%	35,7%	15,3%	6,8%	6,5%	0,3%
	Trnavský	9,6%	23,4%	37,2%	13,8%	12,8%	3,2%	0,0%
	Nitriansky	8,8%	24,8%	31,0%	17,7%	10,6%	6,2%	0,9%
	Trenčiansky	3,5%	34,1%	16,5%	18,8%	11,8%	8,2%	7,1%
	Banskobystrický	9,8%	27,2%	29,3%	14,1%	10,9%	8,7%	0,0%
	Žilinský	8,6%	28,4%	26,7%	18,1%	10,3%	6,9%	0,9%
	Prešovský	7,8%	25,2%	35,0%	15,5%	8,7%	5,8%	1,9%
	Košický	9,7%	35,9%	29,1%	11,7%	6,8%	4,9%	1,9%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	9,2%	26,4%	32,0%	15,6%	10,4%	5,6%	0,8%
	MSP - právnické osoby	8,5%	28,0%	31,1%	15,6%	8,8%	6,5%	1,5%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	5,3%	32,5%	23,7%	17,2%	11,2%	8,3%	1,8%
	Od 3 do 5 rokov	8,6%	25,4%	33,5%	12,4%	12,4%	4,9%	2,7%
	Od 6 do 9 rokov	6,7%	28,8%	38,5%	11,5%	5,8%	8,7%	0,0%
	10 a viac rokov	10,1%	26,6%	31,5%	17,0%	8,1%	5,7%	0,9%
Vek	Do 29 rokov	8,1%	27,4%	35,5%	11,3%	14,5%	3,2%	0,0%
	30 až 39 rokov	6,8%	28,7%	27,4%	19,4%	9,3%	7,2%	1,3%
	40 až 49 rokov	8,4%	24,8%	30,5%	15,4%	10,3%	8,4%	2,3%
	50 až 59 rokov	10,0%	29,8%	31,8%	14,4%	8,4%	4,7%	1,0%
	60 a viac rokov	11,0%	27,5%	39,6%	13,2%	4,4%	4,4%	0,0%

2.2. Prekážky pre fungovanie a ďalší rast podnikania (Otázka 2)

Pre malých a stredných podnikateľov je pri fungovaní a ďalšom raste podnikania **najvýznamnejšou prekážkou nestabilita a nejednoznačnosť zákonov**. Tento faktor považuje za miernu, vážnu alebo rozhodujúcu prekážku až 93,1% respondentov. Pre MSP sú časté zmeny legislatívy a ich nejednoznačnosť rozhodujúcou prekážkou v podnikaní na Slovensku.

Graf č.8: Prekážky podnikania

Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?

N=1000 respondentov

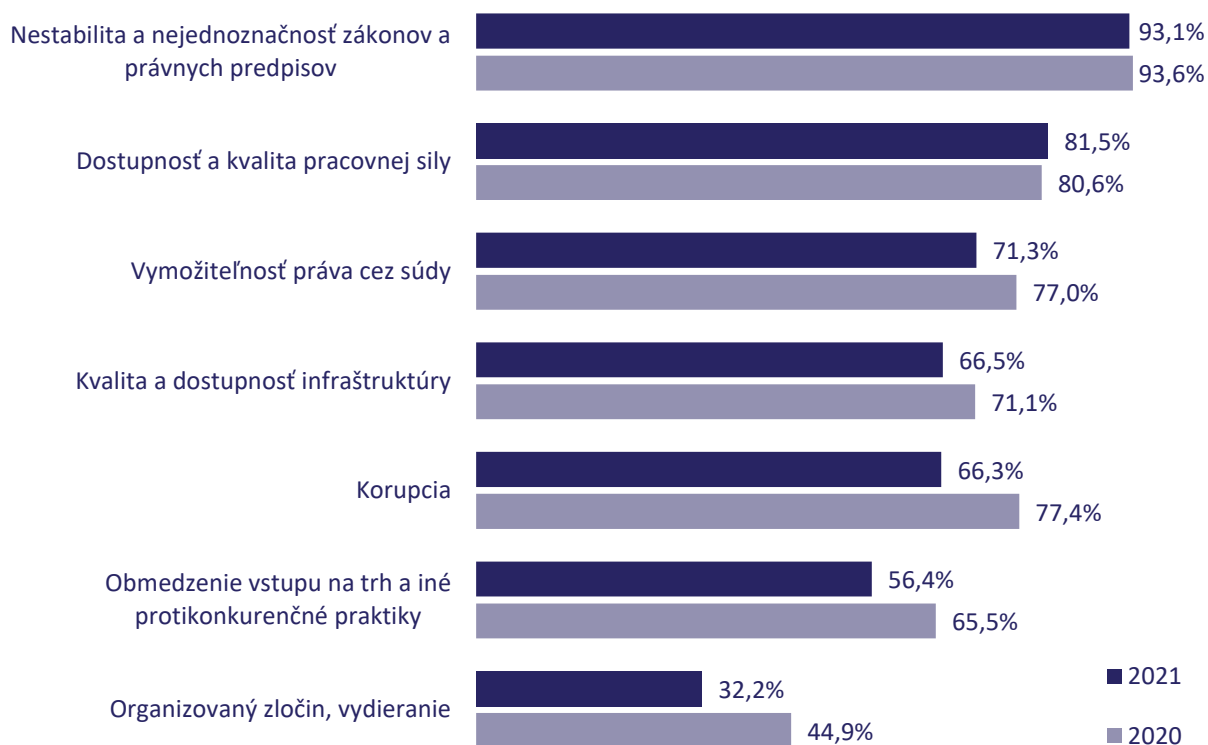
Z výsledkov ďalej vyplýva, že sektor MSP neustále **pociťuje problémy aj na pracovnom trhu**. Problém s dostupnosťou a kvalitou pracovnej sily označilo za prekážku až 81,5% oslovených MSP. Medzi významnejšie bariéry v podnikaní na Slovensku respondenti zaradili tiež vymožiteľnosť práva súdnou cestou (71,3%) a korupciu (66,3%). Takmer štvrtina respondentov (23,0%) vníma vymožiteľnosť práva cez súdy ako rozhodujúcu prekážku podnikania.

Kvalitu a dostupnosť infraštruktúry na Slovensku považuje za prekážku 66,5% malých a stredných podnikateľov. Pre 56,4% oslovených MSP predstavuje prekážku v podnikaní obmedzenie vstupu na trh a iné protikonkurenčné praktiky. Z uvedených možností respondenti vnímajú ako najmenšiu prekážku pri fungovaní a ďalšom raste svojho podnikania organizovaný zločin a vydieranie (32,2%). K hodnoteniu tohto faktora sa nevedela vyjadriť pätina oslovených respondentov (21,6%).

V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 2020 kleslo negatívne vnímanie skoro pri všetkých faktoroch, až na **Dostupnosť a kvalita pracovnej sily**. **Najvýraznejší pokles** v medziročnom porovnaní zaznamenali faktory **organizovaný zločin, vydieranie** (12,7 percentuálneho bodu) a **korupcia** (11,1 percentuálneho bodu). Výsledky zároveň potvrdzujú dlhodobé problémy slovenského podnikateľského prostredia v oblasti častých legislatívnych zmien a nejednoznačnosti zákonov. Napriek opakovaným požiadavkám na prijatie zásadných opatrení sa situácia v tejto oblasti neustále zhoršuje.

Graf č.9: Prekážky podnikania - porovnanie 2021/2020

Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?

N=1000 respondentov

Nestabilita a nejednoznačnosť legislatívnych noriem vytvára prekážku pre fungovanie a ďalší rast podnikania predovšetkým medzi mikropodnikateľmi, resp. malými podnikmi (93,5%), podnikateľmi v odvetví ubytovanie a stravovanie (100%), so sídlom v Košickom kraji (97,1%) a podnikajúcich menej ako 3 roky (95,8%).

Tab. č.3 : Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Nestabilita a nejednoznačnosť zákonov a právnych predpisov

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	32,1%	39,7%	21,3%	4,7%	2,2%	93,1%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	32,2%	39,6%	21,7%	4,4%	2,0%	93,5%
	Malý podnik (10-49)	35,3%	40,8%	17,4%	4,5%	2,0%	93,5%
	Stredný podnik (50-249)	25,0%	38,0%	26,0%	7,0%	4,0%	89,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	18,4%	50,0%	18,4%	13,2%	0,0%	86,8%
	Priemysel	28,0%	43,9%	18,7%	5,6%	3,7%	90,6%
	Stavebníctvo	26,7%	40,5%	25,9%	3,4%	3,4%	93,1%
	Obchod	39,7%	33,6%	19,8%	4,5%	2,4%	93,1%
	Doprava, informácie	31,5%	39,3%	22,5%	5,6%	1,1%	93,3%
	Ubytovanie a stravovanie	40,5%	45,9%	13,5%	0,0%	0,0%	100,0%
	Obchodné služby	31,0%	40,8%	22,1%	4,8%	1,4%	93,9%
	Ostatné služby	29,2%	40,3%	23,6%	2,8%	4,2%	93,1%
Kraj sídla	Bratislavský	27,9%	43,2%	20,4%	5,1%	3,4%	91,5%
	Trnavský	30,9%	37,2%	27,7%	4,3%	0,0%	95,8%
	Nitriansky	36,3%	38,1%	18,6%	5,3%	1,8%	93,0%
	Trenčiansky	35,3%	42,4%	17,6%	2,4%	2,4%	95,3%
	Banskobystrický	28,3%	47,8%	15,2%	5,4%	3,3%	91,3%
	Žilinský	35,3%	32,8%	25,0%	6,0%	0,9%	93,1%
	Prešovský	34,0%	36,9%	20,4%	5,8%	2,9%	91,3%
	Košický	35,9%	35,0%	26,2%	1,9%	1,0%	97,1%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	30,8%	37,2%	26,8%	2,8%	2,4%	94,8%
	MSP - právnické osoby	32,5%	40,5%	19,5%	5,3%	2,1%	92,5%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	33,7%	40,8%	21,3%	3,6%	0,6%	95,8%
	Od 3 do 5 rokov	28,6%	41,1%	21,6%	4,9%	3,8%	91,3%
	Od 6 do 9 rokov	32,7%	42,3%	20,2%	1,9%	2,9%	95,2%
	10 a viac rokov	32,7%	38,4%	21,4%	5,5%	2,0%	92,5%
Vek	Do 29 rokov	32,3%	33,9%	22,6%	9,7%	1,6%	88,8%
	30 až 39 rokov	32,1%	39,7%	22,8%	3,8%	1,7%	94,6%
	40 až 49 rokov	32,5%	40,2%	21,5%	4,2%	1,6%	94,2%
	50 až 59 rokov	33,1%	39,1%	20,4%	4,0%	3,3%	92,6%
	60 a viac rokov	27,5%	44,0%	18,7%	7,7%	2,2%	90,2%

Problém s dostupnosťou a kvalitou pracovnej sily narastá s veľkosťou podnikov a je to zároveň najvýznamnejší problém v prípade stredných podnikov (až 85,0%). Dostupnosť a kvalita zamestnancov predstavuje významný problém z hľadiska odvetvia najmä pre firmy pôsobiace v doprave, informáciách (86,5%), stavebníctve (85,3%), podniky so sídlom v Banskobystrickom kraji (91,3%) a MSP - právnické osoby (82,2%).

Tab. č.4 : Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Dostupnosť a kvality pracovnej sily

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	15,2%	38,5%	27,8%	15,3%	3,2%	81,5%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	15,0%	37,5%	28,0%	15,7%	3,7%	80,5%
	Malý podnik (10-49)	15,9%	38,3%	28,9%	14,4%	2,5%	83,1%
	Stredný podnik (50-249)	15,0%	46,0%	24,0%	14,0%	1,0%	85,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9%	42,1%	26,3%	21,1%	2,6%	76,3%
	Priemysel	16,8%	35,5%	25,2%	18,7%	3,7%	77,5%
	Stavebníctvo	15,5%	44,8%	25,0%	12,1%	2,6%	85,3%
	Obchod	12,1%	38,5%	31,2%	15,0%	3,2%	81,8%
	Doprava, informácie	18,0%	40,4%	28,1%	10,1%	3,4%	86,5%
	Ubytovanie a stravovanie	24,3%	40,5%	18,9%	13,5%	2,7%	83,7%
	Obchodné služby	14,6%	40,8%	25,2%	17,0%	2,4%	80,6%
	Ostatné služby	20,8%	18,1%	40,3%	13,9%	6,9%	79,2%
Kraj sídla	Bratislavský	14,3%	33,0%	29,6%	18,7%	4,4%	76,9%
	Trnavský	9,6%	39,4%	33,0%	12,8%	5,3%	82,0%
	Nitriansky	18,6%	37,2%	23,0%	17,7%	3,5%	78,8%
	Trenčiansky	14,1%	45,9%	25,9%	11,8%	2,4%	85,9%
	Banskobystrický	26,1%	39,1%	26,1%	7,6%	1,1%	91,3%
	Žilinský	14,7%	44,0%	25,0%	14,7%	1,7%	83,7%
	Prešovský	11,7%	35,0%	31,1%	18,4%	3,9%	77,8%
	Košický	14,6%	45,6%	26,2%	12,6%	1,0%	86,4%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	15,6%	36,4%	27,6%	16,4%	4,0%	79,6%
	MSP - právnické osoby	15,1%	39,2%	27,9%	14,9%	2,9%	82,2%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	10,1%	40,8%	31,4%	14,2%	3,6%	82,3%
	Od 3 do 5 rokov	20,0%	36,8%	23,8%	16,2%	3,2%	80,6%
	Od 6 do 9 rokov	17,3%	32,7%	26,0%	20,2%	3,8%	76,0%
	10 a viac rokov	14,8%	39,5%	28,4%	14,4%	3,0%	82,7%
Vek	Do 29 rokov	17,7%	35,5%	17,7%	25,8%	3,2%	70,9%
	30 až 39 rokov	16,5%	40,1%	28,3%	11,4%	3,8%	84,9%
	40 až 49 rokov	15,8%	36,3%	29,9%	14,8%	3,2%	82,0%
	50 až 59 rokov	13,4%	40,5%	28,1%	15,1%	3,0%	82,0%
	60 a viac rokov	14,3%	37,4%	25,3%	20,9%	2,2%	77,0%

Vymožitelnosť práva cez súdy vnímajú ako problematickú oblasť podnikateľského prostredia hlavne malé podniky (74,6%), podnikatelia z ubytovanie a stravovanie (78,3%), odvetvia obchodné služby (73,8%) a obchodu (73,3%), so sídlom v Prešovskom kraji (81,5%) a podnikatelia vo veku 60 a viac rokov (74,8%).

Tab. č.5 : Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Vymožitelnosť práva cez súdy

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	23,0%	31,4%	16,9%	16,4%	12,3%	71,3%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	22,7%	31,8%	16,9%	16,9%	11,7%	71,4%
	Malý podnik (10-49)	21,4%	34,8%	18,4%	13,9%	11,4%	74,6%
	Stredný podnik (50-249)	28,0%	22,0%	14,0%	18,0%	18,0%	64,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	23,7%	26,3%	13,2%	15,8%	21,1%	63,2%
	Priemysel	24,3%	29,0%	14,0%	15,0%	17,8%	67,3%
	Stavebníctvo	19,8%	36,2%	16,4%	19,0%	8,6%	72,4%
	Obchod	21,9%	32,4%	19,0%	12,1%	14,6%	73,3%
	Doprava, informácie	27,0%	29,2%	13,5%	20,2%	10,1%	69,7%
	Ubytovanie a stravovanie	29,7%	32,4%	16,2%	16,2%	5,4%	78,3%
	Obchodné služby	24,8%	30,3%	18,7%	17,0%	9,2%	73,8%
	Ostatné služby	13,9%	33,3%	13,9%	22,2%	16,7%	61,1%
Kraj sídla	Bratislavský	22,1%	35,4%	14,6%	16,0%	11,9%	72,1%
	Trnavský	19,1%	25,5%	19,1%	19,1%	17,0%	63,7%
	Nitriansky	21,2%	26,5%	23,9%	17,7%	10,6%	71,6%
	Trenčiansky	24,7%	35,3%	15,3%	12,9%	11,8%	75,3%
	Banskobystrický	27,2%	22,8%	18,5%	19,6%	12,0%	68,5%
	Žilinský	19,0%	31,0%	13,8%	22,4%	13,8%	63,8%
	Prešovský	32,0%	30,1%	19,4%	10,7%	7,8%	81,5%
	Košický	21,4%	36,9%	14,6%	12,6%	14,6%	72,9%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	22,0%	34,4%	16,4%	14,4%	12,8%	72,8%
	MSP - právnické osoby	23,3%	30,4%	17,1%	17,1%	12,1%	70,8%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	23,1%	26,0%	20,7%	16,6%	13,6%	69,8%
	Od 3 do 5 rokov	23,2%	32,4%	17,3%	16,2%	10,8%	72,9%
	Od 6 do 9 rokov	19,2%	35,6%	12,5%	14,4%	18,3%	67,3%
	10 a viac rokov	23,6%	31,9%	16,4%	16,8%	11,3%	71,9%
Vek	Do 29 rokov	25,8%	19,4%	16,1%	24,2%	14,5%	61,3%
	30 až 39 rokov	21,5%	35,9%	13,9%	16,9%	11,8%	71,3%
	40 až 49 rokov	23,8%	31,5%	17,7%	15,1%	11,9%	73,0%
	50 až 59 rokov	24,4%	29,1%	17,1%	15,7%	13,7%	70,6%
	60 a viac rokov	17,6%	35,2%	22,0%	16,5%	8,8%	74,8%

Kvalitu a dostupnosť infraštruktúry označili v prieskume ako prekážku pre fungovanie a rast podnikania predovšetkým firmy pôsobiace v doprave, informáciách (71,9%) a podnikatelia v Trnavskom (74,5%) a Nitrianskom kraji (70,0%), čo môže súvisieť s vyšším nárastom dopravy v týchto lokalitách. Najmä v prípade diaľnic a rýchlostných ciest rastie aj hustota premávky z dôvodu väčšej saturácie logistiky a obchodu.

Tab. č.6 : Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?

Kvalita a dostupnosť infraštruktúry

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	9,2%	19,2%	38,1%	30,4%	3,1%	66,5%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	10,0%	19,2%	37,9%	30,8%	2,1%	67,1%
	Malý podnik (10-49)	6,0%	20,9%	37,3%	30,3%	5,5%	64,2%
	Stredný podnik (50-249)	10,0%	16,0%	41,0%	28,0%	5,0%	67,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6%	10,5%	50,0%	36,8%	0,0%	63,1%
	Priemysel	7,5%	20,6%	36,4%	31,8%	3,7%	64,5%
	Stavebníctvo	11,2%	18,1%	36,2%	30,2%	4,3%	65,5%
	Obchod	8,9%	16,2%	41,3%	28,3%	5,3%	66,4%
	Doprava, informácie	18,0%	19,1%	34,8%	27,0%	1,1%	71,9%
	Ubytovanie a stravovanie	0,0%	18,9%	43,2%	32,4%	5,4%	62,1%
	Obchodné služby	8,8%	22,8%	35,0%	31,6%	1,7%	66,6%
	Ostatné služby	8,3%	19,4%	40,3%	30,6%	1,4%	68,0%
Kraj sídla	Bratislavský	8,5%	18,0%	39,1%	31,3%	3,1%	65,6%
	Trnavský	9,6%	17,0%	47,9%	22,3%	3,2%	74,5%
	Nitriansky	13,3%	24,8%	31,9%	29,2%	0,9%	70,0%
	Trenčiansky	5,9%	23,5%	36,5%	30,6%	3,5%	65,9%
	Banskobystrický	15,2%	19,6%	32,6%	29,3%	3,3%	67,4%
	Žilinský	7,8%	16,4%	38,8%	35,3%	1,7%	63,0%
	Prešovský	8,7%	21,4%	35,9%	28,2%	5,8%	66,0%
	Košický	5,8%	15,5%	40,8%	34,0%	3,9%	62,1%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	9,2%	18,4%	37,2%	33,6%	1,6%	64,8%
	MSP - právnické osoby	9,2%	19,5%	38,4%	29,3%	3,6%	67,1%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	8,3%	16,6%	40,8%	32,0%	2,4%	65,7%
	Od 3 do 5 rokov	9,7%	17,8%	40,5%	29,2%	2,7%	68,0%
	Od 6 do 9 rokov	6,7%	19,2%	28,8%	41,3%	3,8%	54,7%
	10 a viac rokov	9,8%	20,5%	38,2%	28,2%	3,3%	68,5%
Vek	Do 29 rokov	9,7%	11,3%	30,6%	41,9%	6,5%	51,6%
	30 až 39 rokov	12,2%	16,9%	37,1%	30,8%	3,0%	66,2%
	40 až 49 rokov	8,7%	19,9%	42,4%	26,7%	2,3%	71,0%
	50 až 59 rokov	9,0%	21,7%	36,5%	30,4%	2,3%	67,2%
	60 a viac rokov	3,3%	19,8%	36,3%	34,1%	6,6%	59,4%

Korupciu považujú za prekážku podnikania predovšetkým zástupcovia stredných podnikov (71,0%), firmy z odvetvia ubytovanie a stravovanie (75,6%), so sídlom v Trnavskom kraji (71,2%) a respondenti vo veku 40 až 49 rokov (72,4%).

Tab. č.7 : Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?

Korupcia

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	18,7%	30,3%	17,3%	24,0%	9,7%	66,3%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	18,7%	29,5%	17,6%	23,9%	10,3%	65,8%
	Malý podnik (10-49)	15,9%	35,3%	14,4%	25,4%	9,0%	65,6%
	Stredný podnik (50-249)	24,0%	26,0%	21,0%	22,0%	7,0%	71,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	18,4%	39,5%	13,2%	21,1%	7,9%	71,1%
	Priemysel	19,6%	25,2%	15,0%	24,3%	15,9%	59,8%
	Stavebníctvo	12,9%	29,3%	19,8%	28,4%	9,5%	62,0%
	Obchod	19,0%	29,1%	16,6%	22,7%	12,6%	64,7%
	Doprava, informácie	23,6%	29,2%	15,7%	23,6%	7,9%	68,5%
	Ubytovanie a stravovanie	21,6%	40,5%	13,5%	18,9%	5,4%	75,6%
	Obchodné služby	18,4%	31,6%	18,0%	26,5%	5,4%	68,0%
	Ostatné služby	19,4%	29,2%	22,2%	15,3%	13,9%	70,8%
Kraj sídla	Bratislavský	17,7%	28,2%	20,7%	24,8%	8,5%	66,6%
	Trnavský	19,1%	37,2%	14,9%	20,2%	8,5%	71,2%
	Nitriansky	21,2%	30,1%	15,9%	22,1%	10,6%	67,2%
	Trenčiansky	22,4%	30,6%	12,9%	28,2%	5,9%	65,9%
	Banskobystrický	19,6%	33,7%	17,4%	18,5%	10,9%	70,7%
	Žilinský	19,0%	29,3%	10,3%	29,3%	12,1%	58,6%
	Prešovský	16,5%	33,0%	16,5%	24,3%	9,7%	66,0%
	Košický	16,5%	25,2%	23,3%	22,3%	12,6%	65,0%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	18,0%	27,2%	19,6%	23,2%	12,0%	64,8%
	MSP - právnické osoby	18,9%	31,3%	16,5%	24,3%	8,9%	66,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	17,8%	32,0%	16,6%	23,7%	10,1%	66,4%
	Od 3 do 5 rokov	18,9%	26,5%	18,4%	25,4%	10,8%	63,8%
	Od 6 do 9 rokov	18,3%	33,7%	15,4%	22,1%	10,6%	67,4%
	10 a viac rokov	19,0%	30,4%	17,5%	24,0%	9,0%	66,9%
Vek	Do 29 rokov	19,4%	29,0%	8,1%	37,1%	6,5%	56,5%
	30 až 39 rokov	17,7%	27,8%	17,3%	23,6%	13,5%	62,8%
	40 až 49 rokov	19,3%	32,2%	20,9%	20,3%	7,4%	72,4%
	50 až 59 rokov	19,4%	29,8%	15,4%	25,8%	9,7%	64,6%
	60 a viac rokov	16,5%	33,0%	17,6%	23,1%	9,9%	67,1%

Obmedzenie vstupu na trh a iné protikonkurenčné praktiky považujú za prekážku podnikania predovšetkým zástupcovia malých podnikov (59,7%), firmy pôsobiace v ubytovaní a stravovaní (62,1%) a obchodných službách (60,6%), podnikatelia so sídlom v Trenčianskom (68,2%) a Banskobystrickom kraji (65,2%), predovšetkým starší respondenti vo vekovej kategórii 60 a viac rokov (62,7%).

Tab. č.8 : Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Obmedzenie vstupu na trh a iné protikonkurenčné praktiky

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	6,6%	17,1%	32,7%	34,0%	9,6%	56,4%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	6,9%	16,7%	32,6%	34,2%	9,6%	56,2%
	Malý podnik (10-49)	6,0%	16,4%	37,3%	31,8%	8,5%	59,7%
	Stredný podnik (50-249)	6,0%	21,0%	24,0%	37,0%	12,0%	51,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9%	23,7%	23,7%	31,6%	13,2%	55,3%
	Priemysel	3,7%	16,8%	25,2%	43,0%	11,2%	45,7%
	Stavebníctvo	10,3%	10,3%	38,8%	32,8%	7,8%	59,4%
	Obchod	7,3%	17,0%	30,4%	32,8%	12,6%	54,7%
	Doprava, informácie	2,2%	20,2%	31,5%	36,0%	10,1%	53,9%
	Ubytovanie a stravovanie	13,5%	2,7%	45,9%	32,4%	5,4%	62,1%
	Obchodné služby	6,5%	21,1%	33,0%	32,0%	7,5%	60,6%
	Ostatné služby	4,2%	12,5%	40,3%	34,7%	8,3%	57,0%
Kraj sídla	Bratislavský	6,1%	16,0%	29,3%	41,2%	7,5%	51,4%
	Trnavský	8,5%	17,0%	38,3%	23,4%	12,8%	63,8%
	Nitriansky	8,8%	15,9%	30,1%	38,1%	7,1%	54,8%
	Trenčiansky	3,5%	28,2%	36,5%	23,5%	8,2%	68,2%
	Banskobystrický	9,8%	15,2%	40,2%	25,0%	9,8%	65,2%
	Žilinský	7,8%	18,1%	31,9%	32,8%	9,5%	57,8%
	Prešovský	3,9%	18,4%	32,0%	32,0%	13,6%	54,3%
	Košický	4,9%	11,7%	32,0%	38,8%	12,6%	48,6%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	5,6%	18,0%	34,8%	32,4%	9,2%	58,4%
	MSP - právnické osoby	6,9%	16,8%	32,0%	34,5%	9,7%	55,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	12,4%	18,9%	30,2%	32,0%	6,5%	61,5%
	Od 3 do 5 rokov	8,6%	13,0%	33,5%	36,2%	8,6%	55,1%
	Od 6 do 9 rokov	3,8%	19,2%	26,9%	31,7%	18,3%	49,9%
	10 a viac rokov	4,6%	17,5%	34,3%	34,3%	9,2%	56,4%
Vek	Do 29 rokov	12,9%	8,1%	30,6%	41,9%	6,5%	51,6%
	30 až 39 rokov	8,0%	17,3%	32,5%	32,9%	9,3%	57,8%
	40 až 49 rokov	6,4%	15,4%	29,3%	36,0%	12,9%	51,1%
	50 až 59 rokov	5,4%	18,7%	35,8%	31,4%	8,7%	59,9%
	60 a viac rokov	3,3%	23,1%	36,3%	33,0%	4,4%	62,7%

Organizovaný zločin a vydieranie ako prekážku pre fungovanie a ďalší rast podnikania vnímajú predovšetkým podnikatelia z odvetvia obchodné služby (35,4%), so sídlom v Žilinskom kraji (41,3%), zástupcovia firiem podnikajúcich menej ako 3 roky (34,9%) a podnikatelia vo veku od 40 do 49 rokov (34,0%).

Tab. č.9 : Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie?
Organizovaný zločin, vydieranie

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	8,3%	13,1%	10,8%	46,2%	21,6%	32,2%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	8,2%	12,6%	12,0%	46,2%	21,0%	32,8%
	Malý podnik (10-49)	8,0%	14,4%	9,0%	43,8%	24,9%	31,4%
	Stredný podnik (50-249)	10,0%	14,0%	6,0%	51,0%	19,0%	30,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9%	10,5%	10,5%	42,1%	28,9%	28,9%
	Priemysel	6,5%	13,1%	12,1%	48,6%	19,6%	31,7%
	Stavebníctvo	5,2%	15,5%	12,1%	50,0%	17,2%	32,8%
	Obchod	10,1%	13,0%	8,9%	42,5%	25,5%	32,0%
	Doprava, informácie	10,1%	9,0%	13,5%	51,7%	15,7%	32,6%
	Ubytovanie a stravovanie	5,4%	10,8%	8,1%	51,4%	24,3%	24,3%
	Obchodné služby	8,2%	15,0%	12,2%	45,6%	19,0%	35,4%
	Ostatné služby	9,7%	9,7%	5,6%	44,4%	30,6%	25,0%
Kraj sídla	Bratislavský	10,5%	12,9%	10,5%	47,3%	18,7%	33,9%
	Trnavský	5,3%	12,8%	12,8%	44,7%	24,5%	30,9%
	Nitriansky	7,1%	12,4%	9,7%	42,5%	28,3%	29,2%
	Trenčiansky	4,7%	10,6%	14,1%	49,4%	21,2%	29,4%
	Banskobystrický	7,6%	10,9%	6,5%	53,3%	21,7%	25,0%
	Žilinský	11,2%	17,2%	12,9%	43,1%	15,5%	41,3%
	Prešovský	4,9%	13,6%	8,7%	44,7%	28,2%	27,2%
	Košický	9,7%	13,6%	11,7%	44,7%	20,4%	35,0%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	7,2%	12,8%	13,2%	45,2%	21,6%	33,2%
	MSP - právnické osoby	8,7%	13,2%	10,0%	46,5%	21,6%	31,9%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	8,9%	13,6%	12,4%	45,6%	19,5%	34,9%
	Od 3 do 5 rokov	10,8%	10,8%	9,2%	51,9%	17,3%	30,8%
	Od 6 do 9 rokov	8,7%	14,4%	9,6%	33,7%	33,7%	32,7%
	10 a viac rokov	7,2%	13,5%	11,1%	46,9%	21,4%	31,8%
Vek	Do 29 rokov	11,3%	12,9%	9,7%	51,6%	14,5%	33,9%
	30 až 39 rokov	9,3%	12,7%	9,7%	49,8%	18,6%	31,7%
	40 až 49 rokov	9,6%	13,5%	10,9%	43,4%	22,5%	34,0%
	50 až 59 rokov	5,7%	12,7%	12,0%	46,2%	23,4%	30,4%
	60 a viac rokov	7,7%	14,3%	9,9%	42,9%	25,3%	31,9%

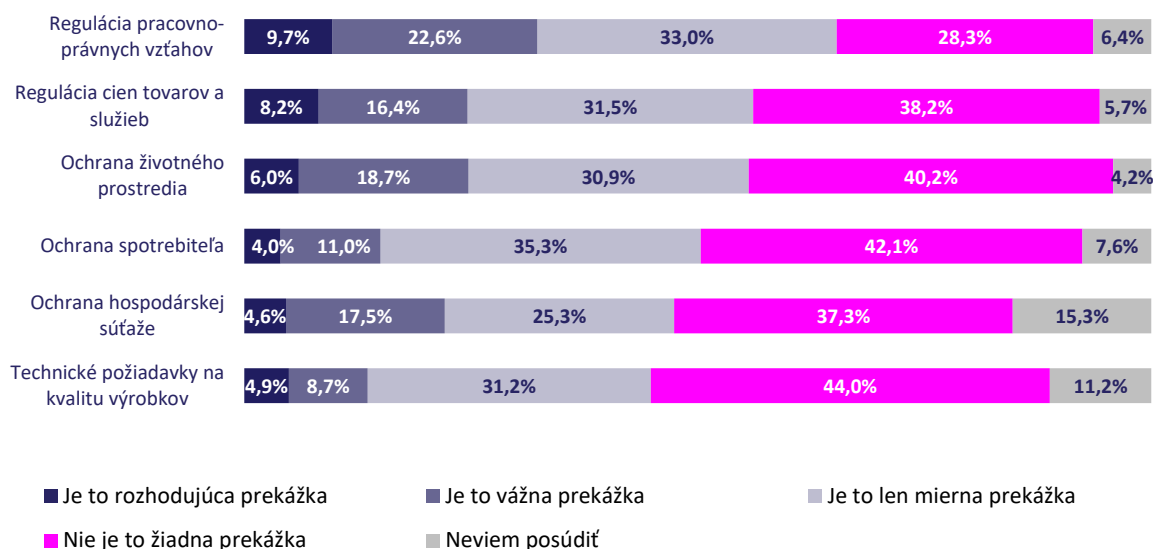
2.3. Prekážky zásahov štátu v podnikaní (Otázka 3)

Na podnikanie malých a stredných podnikateľov na Slovensku nepriaznivo pôsobia aj rôzne zásahy štátu. Pre oslovených zástupcov MSP predstavujú najväčšiu prekážku v podnikaní zásahy štátu v oblasti **regulácie pracovno-právnych vzťahov**, ktoré vníma ako miernu, vážnu alebo rozhodujúcu prekážku až 65,3% respondentov.

Zásahy štátu v oblasti **regulácie cien tovarov a služieb** predstavujú prekážku pre 56,1% oslovených MSP. V prípade 55,6% podnikateľov sú prekážkou **zásahy štátu v oblasti ochrany životného prostredia**, resp. **ochrany spotrebiteľa** (50,3%). Menej oslovených malých a stredných podnikateľov vníma ako prekážku v podnikaní zásahy štátu v oblasti **ochrany hospodárskej súťaže** (47,4%) a v oblasti technických požiadaviek na kvalitu výrobkov (44,8%). Zásahy štátu vo všetkých oblastiach sú u podnikateľov vnímané najmä ako mierne prekážky v ich podnikaní.

Graf č.10: Zásahy štátu ako prekážka v podnikaní na Slovensku

Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku vo vašom podnikaní zásahy štátu v nasledovných oblastiach (v rámci vnútorného trhu)?

N=1000 respondentov

Reguláciu pracovno-právnych vzťahov zo strany štátu považujú za prekážku vo zvýšenej miere najmä malí podnikatelia (66,2%), firmy pôsobiace v pôdohospodárstve (71,1%), podniky so sídlom v Banskobystrickom kraji (73,9%) a respondenti vo vekovej kategórii od 40 do 49 rokov (68,8%).

Tab. č.10 : Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach:

Regulácia pracovno-právnych vzťahov

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	9,7%	22,6%	33,0%	28,3%	6,4%	65,3%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	10,7%	23,2%	31,6%	28,0%	6,4%	65,5%
	Malý podnik (10-49)	5,5%	22,4%	38,3%	28,4%	5,5%	66,2%
	Stredný podnik (50-249)	11,0%	19,0%	32,0%	30,0%	8,0%	62,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3%	21,1%	44,7%	26,3%	2,6%	71,1%
	Priemysel	10,3%	19,6%	25,2%	40,2%	4,7%	55,1%
	Stavebníctvo	7,8%	30,2%	30,2%	23,3%	8,6%	68,2%
	Obchod	7,3%	24,3%	36,4%	23,9%	8,1%	68,0%
	Doprava, informácie	13,5%	24,7%	29,2%	25,8%	6,7%	67,4%
	Ubytovanie a stravovanie	16,2%	13,5%	37,8%	27,0%	5,4%	67,5%
	Obchodné služby	10,5%	21,8%	33,0%	30,3%	4,4%	65,3%
	Ostatné služby	11,1%	15,3%	33,3%	30,6%	9,7%	59,7%
Kraj sídla	Bratislavský	9,5%	20,1%	35,4%	27,9%	7,1%	65,0%
	Trnavský	12,8%	17,0%	37,2%	28,7%	4,3%	67,0%
	Nitriansky	8,0%	25,7%	27,4%	31,0%	8,0%	61,1%
	Trenčiansky	12,9%	24,7%	29,4%	28,2%	4,7%	67,0%
	Banskobystrický	7,6%	29,3%	37,0%	20,7%	5,4%	73,9%
	Žilinský	7,8%	21,6%	32,8%	30,2%	7,8%	62,2%
	Prešovský	11,7%	21,4%	34,0%	29,1%	3,9%	67,1%
	Košický	8,7%	26,2%	27,2%	30,1%	7,8%	62,1%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	8,0%	24,0%	30,4%	30,0%	7,6%	62,4%
	MSP - právnické osoby	10,3%	22,1%	33,9%	27,7%	6,0%	66,3%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	10,1%	21,9%	39,1%	24,3%	4,7%	71,1%
	Od 3 do 5 rokov	11,9%	21,1%	28,6%	31,9%	6,5%	61,6%
	Od 6 do 9 rokov	8,7%	17,3%	38,5%	28,8%	6,7%	64,5%
	10 a viac rokov	9,0%	24,4%	31,5%	28,2%	6,8%	64,9%
Vek	Do 29 rokov	6,5%	19,4%	41,9%	27,4%	4,8%	67,8%
	30 až 39 rokov	9,7%	19,0%	33,8%	32,1%	5,5%	62,5%
	40 až 49 rokov	10,6%	24,8%	33,4%	24,4%	6,8%	68,8%
	50 až 59 rokov	9,7%	23,7%	31,4%	28,4%	6,7%	64,8%
	60 a viac rokov	8,8%	23,1%	28,6%	31,9%	7,7%	60,5%

Reguláciu cien tovarov a služieb zo strany štátu vnímajú ako prekážku v podnikaní predovšetkým malí podnikatelia (61,7%), zástupcovia firiem z odvetvia stavebníctva (65,5%), podnikatelia so sídlom v Prešovskom kraji (65,1%), podnikateľské subjekty pôsobiace na trhu viac ako 10 rokov (57,9%) a podnikatelia vo veku od 50 do 59 rokov (59,2%).

Tab. č.11 : Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach:
Regulácia cien tovarov a služieb

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	8,2%	16,4%	31,5%	38,2%	5,7%	56,1%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	8,4%	15,9%	31,0%	38,9%	5,7%	55,3%
	Malý podnik (10-49)	6,5%	20,4%	34,8%	35,3%	3,0%	61,7%
	Stredný podnik (50-249)	10,0%	12,0%	28,0%	39,0%	11,0%	50,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	10,5%	15,8%	23,7%	47,4%	2,6%	50,0%
	Priemysel	9,3%	13,1%	31,8%	38,3%	7,5%	54,2%
	Stavebníctvo	10,3%	21,6%	33,6%	30,2%	4,3%	65,5%
	Obchod	6,5%	15,0%	32,8%	38,9%	6,9%	54,3%
	Doprava, informácie	11,2%	19,1%	30,3%	32,6%	6,7%	60,6%
	Ubytovanie a stravovanie	10,8%	18,9%	29,7%	37,8%	2,7%	59,4%
	Obchodné služby	7,8%	16,3%	29,9%	41,2%	4,8%	54,0%
	Ostatné služby	4,2%	13,9%	36,1%	38,9%	6,9%	54,2%
Kraj sídla	Bratislavský	9,2%	17,0%	28,2%	37,4%	8,2%	54,4%
	Trnavský	3,2%	12,8%	33,0%	47,9%	3,2%	49,0%
	Nitriansky	8,8%	12,4%	35,4%	34,5%	8,8%	56,6%
	Trenčiansky	8,2%	20,0%	24,7%	41,2%	5,9%	52,9%
	Banskobystrický	6,5%	17,4%	32,6%	39,1%	4,3%	56,5%
	Žilinský	10,3%	19,0%	32,8%	37,1%	0,9%	62,1%
	Prešovský	7,8%	17,5%	39,8%	31,1%	3,9%	65,1%
	Košický	8,7%	14,6%	30,1%	40,8%	5,8%	53,4%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	8,0%	15,2%	34,0%	36,8%	6,0%	57,2%
	MSP - právnické osoby	8,3%	16,8%	30,7%	38,7%	5,6%	55,8%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	7,1%	18,3%	29,6%	37,3%	7,7%	55,0%
	Od 3 do 5 rokov	10,8%	12,4%	29,7%	42,7%	4,3%	52,9%
	Od 6 do 9 rokov	7,7%	12,5%	33,7%	40,4%	5,8%	53,9%
	10 a viac rokov	7,7%	17,9%	32,3%	36,5%	5,5%	57,9%
Vek	Do 29 rokov	8,1%	14,5%	27,4%	48,4%	1,6%	50,0%
	30 až 39 rokov	13,5%	15,6%	26,2%	40,5%	4,2%	55,3%
	40 až 49 rokov	7,1%	15,1%	32,5%	39,5%	5,8%	54,7%
	50 až 59 rokov	6,7%	19,1%	33,4%	35,1%	5,7%	59,2%
	60 a viac rokov	3,3%	15,4%	38,5%	30,8%	12,1%	57,2%

Opatrenia štátu v oblasti ochrany životného prostredia vnímajú ako prekážku predovšetkým malé firmy (60,2%), malí a strední podnikatelia z oblasti ubytovania a stravovania (62,1%), podniky so sídlom v Bratislavskom kraji (58,9%).

Tab. č.12 : Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach:
Ochrana životného prostredia

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	6,0%	18,7%	30,9%	40,2%	4,2%	55,6%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	6,2%	19,6%	29,2%	40,6%	4,4%	55,0%
	Malý podnik (10-49)	5,5%	16,4%	38,3%	36,3%	3,5%	60,2%
	Stredný podnik (50-249)	6,0%	17,0%	28,0%	45,0%	4,0%	51,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3%	28,9%	21,1%	42,1%	2,6%	55,3%
	Priemysel	6,5%	16,8%	30,8%	42,1%	3,7%	54,1%
	Stavebníctvo	6,0%	17,2%	32,8%	37,9%	6,0%	56,0%
	Obchod	3,2%	18,2%	32,0%	41,3%	5,3%	53,4%
	Doprava, informácie	10,1%	15,7%	34,8%	39,3%	0,0%	60,6%
	Ubytovanie a stravovanie	13,5%	10,8%	37,8%	27,0%	10,8%	62,1%
	Obchodné služby	6,1%	19,4%	29,9%	40,8%	3,7%	55,4%
	Ostatné služby	5,6%	25,0%	25,0%	41,7%	2,8%	55,6%
Kraj sídla	Bratislavský	4,1%	21,8%	33,0%	36,4%	4,8%	58,9%
	Trnavský	4,3%	18,1%	35,1%	41,5%	1,1%	57,5%
	Nitriansky	8,8%	17,7%	26,5%	41,6%	5,3%	53,0%
	Trenčiansky	9,4%	21,2%	18,8%	47,1%	3,5%	49,4%
	Banskobystrický	7,6%	10,9%	38,0%	39,1%	4,3%	56,5%
	Žilinský	9,5%	14,7%	31,9%	40,5%	3,4%	56,1%
	Prešovský	5,8%	17,5%	29,1%	38,8%	8,7%	52,4%
	Košický	1,9%	22,3%	30,1%	44,7%	1,0%	54,3%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	5,6%	20,8%	29,2%	38,4%	6,0%	55,6%
	MSP - právnické osoby	6,1%	18,0%	31,5%	40,8%	3,6%	55,6%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	7,7%	18,9%	31,4%	40,2%	1,8%	58,0%
	Od 3 do 5 rokov	5,9%	21,6%	33,0%	33,0%	6,5%	60,5%
	Od 6 do 9 rokov	8,7%	15,4%	32,7%	41,3%	1,9%	56,8%
	10 a viac rokov	5,0%	18,3%	29,7%	42,4%	4,6%	53,0%
Vek	Do 29 rokov	8,1%	8,1%	27,4%	54,8%	1,6%	43,6%
	30 až 39 rokov	7,2%	21,9%	29,5%	39,2%	2,1%	58,6%
	40 až 49 rokov	7,1%	20,9%	30,2%	37,6%	4,2%	58,2%
	50 až 59 rokov	3,3%	19,1%	32,4%	40,5%	4,7%	54,8%
	60 a viac rokov	6,6%	8,8%	34,1%	40,7%	9,9%	49,5%

Zásahy štátu v oblasti ochrany spotrebiteľa vnímajú negatívne predovšetkým malí podnikatelia (51,3%) z odvetvia priemysel (57,9%) a obchodné služby (51,8%), so sídlom v Trenčianskom kraji (57,6%) a respondenti vo veku 60 a viac rokov (53,9%).

Tab. č.13 : Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach:
Ochrana spotrebiteľa

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	4,0%	11,0%	35,3%	42,1%	7,6%	50,3%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	3,6%	11,4%	35,5%	42,2%	7,3%	50,5%
	Malý podnik (10-49)	5,0%	9,0%	37,3%	41,3%	7,5%	51,3%
	Stredný podnik (50-249)	5,0%	12,0%	30,0%	43,0%	10,0%	47,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	0,0%	10,5%	34,2%	47,4%	7,9%	44,7%
	Priemysel	3,7%	9,3%	44,9%	40,2%	1,9%	57,9%
	Stavebníctvo	5,2%	12,1%	27,6%	49,1%	6,0%	44,9%
	Obchod	3,2%	7,3%	39,3%	40,1%	10,1%	49,8%
	Doprava, informácie	4,5%	12,4%	33,7%	38,2%	11,2%	50,6%
	Ubytovanie a stravovanie	5,4%	2,7%	37,8%	37,8%	16,2%	45,9%
	Obchodné služby	4,1%	13,3%	34,4%	42,9%	5,4%	51,8%
	Ostatné služby	5,6%	18,1%	25,0%	41,7%	9,7%	48,7%
Kraj sídla	Bratislavský	3,4%	10,5%	41,2%	36,7%	8,2%	55,1%
	Trnavský	4,3%	8,5%	41,5%	41,5%	4,3%	54,3%
	Nitriansky	1,8%	13,3%	28,3%	44,2%	12,4%	43,4%
	Trenčiansky	4,7%	18,8%	34,1%	41,2%	1,2%	57,6%
	Banskobystrický	5,4%	10,9%	34,8%	43,5%	5,4%	51,1%
	Žilinský	6,9%	6,0%	36,2%	43,1%	7,8%	49,1%
	Prešovský	4,9%	9,7%	29,1%	48,5%	7,8%	43,7%
Právna forma firmy	Košický	1,9%	12,6%	27,2%	47,6%	10,7%	41,7%
	FO - podnikatelia	4,4%	12,0%	35,6%	40,4%	7,6%	52,0%
Dĺžka podnikania	MSP - právnické osoby	3,9%	10,7%	35,2%	42,7%	7,6%	49,8%
	Menej ako 3 roky	3,6%	13,0%	36,7%	39,6%	7,1%	53,3%
	Od 3 do 5 rokov	4,3%	10,3%	34,6%	40,5%	10,3%	49,2%
	Od 6 do 9 rokov	3,8%	8,7%	37,5%	46,2%	3,8%	50,0%
	10 a viac rokov	4,1%	11,1%	34,7%	42,6%	7,6%	49,9%
Vek	Do 29 rokov	1,6%	8,1%	29,0%	54,8%	6,5%	38,7%
	30 až 39 rokov	5,1%	13,5%	34,2%	41,4%	5,9%	52,8%
	40 až 49 rokov	3,5%	10,3%	37,0%	40,5%	8,7%	50,8%
	50 až 59 rokov	3,0%	11,4%	34,8%	43,8%	7,0%	49,2%
	60 a viac rokov	7,7%	7,7%	38,5%	35,2%	11,0%	53,9%

Zásahy štátu v oblasti ochrany hospodárskej súťaže vnímajú ako prekážku predovšetkým zástupcovia malých podnikov (51,3%), podnikatelia pôsobiaci v sektore stavebníctvo (52,5%) a obchod (51,5%), so sídlom v Bratislavskom (49,6%) a Trenčianskom kraji (49,4%) a starší respondenti vo veku 60 a viac rokov (50,6%).

Tab. č.14 : Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach:

Ochrana hospodárskej súťaže

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	4,6%	17,5%	25,3%	37,3%	15,3%	47,4%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	4,6%	18,0%	24,6%	37,2%	15,6%	47,2%
	Malý podnik (10-49)	4,5%	17,9%	28,9%	35,3%	13,4%	51,3%
	Stredný podnik (50-249)	5,0%	13,0%	23,0%	42,0%	17,0%	41,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	0,0%	10,5%	23,7%	42,1%	23,7%	34,2%
	Priemysel	5,6%	15,0%	21,5%	43,0%	15,0%	42,1%
	Stavebníctvo	3,4%	19,8%	29,3%	29,3%	18,1%	52,5%
	Obchod	5,7%	15,4%	30,4%	34,0%	14,6%	51,5%
	Doprava, informácie	2,2%	24,7%	18,0%	39,3%	15,7%	44,9%
	Ubytovanie a stravovanie	2,7%	24,3%	24,3%	37,8%	10,8%	51,3%
	Obchodné služby	5,4%	17,3%	25,2%	38,8%	13,3%	47,9%
	Ostatné služby	4,2%	16,7%	18,1%	41,7%	19,4%	39,0%
Kraj sídla	Bratislavský	4,4%	16,3%	28,9%	33,7%	16,7%	49,6%
	Trnavský	3,2%	12,8%	24,5%	46,8%	12,8%	40,5%
	Nitriansky	2,7%	22,1%	22,1%	35,4%	17,7%	46,9%
	Trenčiansky	4,7%	20,0%	24,7%	37,6%	12,9%	49,4%
	Banskobystrický	2,2%	18,5%	27,2%	35,9%	16,3%	47,9%
	Žilinský	6,9%	19,0%	19,8%	38,8%	15,5%	45,7%
	Prešovský	7,8%	15,5%	24,3%	36,9%	15,5%	47,6%
	Košický	4,9%	17,5%	25,2%	40,8%	11,7%	47,6%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	3,2%	20,0%	21,6%	36,0%	19,2%	44,8%
	MSP - právnické osoby	5,1%	16,7%	26,5%	37,7%	14,0%	48,3%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	7,1%	16,6%	21,9%	38,5%	16,0%	45,6%
	Od 3 do 5 rokov	4,9%	14,1%	29,7%	37,8%	13,5%	48,7%
	Od 6 do 9 rokov	4,8%	19,2%	27,9%	33,7%	14,4%	51,9%
	10 a viac rokov	3,7%	18,6%	24,4%	37,5%	15,9%	46,7%
Vek	Do 29 rokov	6,5%	8,1%	27,4%	53,2%	4,8%	42,0%
	30 až 39 rokov	5,1%	19,8%	22,8%	38,4%	13,9%	47,7%
	40 až 49 rokov	3,9%	15,1%	28,0%	37,0%	16,1%	47,0%
	50 až 59 rokov	4,3%	20,1%	23,4%	35,8%	16,4%	47,8%
	60 a viac rokov	5,5%	17,6%	27,5%	29,7%	19,8%	50,6%

Technické požiadavky na kvalitu výrobkov zo strany štátu vnímajú negatívne predovšetkým malí podnikatelia (49,8%), firmy z odvetvia pôdohospodárstvo (52,6%), podnikatelia so sídlom v Banskobystrickom kraji (47,8%) a respondenti vo veku 30 až 39 rokov (47,6%).

Tab. č.15 : Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach:
Technické požiadavky na kvalitu výrobkov

Riadkové %		Je to rozhodujúca prekážka	Je to vážna prekážka	Je to len mierna prekážka	Nie je to žiadna prekážka	Neviem posúdiť	Je to prekážka 1+2+3
Celková vzorka	1000 respondentov	4,9%	8,7%	31,2%	44,0%	11,2%	44,8%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	4,6%	8,9%	30,6%	45,2%	10,7%	44,1%
	Malý podnik (10-49)	4,0%	10,0%	35,8%	38,3%	11,9%	49,8%
	Stredný podnik (50-249)	9,0%	5,0%	26,0%	47,0%	13,0%	40,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6%	7,9%	42,1%	36,8%	10,5%	52,6%
	Priemysel	6,5%	0,9%	32,7%	45,8%	14,0%	40,1%
	Stavebníctvo	5,2%	8,6%	36,2%	37,9%	12,1%	50,0%
	Obchod	2,4%	11,3%	31,6%	44,9%	9,7%	45,3%
	Doprava, informácie	4,5%	12,4%	30,3%	37,1%	15,7%	47,2%
	Ubytovanie a stravovanie	8,1%	5,4%	29,7%	48,6%	8,1%	43,2%
	Obchodné služby	7,5%	8,8%	27,9%	46,6%	9,2%	44,2%
	Ostatné služby	0,0%	8,3%	29,2%	47,2%	15,3%	37,5%
Kraj sídla	Bratislavský	3,7%	10,9%	31,0%	42,5%	11,9%	45,6%
	Trnavský	3,2%	3,2%	34,0%	51,1%	8,5%	40,4%
	Nitriansky	8,0%	4,4%	32,7%	43,4%	11,5%	45,1%
	Trenčiansky	4,7%	10,6%	31,8%	42,4%	10,6%	47,1%
	Banskobystrický	4,3%	9,8%	33,7%	40,2%	12,0%	47,8%
	Žilinský	6,9%	10,3%	25,9%	46,6%	10,3%	43,1%
	Prešovský	4,9%	6,8%	30,1%	45,6%	12,6%	41,8%
	Košický	4,9%	9,7%	32,0%	42,7%	10,7%	46,6%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	6,0%	10,4%	32,0%	41,2%	10,4%	48,4%
	MSP - právnické osoby	4,5%	8,1%	30,9%	44,9%	11,5%	43,5%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	3,0%	10,7%	37,3%	40,8%	8,3%	51,0%
	Od 3 do 5 rokov	5,4%	10,8%	26,5%	47,0%	10,3%	42,7%
	Od 6 do 9 rokov	1,9%	2,9%	27,9%	50,0%	17,3%	32,7%
	10 a viac rokov	5,9%	8,5%	31,5%	42,8%	11,3%	45,9%
Vek	Do 29 rokov	3,2%	12,9%	27,4%	50,0%	6,5%	43,5%
	30 až 39 rokov	4,6%	10,1%	32,9%	42,2%	10,1%	47,6%
	40 až 49 rokov	4,2%	7,7%	31,5%	44,4%	12,2%	43,4%
	50 až 59 rokov	6,4%	7,7%	30,1%	45,5%	10,4%	44,2%
	60 a viac rokov	4,4%	8,8%	31,9%	38,5%	16,5%	45,1%

2.4. Povinnosti podnikateľov spojené s vyplňaním častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní (Otázka 4)

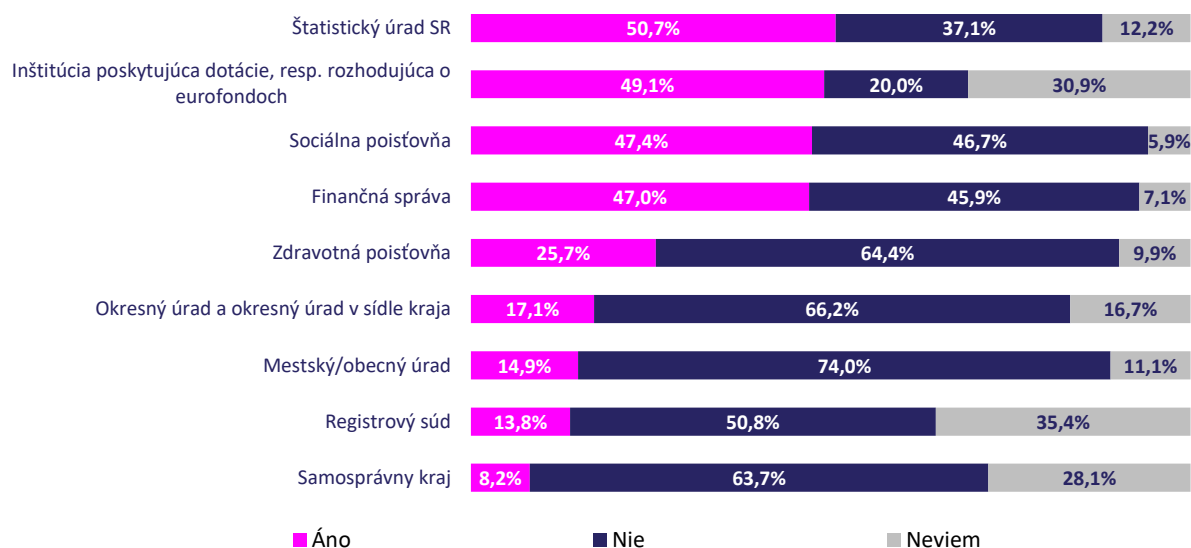
Podnikateľské prostredie na Slovensku dlhodobo zápasí s vysokou byrokratickou a administratívnou záťažou, ktorá negatívne ovplyvňuje najmä malé a stredné podniky. Oslovení zástupcovia MSP mali preto v prieskume možnosť vyjadriť svoje skúsenosti s povinným zasielaním častých, rozsiahlych, či neprehľadných podaní vybraným štátnym inštitúciám.

Medzi inštitúcie, ktoré z aspektu deklarácie respondentov alebo ich zamestnancov nútia vyplňať zbytočné podania, zúčastnení najčastejšie zaradili: Štatistický úrad SR (50,7%), inštitúcie poskytujúce dotácie, resp. rozhodujúce o eurofondoch (49,1%), Sociálnu poisťovňu (47,4%) a Finančnú správu SR (47,0%). V menšej miere majú podnikatelia pocit, že ich nútia vyplňať zbytočné podania Zdravotná poisťovňa (25,7%) alebo okresné úrady (17,1%).

Naopak, najmenej negatívnych skúsenosti majú zástupcovia MSP s povinnosťou vyplňať zbytočné podania pre mestské, resp. obecné úrady (14,9%), registrové súdy (13,8%) a samosprávne kraje (8,2%). Medzi inými inštitúciami, ktoré podľa podnikateľov vyžadujú neadekvátnu administratívu, dominuje Úrad práce (3,7%), Daňový úrad (3,7%) a Hygiena (2,4%). Niečo vyše 1,5% respondentov uviedlo aj colnú správu.

Graf č.11: Povinnosti spojené s vyplňaním zbytočne častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní štátnym inštitúciám

Budem vám čítať názvy jednotlivých inštitúcií a v pri každej z nich povedzte, či máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov, prípadne zamestnancov, vyplňať zbytočne časté, rozsiahle, či neprehľadné podania?

N=1000 respondentov

V porovnaní s výsledkami prieskumu z roku 2020 sa znížil podiel MSP, ktoré majú pocit, že ich Zdravotná poisťovňa, Mestský/obecný, resp. Okresný úrad nútia vyplňať zbytočne časté, rozsiahle a neprehľadné podania.

Graf č.12: Povinnosti spojené s vyplňaním zbytočne častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní štátnym inštitúciám 2021/2020

Budem vám čítať názvy jednotlivých inštitúcií a v pri každej z nich povedzte, či máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov, prípadne zamestnancov, vyplňať zbytočne časté, rozsiahle, či neprehľadné podania?

N=1000 respondentov

Povinnosť zasielať zbytočné podania Štatistickému úradu SR v prieskume deklarovali predovšetkým zástupcovia mikropodnikov (52,4%), subjekty z odvetvia obchodu (54,7%) a obchodných služieb (53,4%), so sídlom v Trenčianskom kraji (57,6%) a respondenti vo vekovej kategórii 40 až 49 rokov (54,3%) a MSP s dĺžkou podnikania menej ako 3 roky (53,3%).

Tab. č.16 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania.
Štatistický úrad SR

Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	50,7%	37,1%	12,2%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	52,4%	35,8%	11,9%
	Malý podnik (10-49)	45,8%	39,8%	14,4%
	Stredný podnik (50-249)	49,0%	41,0%	10,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	42,1%	44,7%	13,2%
	Priemysel	46,7%	38,3%	15,0%
	Stavebníctvo	46,6%	43,1%	10,3%
	Obchod	54,7%	32,4%	13,0%
	Doprava, informácie	46,1%	39,3%	14,6%
	Ubytovanie a stravovanie	51,4%	45,9%	2,7%
	Obchodné služby	53,4%	36,1%	10,5%
	Ostatné služby	48,6%	34,7%	16,7%
Kraj sídla	Bratislavský	50,3%	37,1%	12,6%
	Trnavský	54,3%	31,9%	13,8%
	Nitriansky	50,4%	38,1%	11,5%
	Trenčiansky	57,6%	28,2%	14,1%
	Banskobystrický	40,2%	51,1%	8,7%
	Žilinský	55,2%	34,5%	10,3%
	Prešovský	53,4%	33,0%	13,6%
	Košický	44,7%	42,7%	12,6%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	49,6%	37,2%	13,2%
	MSP - právnické osoby	51,1%	37,1%	11,9%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	53,3%	34,9%	11,8%
	Od 3 do 5 rokov	47,6%	38,4%	14,1%
	Od 6 do 9 rokov	50,0%	31,7%	18,3%
	10 a viac rokov	51,1%	38,4%	10,5%
Vek	Do 29 rokov	46,8%	37,1%	16,1%
	30 až 39 rokov	50,2%	41,4%	8,4%
	40 až 49 rokov	54,3%	33,8%	11,9%
	50 až 59 rokov	50,2%	36,1%	13,7%
	60 a viac rokov	44,0%	40,7%	15,4%

Inštitúcie poskytujúce dotácie, resp. rozhodujúce o eurofondoch zaťažujú svojimi zbytočnými podaniami predovšetkým malé podniky (50,7%), podnikateľov z odvetvia pôdohospodárstva (63,2%), subjekty so sídlom v Nitrianskom kraji (58,4%) a z hľadiska veku, respondentov od 30 do 39 rokov (51,9%). Taktiež to významnejšie obťažuje MSP s dĺžkou podnikania 6 až 9 rokov (55,8%), resp. menej ako 3 roky (55,0%) .

Tab. č.17 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania?
Inštitúcia poskytujúca dotácie, resp. rozhodujúca o eurofondoch

Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	49,1%	20,0%	30,9%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	49,2%	19,3%	31,5%
	Malý podnik (10-49)	50,7%	19,4%	29,9%
	Stredný podnik (50-249)	45,0%	26,0%	29,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	63,2%	13,2%	23,7%
	Priemysel	43,0%	27,1%	29,9%
	Stavebníctvo	52,6%	17,2%	30,2%
	Obchod	47,8%	20,6%	31,6%
	Doprava, informácie	43,8%	28,1%	28,1%
	Ubytovanie a stravovanie	54,1%	10,8%	35,1%
	Obchodné služby	52,7%	18,7%	28,6%
	Ostatné služby	38,9%	15,3%	45,8%
Kraj sídla	Bratislavský	47,6%	21,8%	30,6%
	Trnavský	51,1%	22,3%	26,6%
	Nitriansky	58,4%	14,2%	27,4%
	Trenčiansky	51,8%	20,0%	28,2%
	Banskobystrický	52,2%	18,5%	29,3%
	Žilinský	47,4%	19,8%	32,8%
	Prešovský	48,5%	22,3%	29,1%
	Košický	38,8%	18,4%	42,7%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	50,0%	20,0%	30,0%
	MSP - právnické osoby	48,8%	20,0%	31,2%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	55,0%	17,2%	27,8%
	Od 3 do 5 rokov	45,4%	21,1%	33,5%
	Od 6 do 9 rokov	55,8%	15,4%	28,8%
	10 a viac rokov	47,2%	21,4%	31,4%
Vek	Do 29 rokov	46,8%	21,0%	32,3%
	30 až 39 rokov	51,9%	20,7%	27,4%
	40 až 49 rokov	47,3%	19,0%	33,8%
	50 až 59 rokov	50,2%	18,4%	31,4%
	60 a viac rokov	46,2%	26,4%	27,5%

Povinnosť predkladať pre Sociálnu poisťovňu zbytočné podania v porovnaní s celoslovenskou hodnotou uvádzali častejšie podnikateľské subjekty z odvetvia doprava, informácie (56,2%), uviedli to prevažne FO-podnikatelia (52,4%), subjekty so sídlom v Trenčianskom kraji (55,3%), podnikatelia pôsobiaci na trhu kratšie ako 3 roky (50,3%) a respondenti vo vekovej kategórii 40 až 49 rokov (52,4%).

Tab. č.18 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania?
Sociálna poisťovňa

Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	47,4%	46,7%	5,9%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	47,5%	47,2%	5,3%
	Malý podnik (10-49)	48,3%	44,8%	7,0%
	Stredný podnik (50-249)	45,0%	47,0%	8,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	47,4%	42,1%	10,5%
	Priemysel	42,1%	52,3%	5,6%
	Stavebníctvo	52,6%	44,8%	2,6%
	Obchod	39,3%	53,4%	7,3%
	Doprava, informácie	56,2%	41,6%	2,2%
	Ubytovanie a stravovanie	45,9%	45,9%	8,1%
	Obchodné služby	52,0%	42,2%	5,8%
	Ostatné služby	45,8%	45,8%	8,3%
Kraj sídla	Bratislavský	52,0%	42,9%	5,1%
	Trnavský	44,7%	47,9%	7,4%
	Nitriansky	47,8%	46,0%	6,2%
	Trenčiansky	55,3%	42,4%	2,4%
	Banskobystrický	44,6%	48,9%	6,5%
	Žilinský	46,6%	50,9%	2,6%
	Prešovský	41,7%	50,5%	7,8%
	Košický	38,8%	50,5%	10,7%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	52,4%	42,4%	5,2%
	MSP - právnické osoby	45,7%	48,1%	6,1%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	50,3%	44,4%	5,3%
	Od 3 do 5 rokov	44,9%	47,6%	7,6%
	Od 6 do 9 rokov	40,4%	53,8%	5,8%
	10 a viac rokov	48,7%	45,8%	5,5%
Vek	Do 29 rokov	40,3%	53,2%	6,5%
	30 až 39 rokov	44,7%	48,9%	6,3%
	40 až 49 rokov	52,4%	41,2%	6,4%
	50 až 59 rokov	46,8%	48,2%	5,0%
	60 a viac rokov	44,0%	50,5%	5,5%

Povinnosť vyplňať časté, rozsiahle a neprehľadné podania pre Finančnú správu v prieskume deklarovali predovšetkým stredne veľké podniky (56,0%), podnikatelia pôsobiaci v oblasti obchodu (49,4%) a stavebníctva (49,1%), firmy so sídlom v Žilinskom kraji (55,2%) a tiež podnikatelia podnikajúci 10 a viac rokov (48,9%), vo veku 40 až 49 rokov (49,5%).

Tab. č.19 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania?
Finančná správa

Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	47,0%	45,9%	7,1%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	45,4%	47,5%	7,2%
	Malý podnik (10-49)	48,3%	43,8%	8,0%
	Stredný podnik (50-249)	56,0%	39,0%	5,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	36,8%	52,6%	10,5%
	Priemysel	48,6%	43,0%	8,4%
	Stavebníctvo	49,1%	48,3%	2,6%
	Obchod	49,4%	41,3%	9,3%
	Doprava, informácie	39,3%	52,8%	7,9%
	Ubytovanie a stravovanie	48,6%	51,4%	0,0%
	Obchodné služby	47,6%	45,6%	6,8%
	Ostatné služby	44,4%	48,6%	6,9%
Kraj sídla	Bratislavský	47,3%	44,9%	7,8%
	Trnavský	44,7%	50,0%	5,3%
	Nitriansky	47,8%	46,9%	5,3%
	Trenčiansky	48,2%	47,1%	4,7%
	Banskobystrický	46,7%	45,7%	7,6%
	Žilinský	55,2%	37,9%	6,9%
	Prešovský	48,5%	43,7%	7,8%
	Košický	35,9%	54,4%	9,7%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	52,4%	40,0%	7,6%
	MSP - právnické osoby	45,2%	47,9%	6,9%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	46,7%	45,0%	8,3%
	Od 3 do 5 rokov	43,8%	48,6%	7,6%
	Od 6 do 9 rokov	43,3%	47,1%	9,6%
	10 a viac rokov	48,9%	45,0%	6,1%
Vek	Do 29 rokov	38,7%	51,6%	9,7%
	30 až 39 rokov	48,5%	43,0%	8,4%
	40 až 49 rokov	49,5%	44,7%	5,8%
	50 až 59 rokov	44,8%	47,8%	7,4%
	60 a viac rokov	47,3%	47,3%	5,5%

Negatívne skúsenosti s vyplňaním zbytočných podaní pre Zdravotnú poisťovňu uvádzali v prieskume najčastejšie stredné podniky (33,0%), subjekty z oblasti ubytovanie a stravovanie (29,7%), so sídlom v Banskobystrickom kraji (32,6%) a podnikatelia vo veku 40 až 49 rokov (27,7%), podnikajúci od 3 do 5 rokov (28,1%).

Tab. č.20 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania?
Zdravotná poisťovňa

Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	25,7%	64,4%	9,9%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	23,0%	66,7%	10,3%
	Malý podnik (10-49)	31,3%	60,2%	8,5%
	Stredný podnik (50-249)	33,0%	57,0%	10,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	28,9%	57,9%	13,2%
	Priemysel	19,6%	72,9%	7,5%
	Stavebníctvo	28,4%	65,5%	6,0%
	Obchod	23,9%	65,6%	10,5%
	Doprava, informácie	28,1%	60,7%	11,2%
	Ubytovanie a stravovanie	29,7%	64,9%	5,4%
	Obchodné služby	26,5%	62,9%	10,5%
	Ostatné služby	26,4%	59,7%	13,9%
Kraj sídla	Bratislavský	28,9%	63,3%	7,8%
	Trnavský	21,3%	62,8%	16,0%
	Nitriansky	26,5%	64,6%	8,8%
	Trenčiansky	30,6%	62,4%	7,1%
	Banskobystrický	32,6%	56,5%	10,9%
	Žilinský	19,8%	71,6%	8,6%
	Prešovský	19,4%	70,9%	9,7%
	Košický	22,3%	63,1%	14,6%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	19,6%	67,6%	12,8%
	MSP - právnické osoby	27,7%	63,3%	8,9%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	23,1%	66,3%	10,7%
	Od 3 do 5 rokov	28,1%	60,0%	11,9%
	Od 6 do 9 rokov	20,2%	68,3%	11,5%
	10 a viac rokov	26,8%	64,6%	8,7%
Vek	Do 29 rokov	21,0%	69,4%	9,7%
	30 až 39 rokov	25,3%	63,7%	11,0%
	40 až 49 rokov	27,7%	61,7%	10,6%
	50 až 59 rokov	26,1%	64,2%	9,7%
	60 a viac rokov	22,0%	72,5%	5,5%

Negatívne skúsenosti s vyplňaním zbytočných podaní pre okresný úrad v prieskume vyjadrili predovšetkým zástupcovia firiem pôsobiacich v odvetví pôdohospodárstvo (23,7%), so sídlom v Žilinskom (22,4%) a Nitrianskom kraji (20,4%), podnikajúcich od 5 do 10 rokov (21,2%), z hľadiska veku sa jednalo viac o podnikateľov vo veku 60 a viac rokov (17,6%).

Tab. č.21 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania?
Okresný úrad a okresný úrad v sídle kraja

Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	17,1%	66,2%	16,7%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	17,5%	67,4%	15,2%
	Malý podnik (10-49)	16,4%	64,2%	19,4%
	Stredný podnik (50-249)	16,0%	62,0%	22,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	23,7%	63,2%	13,2%
	Priemysel	15,9%	63,6%	20,6%
	Stavebníctvo	19,8%	66,4%	13,8%
	Obchod	16,6%	66,4%	17,0%
	Doprava, informácie	14,6%	64,0%	21,3%
	Ubytovanie a stravovanie	13,5%	75,7%	10,8%
	Obchodné služby	17,0%	66,7%	16,3%
	Ostatné služby	18,1%	66,7%	15,3%
Kraj sídla	Bratislavský	15,0%	67,7%	17,3%
	Trnavský	13,8%	70,2%	16,0%
	Nitriansky	20,4%	60,2%	19,5%
	Trenčiansky	14,1%	71,8%	14,1%
	Banskobystrický	21,7%	59,8%	18,5%
	Žilinský	22,4%	58,6%	19,0%
	Prešovský	18,4%	68,9%	12,6%
	Košický	13,6%	71,8%	14,6%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	16,0%	68,0%	16,0%
	MSP - právnické osoby	17,5%	65,6%	16,9%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	14,8%	72,2%	13,0%
	Od 3 do 5 rokov	20,5%	64,3%	15,1%
	Od 6 do 9 rokov	21,2%	60,6%	18,3%
	10 a viac rokov	15,9%	66,1%	18,1%
Vek	Do 29 rokov	16,1%	69,4%	14,5%
	30 až 39 rokov	17,3%	67,9%	14,8%
	40 až 49 rokov	16,7%	65,3%	18,0%
	50 až 59 rokov	17,4%	63,9%	18,7%
	60 a viac rokov	17,6%	70,3%	12,1%

Problémy s vyplňaním zbytočných podaní pre mestské a obecné úrady uvádzali v porovnaní s celoslovenskou hodnotou častejšie zástupcovia stredných podnikov (16,0%), firmy z odvetvia obchodné služby (19,4%), so sídlom v Banskobystrickom (19,6%) resp. v Prešovskom kraji (19,4%), podnikateľské subjekty pôsobiace na trhu od 3 do 5 rokov (19,5%), respondenti vo veku od 30 do 39 rokov (16,9%).

Tab. č.22 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania?
Mestský/obecný úrad

Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	14,9%	74,0%	11,1%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	15,3%	73,7%	11,0%
	Malý podnik (10-49)	12,9%	74,6%	12,4%
	Stredný podnik (50-249)	16,0%	75,0%	9,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	15,8%	78,9%	5,3%
	Priemysel	12,1%	73,8%	14,0%
	Stavebníctvo	15,5%	72,4%	12,1%
	Obchod	12,1%	76,9%	10,9%
	Doprava, informácie	7,9%	77,5%	14,6%
	Ubytovanie a stravovanie	18,9%	75,7%	5,4%
	Obchodné služby	19,4%	69,7%	10,9%
	Ostatné služby	15,3%	76,4%	8,3%
Kraj sídla	Bratislavský	13,3%	75,9%	10,9%
	Trnavský	10,6%	75,5%	13,8%
	Nitriansky	16,8%	71,7%	11,5%
	Trenčiansky	17,6%	74,1%	8,2%
	Banskobystrický	19,6%	67,4%	13,0%
	Žilinský	14,7%	70,7%	14,7%
	Prešovský	19,4%	76,7%	3,9%
	Košický	10,7%	76,7%	12,6%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	13,6%	76,8%	9,6%
	MSP - právnické osoby	15,3%	73,1%	11,6%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	14,2%	75,1%	10,7%
	Od 3 do 5 rokov	19,5%	67,6%	13,0%
	Od 6 do 9 rokov	15,4%	75,0%	9,6%
	10 a viac rokov	13,5%	75,6%	10,9%
Vek	Do 29 rokov	9,7%	77,4%	12,9%
	30 až 39 rokov	16,9%	73,0%	10,1%
	40 až 49 rokov	14,1%	74,9%	10,9%
	50 až 59 rokov	14,7%	73,6%	11,7%
	60 a viac rokov	16,5%	72,5%	11,0%

Zbytočné podania pre registrový súd v prieskume najčastejšie uvádzali mikropodniky (14,6%) resp. malé podniky (14,4%), podnikateľské subjekty z odvetvia ostatne služby (19,4%), firmy so sídlom v Nitrianskom kraji (19,6%), subjekty pôsobiace na trhu od 6 do 9 rokov (16,3%) a respondenti od 50 do 59 rokov (16,1%).

Tab. č.23 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania?
Registrový súd

Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	13,8%	50,8%	35,4%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	14,6%	49,4%	36,1%
	Malý podnik (10-49)	14,4%	52,2%	33,3%
	Stredný podnik (50-249)	7,0%	58,0%	35,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9%	57,9%	34,2%
	Priemysel	8,4%	51,4%	40,2%
	Stavebníctvo	16,4%	50,0%	33,6%
	Obchod	13,0%	50,2%	36,8%
	Doprava, informácie	11,2%	57,3%	31,5%
	Ubytovanie a stravovanie	13,5%	51,4%	35,1%
	Obchodné služby	15,6%	51,0%	33,3%
	Ostatné služby	19,4%	40,3%	40,3%
Kraj sídla	Bratislavský	12,6%	52,4%	35,0%
	Trnavský	12,8%	53,2%	34,0%
	Nitriansky	18,6%	38,9%	42,5%
	Trenčiansky	17,6%	45,9%	36,5%
	Banskobystrický	9,8%	47,8%	42,4%
	Žilinský	10,3%	54,3%	35,3%
	Prešovský	16,5%	55,3%	28,2%
	Košický	14,6%	55,3%	30,1%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	14,4%	51,2%	34,4%
	MSP - právnické osoby	13,6%	50,7%	35,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	15,4%	48,5%	36,1%
	Od 3 do 5 rokov	11,4%	49,2%	39,5%
	Od 6 do 9 rokov	16,3%	42,3%	41,3%
	10 a viac rokov	13,7%	53,7%	32,7%
Vek	Do 29 rokov	8,1%	58,1%	33,9%
	30 až 39 rokov	13,1%	52,7%	34,2%
	40 až 49 rokov	13,8%	48,6%	37,6%
	50 až 59 rokov	16,1%	50,2%	33,8%
	60 a viac rokov	12,1%	50,5%	37,4%

Samosprávny kraj „zaťažuje“ svojimi podaniami najmä stredných podnikateľov a ich zamestnancov z odvetvia ubytovania a stravovania (18,9%) a respondentov vo vekovej kategórii 60 a viac rokov (11,0%).

Tab. č.24 : Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania?
Samosprávny kraj

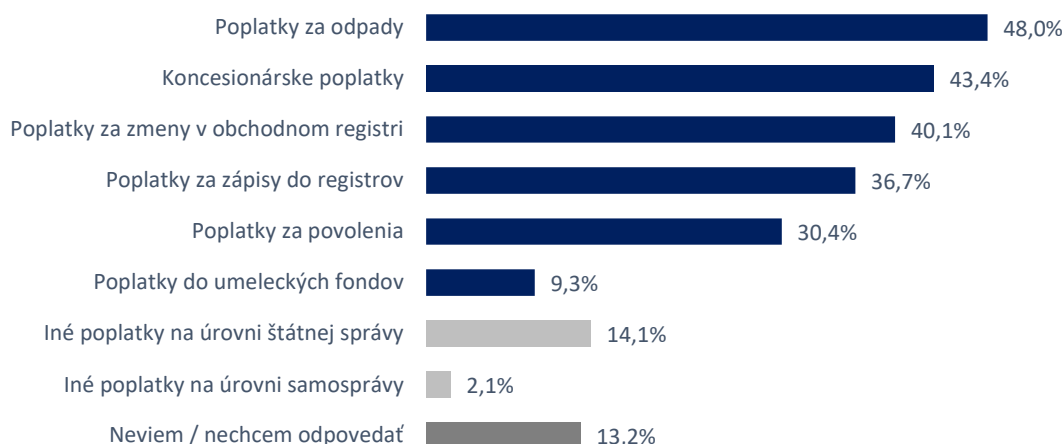
Riadkové %		Áno	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	8,2%	63,7%	28,1%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	7,9%	63,1%	29,0%
	Malý podnik (10-49)	8,5%	61,7%	29,9%
	Stredný podnik (50-249)	10,0%	72,0%	18,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9%	55,3%	36,8%
	Priemysel	5,6%	62,6%	31,8%
	Stavebníctvo	8,6%	66,4%	25,0%
	Obchod	8,1%	61,9%	30,0%
	Doprava, informácie	5,6%	69,7%	24,7%
	Ubytovanie a stravovanie	18,9%	64,9%	16,2%
	Obchodné služby	8,5%	63,6%	27,9%
	Ostatné služby	8,3%	63,9%	27,8%
Kraj sídla	Bratislavský	5,4%	63,6%	31,0%
	Trnavský	7,4%	68,1%	24,5%
	Nitriansky	8,8%	61,9%	29,2%
	Trenčiansky	8,2%	64,7%	27,1%
	Banskobystrický	9,8%	60,9%	29,3%
	Žilinský	11,2%	61,2%	27,6%
	Prešovský	11,7%	64,1%	24,3%
	Košický	7,8%	66,0%	26,2%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	8,8%	62,4%	28,8%
	MSP - právnické osoby	8,0%	64,1%	27,9%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	4,7%	69,2%	26,0%
	Od 3 do 5 rokov	8,1%	62,2%	29,7%
	Od 6 do 9 rokov	11,5%	58,7%	29,8%
	10 a viac rokov	8,7%	63,5%	27,9%
Vek	Do 29 rokov	3,2%	67,7%	29,0%
	30 až 39 rokov	8,4%	68,4%	23,2%
	40 až 49 rokov	8,4%	60,8%	30,9%
	50 až 59 rokov	8,0%	63,2%	28,8%
	60 a viac rokov	11,0%	60,4%	28,6%

2.5. Akými poplatkami ste ako podnikateľ najčastejšie zaťažený zo strany verejných orgánov (Otázka 5)

Najviac podnikateľov (až 48,0%) **zaťažujú poplatky za odpady**, druhým najviac zaťažujúcim poplatkom sú poplatky za koncesionárske služby (43,4%) a do tretice najviac zaťažujúcimi poplatkami sú poplatky za zmeny v obchodnom registri (40,1%). Poplatky za zápis do registrov zaťažuje 36,7% podnikateľov. Najmenej zaťažujúcimi poplatkami sú poplatky na úrovni samosprávy.

Graf č.13: Akými poplatkami ste ako podnikateľ zaťažený?

Akými poplatkami ste ako podnikateľ najčastejšie zaťažený zo strany verejných orgánov?

N=1000 respondentov

Z hľadiska príslušnosti sídla pri **poplatkoch za odpady** sú najviac nespokojní podnikatelia z Banskobystrického kraja (55,4%) a Nitrianskeho kraja (53,1%) a podnikatelia do 29 rokov (53,2%), podnikajúci od 3 do 5 rokov (55,7%). Z odvetvového hľadiska sú to najmä podnikatelia v sektore ubytovanie a stravovanie (67,6%) a stavebníctvo (61,2%), z hľadiska veľkosti predovšetkým mikropodnikatelia (49,1%). **Koncesionárskymi poplatkami** sú najviac zaťažení mikropodnikatelia (43,6%), v sektore ubytovanie a stravovanie (64,9%), z Banskobystrického kraja (52,4%). **Poplatky za zmeny v obchodnom registri** najviac trápia stredné podniky (43,0%), v sektore doprava, informácie (47,2%), z Banskobystrického kraja (52,2%), predovšetkým mladších podnikateľov do 29 rokov (51,6%). **Poplatky za zápisy do registrov** najviac trápia podnikateľov v sektore pôdohospodárstvo (42,1%).

Poplatky za povolenia zaťažujú významne malých podnikateľov (33,8%), v sektore ubytovanie a stravovanie (35,1%). **Poplatky do umeleckých fondov** trápia podnikateľov v Banskobystrickom kraji (14,1%), prevažne mladších podnikateľov vo veku do 29 rokov

(17,7%). **Inými poplatkami na úrovni štátnej správy** sú najviac zaťažení podnikatelia v sektore doprava, informácie (33,7%), z Banskobystrického kraja (17,4%), podnikajúci menej ako 3 roky (18,3%). **Inými poplatkami na úrovni samosprávy** sú zaťažení najviac podnikatelia z Trnavského kraja (4,3%), podnikajúci v priemysle (3,7%), aktívni v podnikaní od 5 do 10 rokov (3,9%), vo veku do 29 rokov (4,8%).

Tab. č.25 : Akými poplatkami ste ako podnikateľ zaťažený?

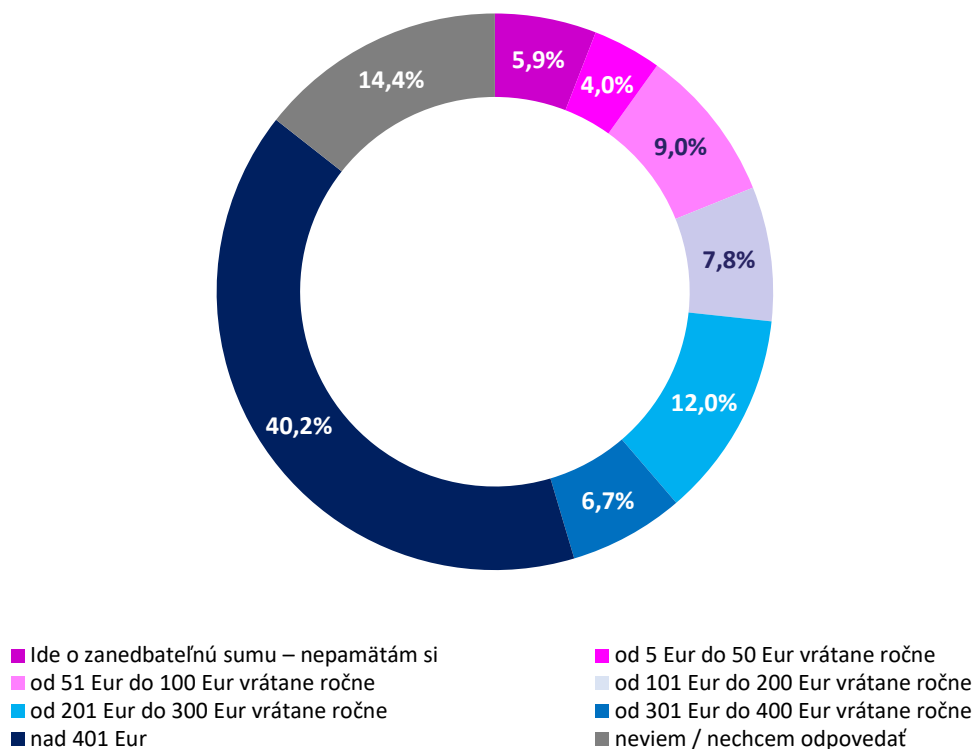
Riadkové %		Poplatky za zápisy do registrov	Poplatky za zmeny v obchodnom registri	Poplatky za povolenia	Poplatky za odpady	Koncesio nárske poplatky	Poplatky do umeleckých fondov	Iné poplatky na úrovni štátnej správy	Iné poplatky na úrovni samosprávy	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	36,7%	40,1%	30,4%	48,0%	43,4%	9,3%	14,1%	2,1%	13,2%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	34,9%	39,8%	29,3%	49,1%	43,6%	10,6%	14,0%	2,0%	14,3%
	Malý podnik (10-49)	41,8%	39,8%	33,8%	48,8%	42,8%	7,0%	16,4%	1,5%	9,5%
	Stredný podnik (50-249)	39,0%	43,0%	31,0%	39,0%	43,0%	5,0%	10,0%	4,0%	13,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	42,1%	39,5%	34,2%	50,0%	44,7%	5,3%	10,5%	0,0%	21,1%
	Priemysel	33,6%	30,8%	26,2%	47,7%	41,1%	5,6%	9,3%	3,7%	13,1%
	Stavebníctvo	34,5%	32,8%	33,6%	61,2%	37,9%	1,7%	18,1%	0,9%	10,3%
	Obchod	32,8%	41,7%	26,3%	47,4%	40,9%	9,7%	12,1%	1,2%	17,0%
	Doprava, informácie	37,1%	47,2%	34,8%	41,6%	39,3%	2,2%	33,7%	2,2%	11,2%
	Ubytovanie a stravovanie	40,5%	40,5%	35,1%	67,6%	64,9%	8,1%	24,3%	0,0%	2,7%
	Obchodné služby	41,2%	42,5%	31,3%	42,9%	44,2%	10,9%	9,2%	3,1%	11,9%
	Ostatné služby	34,7%	41,7%	31,9%	47,2%	54,2%	30,6%	13,9%	2,8%	13,9%
Kraj sídla	Bratislavský	33,3%	36,4%	28,6%	47,3%	41,8%	9,5%	16,3%	2,0%	12,2%
	Trnavský	36,2%	31,9%	29,8%	39,4%	41,5%	12,8%	6,4%	4,3%	23,4%
	Nitriansky	38,9%	39,8%	31,9%	53,1%	44,2%	12,4%	16,8%	1,8%	11,5%
	Trenčiansky	36,5%	41,2%	28,2%	52,9%	41,2%	5,9%	10,6%	1,2%	12,9%
	Banskobystrický	41,3%	52,2%	40,2%	55,4%	52,2%	14,1%	17,4%	1,1%	3,3%
	Žilinský	38,8%	39,7%	30,2%	48,3%	38,8%	6,0%	11,2%	0,9%	12,9%
	Prešovský	37,9%	43,7%	31,1%	45,6%	47,6%	6,8%	16,5%	2,9%	13,6%
	Košický	36,9%	43,7%	27,2%	43,7%	43,7%	6,8%	12,6%	2,9%	17,5%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	31,2%	33,2%	26,4%	49,6%	44,4%	10,0%	14,8%	0,8%	15,6%
	MSP - právnické osoby	38,5%	42,4%	31,7%	47,5%	43,1%	9,1%	13,9%	2,5%	12,4%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	34,9%	40,2%	30,8%	49,1%	49,7%	10,7%	18,3%	2,4%	14,2%
	Od 3 do 5 rokov	38,4%	41,1%	35,7%	55,7%	40,0%	12,4%	15,1%	1,6%	9,7%
	Od 6 do 9 rokov	33,7%	39,4%	26,9%	44,2%	42,3%	10,6%	11,5%	2,9%	15,4%
	10 a viac rokov	37,3%	39,9%	29,2%	45,8%	42,8%	7,6%	12,9%	2,0%	13,7%
Vek	Do 29 rokov	37,1%	51,6%	38,7%	53,2%	41,9%	17,7%	17,7%	4,8%	9,7%
	30 až 39 rokov	40,5%	46,8%	34,6%	51,5%	44,3%	11,0%	13,9%	1,3%	11,0%
	40 až 49 rokov	34,4%	37,9%	28,0%	49,8%	44,4%	7,4%	14,8%	1,6%	13,2%
	50 až 59 rokov	37,8%	36,8%	29,1%	45,8%	44,5%	7,0%	12,4%	2,3%	12,4%
	60 a viac rokov	30,8%	33,0%	26,4%	36,3%	35,2%	13,2%	15,4%	3,3%	24,2%

2.6. Odhadnite výšku poplatkov, ktorú ročne uhradíte štátu ako podnikateľ (Otázka 6)

40,2% MSP uhradí ročne štátu alebo samospráve poplatky v sume nad 400 Eur, viac ako desatina podnikateľov od 201 do 300 Eur ročne. Iba štyri percentá podnikateľov uhradia štátu ročne do 50 Eur. Ďalších 5,9% podnikateľov **si nepamätá výšku poplatkov**, lebo sa jedná pre nich o zanedbateľnú sumu.

Graf č.14: Odhadnite výšku poplatkov

Odhadnite výšku poplatkov, ktoré ročne ako podnikateľ uhradíte štátu alebo samospráve

N=1000 respondentov

Sumu nad 400 Eur ročne deklarovali viac stredné podniky (45,0%), z odvetvia obchodu (45,3%), podnikajúce v Nitrianskom (48,7%) a Žilinskom kraji (48,3%).

Tab. č.26 : Odhadnite výšku poplatkov, ktoré ročne platíte

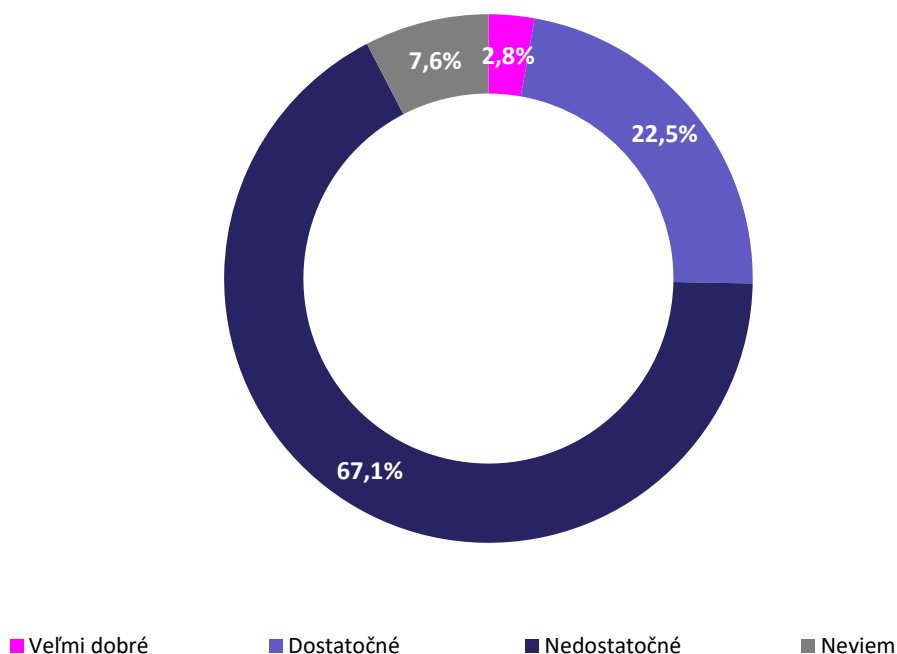
Riadkové %		Ide o zanedbateľnú sumu – nepamätám si	Od 5 Eur do 50 Eur vrátane ročne	Od 51 Eur do 100 Eur vrátane ročne	Od 101 Eur do 200 Eur vrátane ročne	Od 201 Eur do 300 Eur vrátane ročne	Od 301 Eur do 400 Eur vrátane ročne	Nad 401 Eur	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	5,9%	4,0%	9,0%	7,8%	12,0%	6,7%	40,2%	14,4%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	6,3%	3,9%	9,9%	8,9%	11,6%	3,6%	38,9%	17,0%
	Malý podnik (10-49)	6,5%	5,0%	8,0%	6,5%	11,9%	9,5%	42,3%	10,4%
	Stredný podnik (50-249)	2,0%	3,0%	5,0%	3,0%	15,0%	23,0%	45,0%	4,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9%	7,9%	7,9%	5,3%	7,9%	5,3%	23,7%	34,2%
	Priemysel	6,5%	3,7%	10,3%	6,5%	15,0%	7,5%	38,3%	12,1%
	Stavebníctvo	2,6%	3,4%	11,2%	7,8%	17,2%	2,6%	44,0%	11,2%
	Obchod	6,1%	3,6%	7,7%	5,3%	10,5%	8,5%	45,3%	13,0%
	Doprava, informácie	4,5%	4,5%	11,2%	3,4%	14,6%	6,7%	40,4%	14,6%
	Ubytovanie a stravovanie	5,4%	2,7%	13,5%	13,5%	8,1%	8,1%	29,7%	18,9%
	Obchodné služby	6,5%	4,8%	6,8%	11,6%	11,6%	6,5%	37,8%	14,6%
	Ostatné služby	8,3%	1,4%	12,5%	6,9%	6,9%	6,9%	43,1%	13,9%
Kraj sídla	Bratislavský	6,1%	4,1%	10,2%	7,8%	9,5%	6,8%	40,5%	15,0%
	Trnavský	5,3%	5,3%	9,6%	8,5%	18,1%	7,4%	31,9%	13,8%
	Nitriansky	1,8%	4,4%	10,6%	7,1%	11,5%	4,4%	48,7%	11,5%
	Trenčiansky	9,4%	5,9%	5,9%	9,4%	11,8%	8,2%	36,5%	12,9%
	Banskobystrický	6,5%	1,1%	4,3%	6,5%	13,0%	8,7%	46,7%	13,0%
	Žilinský	6,9%	3,4%	9,5%	8,6%	10,3%	2,6%	48,3%	10,3%
	Prešovský	4,9%	4,9%	10,7%	7,8%	14,6%	4,9%	32,0%	20,4%
	Košický	6,8%	2,9%	7,8%	6,8%	12,6%	11,7%	34,0%	17,5%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	6,4%	4,0%	11,2%	6,0%	12,4%	2,8%	41,2%	16,0%
	MSP - právnické osoby	5,7%	4,0%	8,3%	8,4%	11,9%	8,0%	39,9%	13,9%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	5,9%	4,1%	10,7%	11,2%	8,9%	3,6%	38,5%	17,2%
	Od 3 do 5 rokov	6,5%	4,3%	9,2%	8,1%	10,3%	4,9%	41,1%	15,7%
	Od 6 do 9 rokov	5,8%	1,9%	8,7%	9,6%	12,5%	6,7%	35,6%	19,2%
	10 a viac rokov	5,7%	4,2%	8,5%	6,3%	13,5%	8,3%	41,3%	12,2%
Vek	Do 29 rokov	8,1%	4,8%	8,1%	9,7%	11,3%	3,2%	33,9%	21,0%
	30 až 39 rokov	5,9%	5,1%	11,4%	11,0%	12,2%	4,6%	35,4%	14,3%
	40 až 49 rokov	6,4%	3,5%	8,4%	7,1%	10,6%	9,3%	39,2%	15,4%
	50 až 59 rokov	4,3%	3,3%	8,0%	6,7%	12,0%	6,7%	47,2%	11,7%
	60 a viac rokov	7,7%	4,4%	8,8%	4,4%	16,5%	5,5%	37,4%	15,4%

2.7. Hodnotenie opatrení pre podnikateľov na zmiernenie dopadov koronakrízy (Otázka 7)

Viac ako dve tretiny malých a stredných podnikateľov (67,1%) **hodnotí doterajšie ekonomické opatrenia pre podnikateľov zamerané na zmiernenie dopadov koronakrízy za nedostatočné**. Iba 2,8% podnikateľov hodnotí opatrenia za veľmi dobré a viac ako pätina (22,5%) za dostatočné. 7,6% MSP sa k tejto otázke nevedelo vyjadriť.

Graf č.15: Ako hodnotíte doterajšie ekonomické opatrenia?

Ako hodnotíte doterajšie ekonomické opatrenia pre podnikateľov zamerané na zmiernenie dopadov koronakrízy?

N=1000 respondentov

Najviac **podnikateľov nespokojných** s opatreniami na zmiernenie dopadov koronakrízy bolo v sektore ubytovanie a stravovanie (89,2%), so sídlom v Žilinskom kraji (75,0%), podnikajúcich od 3 do 5 rokov (67,6%), vo veku do 29 rokov (69,4%). **Pozitívne hodnotia** (súčet veľmi dobré a dostatočné) doterajšie opatrenia najmä malí podnikatelia (26,4%), v sektore obchod (29,5%) a doprava, informácie (29,2%), z Prešovského kraja (29,1%), podnikajúci od 5 do 10 rokov (31,7%), vo veku 40 až 49 rokov (28,0%).

Tab. č.27 : Ako hodnotíte doterajšie opatrenia

Riadkové %		Veľmi dobré	Dostatočné	Nedostatočné	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	2,8%	22,5%	67,1%	7,6%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	3,0%	22,3%	66,7%	8,0%
	Malý podnik (10-49)	2,5%	23,9%	68,7%	5,0%
	Stredný podnik (50-249)	2,0%	21,0%	67,0%	10,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	0,0%	28,9%	68,4%	2,6%
	Priemysel	3,7%	19,6%	71,0%	5,6%
	Stavebníctvo	0,9%	13,8%	79,3%	6,0%
	Obchod	2,8%	26,7%	61,5%	8,9%
	Doprava, informácie	1,1%	28,1%	57,3%	13,5%
	Ubytovanie a stravovanie	0,0%	8,1%	89,2%	2,7%
	Obchodné služby	4,4%	24,5%	64,3%	6,8%
	Ostatné služby	2,8%	15,3%	72,2%	9,7%
Kraj sídla	Bratislavský	3,4%	23,8%	65,6%	7,1%
	Trnavský	4,3%	22,3%	63,8%	9,6%
	Nitriansky	4,4%	20,4%	64,6%	10,6%
	Trenčiansky	0,0%	24,7%	68,2%	7,1%
	Banskobystrický	1,1%	26,1%	64,1%	8,7%
	Žilinský	2,6%	15,5%	75,0%	6,9%
	Prešovský	3,9%	25,2%	65,0%	5,8%
	Košický	1,0%	21,4%	71,8%	5,8%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	2,4%	22,0%	69,2%	6,4%
	MSP - právnické osoby	2,9%	22,7%	66,4%	8,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	2,4%	19,5%	67,5%	10,7%
	Od 3 do 5 rokov	3,8%	20,0%	67,6%	8,6%
	Od 6 do 9 rokov	4,8%	26,9%	64,4%	3,8%
	10 a viac rokov	2,2%	23,4%	67,3%	7,0%
Vek	Do 29 rokov	0,0%	24,2%	69,4%	6,5%
	30 až 39 rokov	3,0%	21,9%	67,9%	7,2%
	40 až 49 rokov	2,6%	25,4%	65,6%	6,4%
	50 až 59 rokov	2,7%	20,4%	67,6%	9,4%
	60 a viac rokov	5,5%	19,8%	67,0%	7,7%

2.8. Ktoré z mimoriadnych ekonomických opatrení na zmiernenie negatívnych dopadov COVID-19 ste ocenili najviac? (Otázka 8)

Oslovení podnikatelia najviac ocenili príspevky na mzdy zamestnancov (33,7%), druhým najviac oceňovaným opatrením boli príspevky na náhradu straty príjmu (11,8%). Naopak najmenej oceňovanými opatreniami boli Bankové záruky (1,2%) a Dočasná ochrana pred veriteľmi (0,3%). 21,0% MSP uviedlo možnosť „Iné“ v rámci ekonomických opatrení. Respondenti v kategórii „Iné“ najčastejšie uvádzali možnosť „žiadne z opatrení“.

Graf č.16: Ktoré z mimoriadnych opatrení na zmiernenie dopadov ste ocenili najviac

Ktoré z mimoriadnych ekonomických opatrení na zmiernenie negatívnych dopadov pandémie Covid-19 ste ocenili najviac?

N=1000 respondentov

Príspevky na mzdy zamestnancov najviac ocenili malí podnikatelia (35,3%), podnikajúci v sektore ubytovania a stravovania (43,2%), z Banskobystrického kraja (38,0%), podnikajúci od 3 do 5 rokov, resp. od 5 do 10 rokov (34,6%).

Príspevky na náhradu straty príjmu najviac ocenili podnikatelia v sektore ubytovania a stravovania (18,9%), v Bratislavskom, resp. Trenčianskom kraji (15,3%), podnikajúci od 5 do 10 rokov, resp. viac ako 10 rokov (12,5%), vo veku do 29 rokov (16,1%).

Dotácie na nájomné najviac ocenili podnikatelia v sektore obchodu (14,6%), vo veku do 29 rokov (14,5%), zo Žilinského kraja (14,7%).

Odklad, resp. úplné odpustenie sociálnych odvodov najviac ocenili malí podnikatelia (6,5%), v sektore doprava, informácie (7,9%), z Košického kraja (8,7%), podnikajúci menej ako 3 roky (7,7%).

Odklad splátok úverov a leasingu najviac ocenili strední podnikatelia (8,0%), zo sektora stavebníctvo (6,0%), v Banskobystrickom kraji (6,5%), vo veku do 29 rokov (16,1%).

Mimoriadny odpočet daňovej straty najviac ocenili malí podnikatelia (6,0%), v sektore obchod (5,7%), z Banskobystrického, resp. Trnavského kraja (4,3%), vo veku 60 a viac rokov (8,8%).

Špecifické opatrenia v najviac zasiahnutých odvetviach najviac ocenili podnikatelia v sektore ubytovanie a stravovanie (8,1%) a pôdohospodárstva (7,9%), z Nitrianskeho kraja (4,4%), podnikajúci od 6 do 9 rokov (3,8%).

Bankové záruky (1,2%) a dočasnú ochranu pred veriteľmi (0,3%) považovali skúmaní podnikatelia za menej významné opatrenie v boji s koronakrízou.

Tab. č.28 : Ktoré z ekonomických opatrení na zmiernenie dopadov COVID-19 oceňujete najviac?

Riadkové %		Odklad, resp. úplné odpustenie sociálnych odvodov	Príspevky na mzdy zamestnancov	Príspevky na náhradu straty príjmu	Odklad splátok úverov a lízingu	Dočasná ochrana pred veriteľmi	Mimoriadny odpočet daňovej straty	Dotácie na nájomné	Bankové záruky	Špecifické opatrenia v najviac zasiahnutých odvetviach	Iné	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka: 1000 respondentov		5,6%	33,7%	11,8%	4,8%	0,3%	3,3%	10,2%	1,2%	2,5%	21,0%	5,6%
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	5,7%	33,9%	12,2%	4,7%	0,3%	2,7%	9,3%	1,6%	2,6%	20,6%	6,4%
	Malý podnik (10-49)	6,5%	35,3%	10,9%	3,5%	0,5%	6,0%	10,0%	0,0%	2,5%	20,9%	4,0%
	Stredný podnik (50-249)	3,0%	29,0%	11,0%	8,0%	0,0%	2,0%	17,0%	1,0%	2,0%	24,0%	3,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6%	36,8%	15,8%	5,3%	0,0%	5,3%	2,6%	2,6%	7,9%	15,8%	5,3%
	Priemysel	7,5%	22,4%	10,3%	5,6%	0,9%	5,6%	14,0%	0,9%	1,9%	25,2%	5,6%
	Stavebníctvo	4,3%	29,3%	13,8%	6,0%	0,0%	1,7%	5,2%	1,7%	1,7%	30,2%	6,0%
	Obchod	5,7%	29,6%	11,3%	5,3%	0,4%	5,7%	14,6%	0,4%	1,6%	23,5%	2,0%
	Doprava, informácie	7,9%	37,1%	9,0%	4,5%	0,0%	3,4%	12,4%	2,2%	2,2%	16,9%	4,5%
	Ubytovanie a stravovanie	2,7%	43,2%	18,9%	2,7%	0,0%	0,0%	2,7%	0,0%	8,1%	21,6%	0,0%
	Obchodné služby	5,4%	39,8%	11,9%	4,4%	0,3%	2,0%	8,8%	1,7%	2,0%	15,6%	7,8%
	Ostatné služby	5,6%	36,1%	9,7%	2,8%	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	4,2%	20,8%	12,5%
	Bratislavský	5,8%	33,0%	15,3%	5,4%	0,0%	3,1%	9,9%	1,7%	1,7%	19,0%	5,1%
Kraj sídla	Trnavský	4,3%	33,0%	11,7%	5,3%	0,0%	4,3%	8,5%	1,1%	2,1%	21,3%	8,5%
	Nitriansky	3,5%	35,4%	9,7%	2,7%	0,9%	3,5%	11,5%	1,8%	4,4%	19,5%	7,1%
	Trenčiansky	4,7%	36,5%	15,3%	5,9%	0,0%	3,5%	14,1%	0,0%	2,4%	14,1%	3,5%
	Banskobystrický	6,5%	38,0%	6,5%	7,6%	1,1%	4,3%	5,4%	1,1%	3,3%	20,7%	5,4%
	Žilinský	4,3%	27,6%	13,8%	3,4%	0,9%	3,4%	14,7%	0,0%	3,4%	23,3%	5,2%
	Prešovský	6,8%	37,9%	6,8%	2,9%	0,0%	2,9%	5,8%	1,0%	1,9%	28,2%	5,8%
	Košický	8,7%	31,1%	8,7%	4,9%	0,0%	1,9%	11,7%	1,9%	1,9%	24,3%	4,9%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	7,2%	32,8%	12,4%	4,0%	0,0%	3,6%	7,6%	2,4%	3,2%	20,8%	6,0%
	MSP – právnické osoby	5,1%	34,0%	11,6%	5,1%	0,4%	3,2%	11,1%	0,8%	2,3%	21,1%	5,5%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	7,7%	34,9%	11,2%	3,0%	0,0%	1,8%	9,5%	0,0%	2,4%	23,1%	6,5%
	Od 3 do 5 rokov	5,9%	34,6%	10,8%	7,0%	0,5%	2,2%	10,8%	2,7%	1,6%	17,8%	5,9%
	Od 6 do 9 rokov	4,8%	34,6%	12,5%	1,9%	0,0%	4,8%	7,7%	0,0%	3,8%	22,1%	7,7%
	10 a viac rokov	5,0%	32,8%	12,2%	5,2%	0,4%	3,9%	10,7%	1,3%	2,6%	21,2%	4,8%
	Do 29 rokov	3,2%	24,2%	16,1%	4,8%	0,0%	1,6%	14,5%	3,2%	1,6%	22,6%	8,1%
Vek	30 až 39 rokov	5,9%	33,3%	13,9%	5,5%	0,8%	2,1%	9,3%	0,0%	2,5%	21,1%	5,5%
	40 až 49 rokov	6,8%	36,3%	10,9%	5,1%	0,0%	2,9%	10,0%	1,3%	3,5%	18,3%	4,8%
	50 až 59 rokov	5,7%	33,1%	10,4%	4,7%	0,3%	3,3%	10,7%	1,3%	2,0%	22,4%	6,0%
	60 a viac rokov	2,2%	34,1%	11,0%	2,2%	0,0%	8,8%	8,8%	2,2%	1,1%	24,2%	5,5%

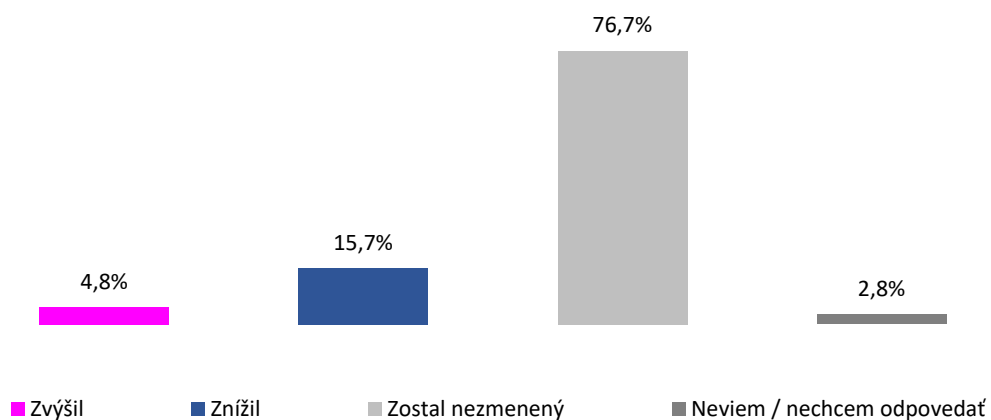
3. ĽUDSKÉ ZDROJE

3.1. Ako ovplyvnila koronakríza zamestnanosť vo vašej firme? (Otázka 9)

U takmer štyroch pätín zostal počet zamestnancov nezmenený (76,7%) a u 15,7% podnikateľov sa počet zamestnancov z dôvodu korona krízy znížil. Podnikateľov, ktorí zaznamenali zvýšenie zamestnanosti bolo podľa prieskumu len 4,8 %.

Graf č.17: Ako ovplyvnila koronakríza zamestnanosť

Ako ovplyvnila koronakríza zamestnanosť vo vašej firme? Počet zamestnancov sa počas pandémie:

N=1000 respondentov

Nutnosť prepúšťania najviac zasiahla podnikateľov v sektore ubytovanie a stravovanie (35,1%) a stavebníctvo (34,5%), v Trenčianskom kraji (22,4%), podnikateľov vo veku 30 až 39 rokov (17,3%) a podnikajúcich od 3 do 5 rokov (16,2%). Najviac sa zvýšila zamestnanosť u stredných podnikateľov (11,0%), v sektore ostatné služby (8,3%), v Košickom kraji (8,7%) u podnikateľov podnikajúcich 10 a viac rokov (5,2%), vo veku 40 až 49 rokov (6,1%).

Tab. č.29 : Ako ovplyvnila koronakríza zamestnanosť

Riadkové %		Zvýšil	Znížil	Zostal nezmenený	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	4,8%	15,7%	76,7%	2,8%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	3,0%	16,0%	78,7%	2,3%
	Malý podnik (10-49)	8,0%	17,4%	69,7%	5,0%
	Stredný podnik (50-249)	11,0%	10,0%	77,0%	2,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	2,6%	7,9%	88,5%	0,0%
	Priemysel	6,5%	10,3%	81,3%	1,9%
	Stavebníctvo	5,2%	34,5%	59,5%	0,9%
	Obchod	5,3%	14,2%	77,7%	2,8%
	Doprava, informácie	4,5%	15,7%	75,3%	4,5%
	Ubytovanie a stravovanie	0,0%	35,1%	62,2%	2,7%
	Obchodné služby	3,7%	10,9%	81,6%	3,7%
	Ostatné služby	8,3%	12,5%	76,4%	2,8%
Kraj sídla	Bratislavský	4,4%	11,6%	80,6%	3,4%
	Trnavský	4,3%	13,8%	81,9%	0,0%
	Nitriansky	1,8%	15,9%	79,6%	2,7%
	Trenčiansky	5,9%	22,4%	68,2%	3,5%
	Banskobystrický	3,3%	18,5%	73,9%	4,3%
	Žilinský	3,4%	20,7%	73,3%	2,6%
	Prešovský	7,8%	20,4%	68,9%	2,9%
	Košický	8,7%	10,7%	78,6%	1,9%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	2,0%	18,4%	78,0%	1,6%
	MSP - právnické osoby	5,7%	14,8%	76,3%	3,2%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	4,1%	15,4%	78,7%	1,8%
	Od 3 do 5 rokov	4,9%	16,2%	78,9%	0,0%
	Od 6 do 9 rokov	3,8%	13,5%	77,9%	4,8%
	10 a viac rokov	5,2%	16,1%	75,1%	3,7%
Vek	Do 29 rokov	1,6%	12,9%	83,9%	1,6%
	30 až 39 rokov	4,2%	17,3%	75,9%	2,5%
	40 až 49 rokov	6,1%	15,1%	75,9%	2,9%
	50 až 59 rokov	5,4%	16,4%	75,3%	3,0%
	60 a viac rokov	2,2%	13,2%	81,3%	3,3%

3.2. Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest počas tohto roka výraznejšie problémy ako v predchádzajúcich rokoch? (Otázka 10)

Takmer polovica podnikateľov (49,8%) v období roka 2021 neobsadzovala žiadne pracovné pozície. Viac ako pätina (22,4%) zaznamenala nedostatočnú odbornosť uchádzačov o zamestnanie a pre 19,4% podnikateľov bolo negatívnym faktorom neprimerane vysoké platové očakávania uchádzačov. Desatina podnikateľov (10,7%) zaznamenala výrazne nižší záujem uchádzačov, pričom sa jednalo hlavne o podnikateľov v priemysle (15%), z Trnavského kraja (14,9%), podnikajúcich od do 10 rokov (12,5%). Výrazne problémy pri obsadzovaní pracovných miest nezaznamenalo 12,7% respondentov.

Graf č.18: Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest výrazné problémy

Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest počas tohto roka výraznejšie problémy ako v predchádzajúcich rokoch?

N=1000 respondentov

Takmer tretina podnikateľov (28,9%) v sektore pôdohospodárstvo sa stretla s **neprimerane vysokými platovými očakávaniami**, v doprave, informáciách viac ako štvrtina (27,0%) a takmer štvrtina v priemysle (23,4%), najmä v Bratislavskom (22,1%) a v Košickom, resp. Prešovskom kraji (21,4%), vo veku od 30 do 39 rokov (21,1%). **Nedostatočnú odbornosť** preukazovali uchádzači v sektore ubytovanie a stravovanie (37,8%) a priemysel (29,0%), predovšetkým v Košickom (29,1%) a v Prešovskom kraji (24,3%).

Výrazné problémy nezaznamenali hlavne stredné podniky (16,0%), z odvetvia ostatné služby (19,4%), prevažne z Bratislavského kraja (16,0%), najmä MSP právnické osoby (13,7%), podnikajúce od 3 do 5 rokov (16,2%).

Tab. č.30 : Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest výrazné problémy?

Riadkové %		Áno, záujem uchádzačov bol výrazne menší	Áno, odbornosť uchádzačov bola nedostačujúca	Áno, platové očakávania uchádzačov boli neprimerane vysoké	Nie, nezaznamenali sme výraznejšie problémy	Neobsadzovali sme žiadne pracovné pozície	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	10,7%	22,4%	19,4%	12,7%	49,8%	2,0%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	9,7%	21,6%	19,6%	12,3%	50,5%	1,7%
	Malý podnik (10-49)	12,9%	24,4%	20,4%	12,4%	49,3%	1,5%
	Stredný podnik (50-249)	13,0%	24,0%	16,0%	16,0%	46,0%	5,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	10,5%	28,9%	28,9%	2,6%	52,6%	0,0%
	Priemysel	15,0%	29,0%	23,4%	4,7%	56,1%	0,0%
	Stavebníctvo	6,9%	19,8%	20,7%	7,8%	58,6%	0,0%
	Obchod	10,5%	20,2%	16,6%	13,4%	51,8%	3,2%
	Doprava, informácie	7,9%	27,0%	27,0%	11,2%	37,1%	3,4%
	Ubytovanie a stravovanie	10,8%	37,8%	18,9%	5,4%	45,9%	2,7%
	Obchodné služby	11,6%	18,0%	17,0%	18,0%	48,6%	1,4%
	Ostatné služby	11,1%	25,0%	16,7%	19,4%	40,3%	5,6%
Kraj sídla	Bratislavský	11,6%	21,4%	22,1%	16,0%	45,2%	1,7%
	Trnavský	14,9%	23,4%	21,3%	11,7%	51,1%	1,1%
	Nitriansky	10,6%	15,0%	16,8%	12,4%	56,6%	1,8%
	Trenčiansky	9,4%	22,4%	14,1%	9,4%	56,5%	0,0%
	Banskobystrický	9,8%	22,8%	16,3%	13,0%	52,2%	0,0%
	Žilinský	4,3%	23,3%	16,4%	11,2%	49,1%	5,2%
	Prešovský	11,7%	24,3%	21,4%	13,6%	50,5%	1,9%
	Košický	12,6%	29,1%	21,4%	7,8%	46,6%	3,9%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	8,0%	22,8%	17,6%	9,6%	55,2%	1,6%
	MSP - právnické osoby	11,6%	22,3%	20,0%	13,7%	48,0%	2,1%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	11,8%	24,3%	17,8%	12,4%	47,9%	0,6%
	Od 3 do 5 rokov	10,3%	19,5%	21,6%	16,2%	44,9%	1,6%
	Od 6 do 9 rokov	12,5%	19,2%	23,1%	7,7%	55,8%	1,9%
	10 a viac rokov	10,1%	23,4%	18,5%	12,5%	50,9%	2,6%
Vek	Do 29 rokov	12,9%	16,1%	19,4%	11,3%	54,8%	1,6%
	30 až 39 rokov	8,9%	19,8%	21,1%	13,9%	50,6%	0,8%
	40 až 49 rokov	9,6%	22,5%	18,0%	13,5%	49,5%	1,6%
	50 až 59 rokov	12,0%	25,4%	19,1%	10,7%	49,2%	3,0%
	60 a viac rokov	13,2%	23,1%	20,9%	14,3%	47,3%	3,3%

4. K LEGISLATÍVE

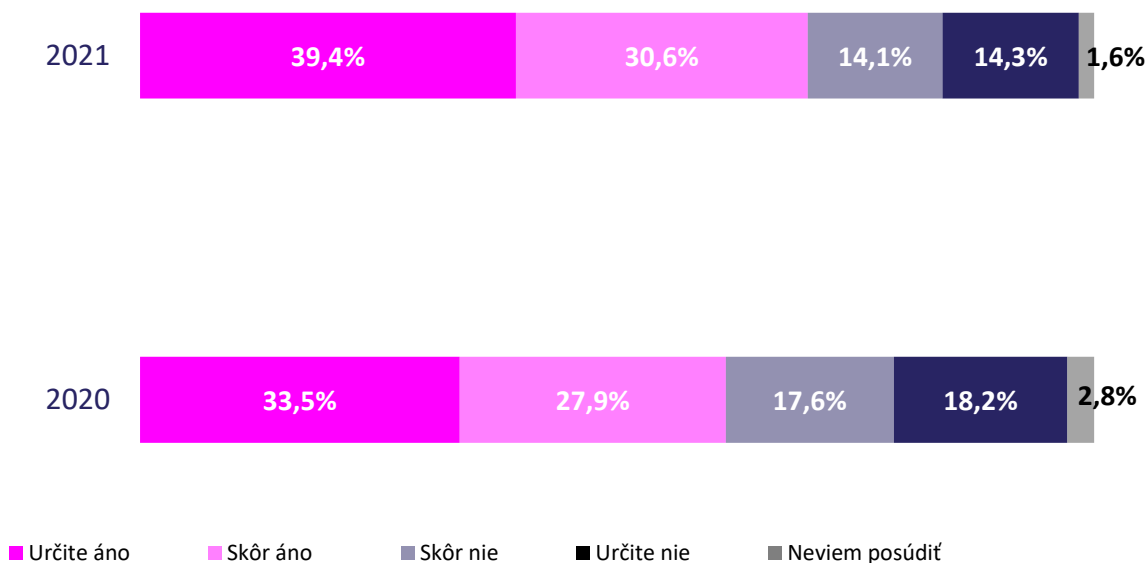
4.1. Dá sa podnikáť bez porušenia zákona vo vašom odvetví? (Otázka 11)

Takmer tretina malých a stredných podnikateľov si myslí, že podnikáť na Slovensku **sa nedá bez toho, aby ste nikdy neporušili žiadny zákon**. Z toho 14,3% podnikateľov si myslí, že sa bez porušenia zákona podnikáť na Slovensku určite nedá. Naopak, 39,4% podnikateľov je presvedčených, že podnikáť **sa dá aj bez porušenia zákonov**.

Celkovo si až 70,0 % respondentov myslí, že na Slovensku sa dá podnikáť aj bez porušovania zákonov. Nájdu sa najmä medzi strednými podnikateľmi v sektore doprava, informácie (77,5%), pôdohospodárstvo (76,3%) a ubytovanie a stravovanie (72,9%), z Trenčianskeho kraja (77,7%), vo veku 60 a viac rokov (75,9%), podnikajúcich od 3 do 5 rokov (76,3%).

Graf č.19: Dá sa podľa vás podnikáť tak, aby ste neporušili žiadny zákon?

Dá sa podľa vás vo vašom odvetví podnikáť tak, aby ste nikdy neporušili žiadny zákon?

N=1000 respondentov

Podnikatelia, ktorí si myslia, že sa nedá podnikáť bez porušenia zákonov (28,4%), zastupujú prevažne malé podniky v sektore ostatné služby (32,0%), stavebníctvo (31,9%) a priemysel (30,9%), z Nitrianskeho kraja (31,8%), Bratislavského a Košického (identicky 31,2%), sú vo veku do 29 rokov (35,5%).

Tab. č.31 : Dá sa podľa vás podnikáť tak, aby ste neporušili žiadny zákon?

Riadkové %		Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	39,4%	30,6%	14,1%	14,3%	1,6%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	39,6%	30,0%	14,4%	13,7%	2,1%
	Malý podnik (10-49)	38,3%	31,3%	14,4%	15,4%	0,5%
	Stredný podnik (50-249)	40,0%	33,0%	11,0%	16,0%	0,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	34,2%	42,1%	7,9%	10,5%	5,3%
	Priemysel	36,4%	31,8%	17,8%	13,1%	0,9%
	Stavebníctvo	28,4%	37,9%	19,8%	12,1%	1,7%
	Obchod	44,1%	28,3%	12,1%	14,2%	1,2%
	Doprava, informácie	48,3%	29,2%	7,9%	14,6%	0,0%
	Ubytovanie a stravovanie	48,6%	24,3%	10,8%	16,2%	0,0%
	Obchodné služby	37,8%	29,9%	15,0%	15,3%	2,0%
	Ostatné služby	38,9%	26,4%	15,3%	16,7%	2,8%
Kraj sídla	Bratislavský	41,5%	25,2%	15,6%	15,6%	2,0%
	Trnavský	38,3%	30,9%	11,7%	18,1%	1,1%
	Nitriansky	36,3%	30,1%	15,0%	16,8%	1,8%
	Trenčiansky	41,2%	36,5%	11,8%	9,4%	1,2%
	Banskobystrický	43,5%	27,2%	14,1%	14,1%	1,1%
	Žilinský	35,3%	38,8%	9,5%	13,8%	2,6%
	Prešovský	36,9%	37,9%	14,6%	9,7%	1,0%
	Košický	39,8%	28,2%	17,5%	13,6%	1,0%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	37,6%	32,4%	17,2%	10,4%	2,4%
	MSP - právnické osoby	40,0%	30,0%	13,1%	15,6%	1,3%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	37,9%	29,0%	14,2%	16,0%	3,0%
	Od 3 do 5 rokov	44,9%	31,4%	12,4%	10,3%	1,1%
	Od 6 do 9 rokov	30,8%	33,7%	17,3%	16,3%	1,9%
	10 a viac rokov	39,7%	30,3%	14,0%	14,8%	1,3%
Vek	Do 29 rokov	40,3%	22,6%	12,9%	22,6%	1,6%
	30 až 39 rokov	37,6%	36,3%	14,3%	9,3%	2,5%
	40 až 49 rokov	39,9%	30,5%	14,5%	14,1%	1,0%
	50 až 59 rokov	39,1%	27,1%	15,4%	17,1%	1,3%
	60 a viac rokov	42,9%	33,0%	8,8%	13,2%	2,2%

4.2. Čomu pripisujete, že je ťažké, dokonca nemožné dodržiavať zákony (Otázka 12)

Podnikatelia považujú za **najväčšiu prekážku** pri dodržiavaní zákonov ich časté zmeny a nemožnosť pravidelného sledovania (85,6%). Druhou výraznou prekážkou je podľa podnikateľov ich nejednoznačnosť (79,6%). Treťou prekážkou je, že zákony sú prijímané bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi (78,9%). Dve tretiny MSP (66,2%) majú problém zistiť, aké všetky zákony a predpisy sa ich dotýkajú. Až 65,5% MSP vidí problém v schvaľovaní zákonov bez posudzovania vplyvov na ich prostredie. 62,0% MSP si myslia, že niektoré zmeny zákonov prinášajú nerealizovateľné požiadavky. Viac ako polovica podnikateľov (53,9%) si myslí, že dodržiavanie zákonov sa nevynucuje od všetkých rovnako. 47,9% MSP uvádza, že úradníci nepomáhajú MSP zorientovať sa v daných zákonoch.

Graf č.20: Čomu pripisujete, že je ťažké, či dokonca nemožné dodržiavať zákony?

Ak sa domnievate, že na Slovensku je ťažké, či dokonca nemožné dôsledne dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?

N=284 respondentov, ktorí na predchádzajúcu otázku odpovedali "Skôr nie", alebo "Určite nie".

Časté zmeny zákonov nedokážu pravidelne sledovať najmä podnikatelia v sektore pôdohospodárstva, resp. doprava, informácie (100%), priemysel (90,9%), z Nitrianskeho kraja (91,7%), podnikajúci menej ako 3 roky (92,2%), vo veku menej ako 29 rokov (86,4%).

Malí podnikatelia majú najväčší problém s prijímaním zákonov **bez dostatočnej konzultácie** s podnikateľmi (85,0%). Hlavne to vadí podnikateľom so sektora ubytovanie a stravovanie (90,0%) a obchod (87,0%), z Prešovského kraja (92,0%), podnikajúcich menej ako 3 roky (80,4%), vo veku od 30 do 39 rokov (85,7%) a starších podnikateľov 60 a viac rokov (80,0%).

Nejednoznačnosť zákonov ako problém najviac špecifikovali podnikatelia v sektore ubytovanie a stravovanie (90,0%), ostatné služby (87,0%) a doprava, informácie (85,0%), z Trenčianskeho kraja (94,4%) a Bratislavského kraja (84,8%), podnikajúcich od 3 do 5 rokov (85,7%), vo veku 30 až 39 rokov (87,5%).

Malí podnikatelia (85,0%) pripisujú nedodržiavanie zákonov aj faktu, že zákony sa schvaľujú **bez ich posudzovania vplyvu na podnikateľské prostredie**, najviac v sektore ubytovanie a stravovanie (90,0%) a obchod (87,7%), predovšetkým z Prešovského (92,0%) a Trenčianskeho kraja (88,9%), vo veku 30 až 39 rokov, podnikajúci menej ako 3 roky (80,4%).

So zložitou priradenia zákonov a predpisov ku konkrétnemu podnikaniu mali problém hlavne malí podnikatelia (76,7%), podnikajúci v sektore pôdohospodárstvo (85,7%), z Banskobystrického (76,9%) a Trenčianskeho kraja (72,2%), podnikajúci menej ako 3 roky (70,6%), predovšetkým podnikatelia vo vekovej kategórii 30 až 39 rokov (75,0%).

Nerealizovateľné požiadavky prinášajú zákony pre takmer dve tretiny podnikateľov (62,0%), a to predovšetkým v sektore ubytovanie a stravovanie (100,0%), z Košického (75,0%) a Prešovského kraja (68,0%), podnikajúcich od 5 do 10 rokov, vo veku 30 až 39 rokov (67,9%) a PO (63,7%).

Mikropodnikatelia si myslia, že **dodržiavanie zákonov sa nevynucuje rovnako** (54,8%), pričom to deklarujú hlavne podnikatelia z Prešovského kraja (68,0%), podnikajúci od 3 do 5 rokov (69,0%), vo veku 30 až 39 rokov (64,3%).

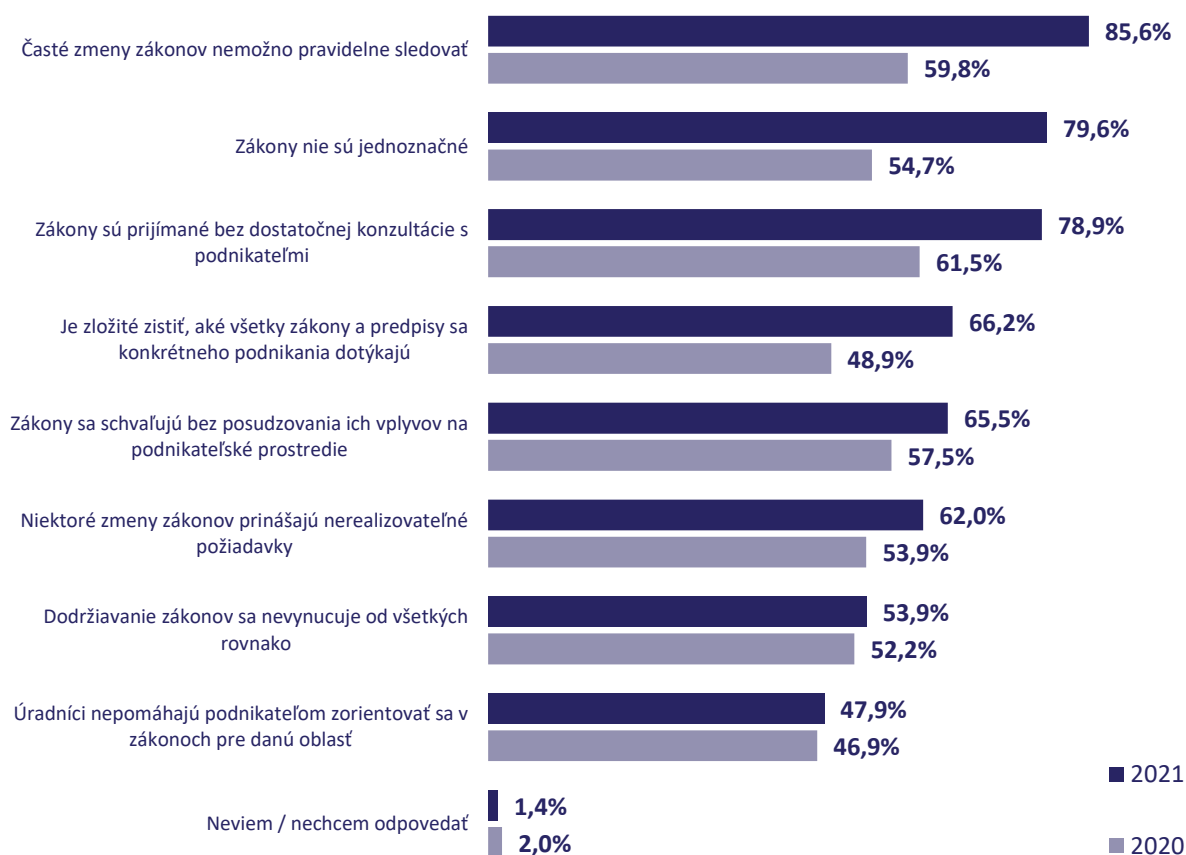
Úradníci nepomáhajú podnikateľom zorientovať sa v zákonoch pre danú oblasť, čo si myslí takmer polovica podnikateľov (47,9%), hlavne u stredných podnikateľov (55,6%), v sektore pôdohospodárstvo (71,4%) a ubytovanie a stravovanie (60,0%), z Trnavského (57,1%) a Nitrianskeho kraja (52,8%), podnikajúci menej ako 3 roky (54,9%), vo veku 30 až 39 rokov (55,4%).

Pri medziročnom porovnaní vo všetkých ukazovateľoch došlo k nárastu, pričom najviac signifikantné **sú časté zmeny zákonov**, ktoré nie je možné pravidelne sledovať. Daný parameter narástol o viac ako dvadsaťpäť percentuálnych bodov.

Druhým signifikantným ukazovateľom je nejednoznačnosť zákonov, kde je nárast o 24,9 percentuálnych bodov a do tretice je rast potvrdený aj pri odpovedi „**prijímanie zákonov** bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi“ (17,4 percentuálneho bodu). Z uvedeného vyplýva, že legislatívny proces na Slovensku je významnou brzdou v podnikaní a prekážkou podnikateľského rozvoja a navyše, medziročne sa zhoršuje. K zhoršeniu vnímania určite prispela aj séria pandemických opatrení a reštrikcií, ktoré boli pre podnikateľskú sféru mimoriadne náročné na zaznamenanie, následné pochopenie, ako aj prenesenie do každodennej praxe.

Graf č.21: Čomu pripisujete, že je ťažké, či dokonca nemožné dodržiavať zákony? 2021/2020

Ak sa domnievate, že na Slovensku je ťažké, či dokonca nemožné dôsledne dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?

N=284 (2021) a 350 (2020) respondentov, ktorí na predchádzajúcu otázku odpovedali "Skôr nie", alebo "Určite nie".

Tab. č.32 : Ak sa domnievate, že je ťažké dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?

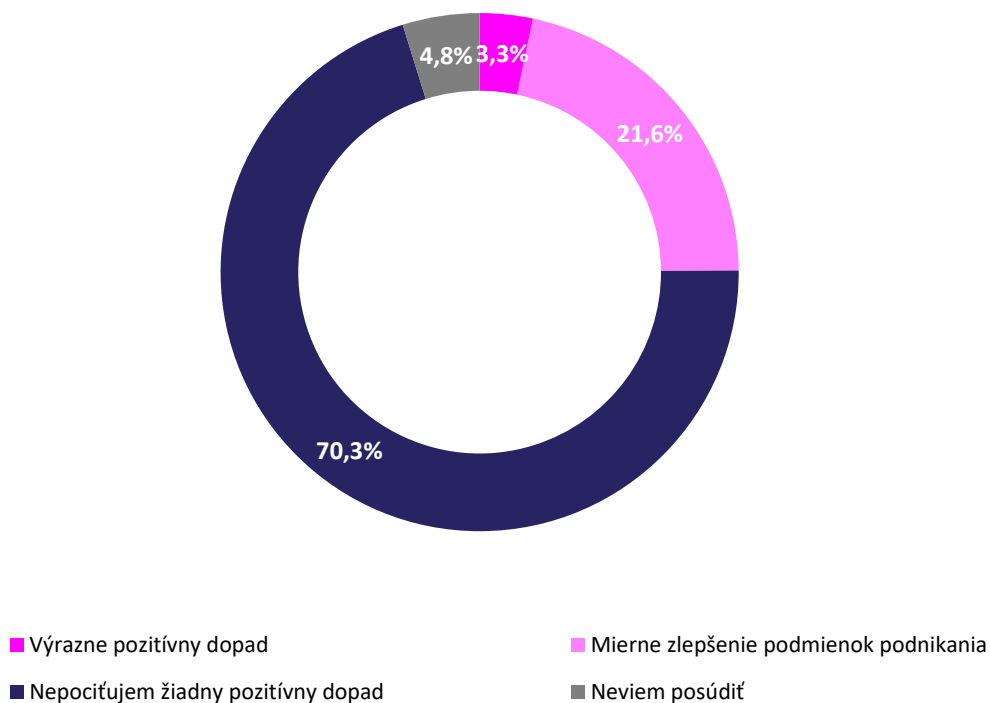
Riadkové %		Je zložitá zistiť, aké všetky zákony a predpisy sa konkrétneho podnikania dotýkajú	Úradníci nepomáhajú podnikateľom zorientovať sa v zákonoch pre danú oblasť	Časté zmeny zákonov nemožno pravidelne sledovať	Zákony nie sú jednoznačné	Zákony sú prijímané bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi	Zákony sa schvaľujú bez posudzovania ich vplyvov na podnikateľské prostredie	Dodržiavanie zákonov sa nevynucuje od všetkých rovnako	Niektoré zmeny zákonov prinášajú nerealizovateľné požiadavky	Iné	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka: 284 respondentov		66,2%	47,9%	85,6%	79,6%	78,9%	65,5%	53,9%	62,0%	0,0%	1,4%
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	62,4%	48,7%	85,3%	76,1%	77,7%	61,9%	54,8%	61,9%	0,0%	1,5%
	Malý podnik (10-49)	76,7%	41,7%	86,7%	83,3%	85,0%	75,0%	51,7%	60,0%	0,0%	1,7%
	Stredný podnik (50-249)	70,4%	55,6%	85,2%	96,3%	74,1%	70,4%	51,9%	66,7%	0,0%	0,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	85,7%	71,4%	100,0%	71,4%	71,4%	71,4%	71,4%	71,4%	0,0%	0,0%
	Priemysel	69,7%	45,5%	90,9%	78,8%	84,8%	66,7%	63,6%	54,5%	0,0%	3,0%
	Stavebníctvo	45,9%	27,0%	81,1%	67,6%	62,2%	40,5%	29,7%	24,3%	0,0%	0,0%
	Obchod	73,8%	55,4%	87,7%	89,2%	87,7%	73,8%	47,7%	72,3%	0,0%	0,0%
	Doprava, informácie	70,0%	55,0%	100,0%	85,0%	85,0%	75,0%	50,0%	65,0%	0,0%	0,0%
	Ubytovanie a stravovanie	80,0%	60,0%	80,0%	90,0%	90,0%	70,0%	60,0%	100,0%	0,0%	0,0%
	Obchodné služby	62,9%	46,1%	82,0%	76,4%	73,0%	65,2%	64,0%	62,9%	0,0%	3,4%
	Ostatné služby	69,6%	52,2%	78,3%	78,3%	87,0%	69,6%	52,2%	78,3%	0,0%	0,0%
Kraj sídla	Bratislavský	67,4%	50,0%	85,9%	84,8%	80,4%	62,0%	47,8%	62,0%	0,0%	1,1%
	Trnavský	46,4%	57,1%	82,1%	64,3%	75,0%	53,6%	53,6%	50,0%	0,0%	3,6%
	Nitriansky	69,4%	52,8%	91,7%	72,2%	58,3%	58,3%	55,6%	61,1%	0,0%	5,6%
	Trenčiansky	72,2%	33,3%	83,3%	94,4%	88,9%	77,8%	61,1%	66,7%	0,0%	0,0%
	Banskobystrický	76,9%	53,8%	84,6%	73,1%	88,5%	76,9%	65,4%	50,0%	0,0%	0,0%
	Žilinský	59,3%	25,9%	77,8%	77,8%	85,2%	63,0%	44,4%	63,0%	0,0%	0,0%
	Prešovský	72,0%	52,0%	88,0%	80,0%	92,0%	80,0%	68,0%	68,0%	0,0%	0,0%
	Košický	65,6%	46,9%	87,5%	84,4%	71,9%	68,8%	53,1%	75,0%	0,0%	0,0%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	62,3%	46,4%	88,4%	75,4%	78,3%	63,8%	60,9%	56,5%	0,0%	1,4%
	MSP – právnické osoby	67,4%	48,4%	84,7%	80,9%	79,1%	66,0%	51,6%	63,7%	0,0%	1,4%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	70,6%	54,9%	92,2%	82,4%	80,4%	64,7%	56,9%	64,7%	0,0%	0,0%
	Od 3 do 5 rokov	59,5%	54,8%	83,3%	85,7%	76,2%	66,7%	69,0%	54,8%	0,0%	0,0%
	Od 6 do 9 rokov	68,6%	54,3%	82,9%	65,7%	80,0%	62,9%	48,6%	65,7%	0,0%	5,7%
	10 a viac rokov	66,0%	42,3%	84,6%	80,1%	78,8%	66,0%	50,0%	62,2%	0,0%	1,3%
Vek	Do 29 rokov	54,5%	31,8%	86,4%	81,8%	72,7%	54,5%	45,5%	54,5%	0,0%	0,0%
	30 až 39 rokov	75,0%	55,4%	83,9%	87,5%	85,7%	75,0%	64,3%	67,9%	0,0%	0,0%
	40 až 49 rokov	64,0%	51,7%	83,1%	79,8%	77,5%	59,6%	50,6%	62,9%	0,0%	1,1%
	50 až 59 rokov	64,9%	47,4%	89,7%	76,3%	77,3%	67,0%	53,6%	59,8%	0,0%	2,1%
	60 a viac rokov	70,0%	30,0%	80,0%	70,0%	80,0%	70,0%	50,0%	60,0%	0,0%	5,0%

4.3. Aký dopad mal Lex Korona (otázka 13)

Podnikateľské kilečko nazývané Lex korona nemalo podľa uvedeného prieskumu žiaden pozitívny dopad pre viac ako dve tretiny malých a stredných podnikateľov (70,3%). Naopak výrazne pozitívny dopad malo pre 3,3 % malých a stredných podnikateľov. Mierne zlepšenie zaznamenala viac ako pätina malých a stredných podnikateľov (21,6%).

Graf č.22: Aký dopad mal Lex Korona?

Aký dopad na vaše podnikanie mal tzv. Lex Korona, známy tiež ako podnikateľské kilečko, ktorý obsahoval balík 115-tich opatrení na zníženie administratívnej záťaže podnikania?

N=1000 respondentov

Najviac podnikateľov, ktorí **nepocítili žiadny pozitívny dopad**, bolo medzi mikropodnikateľmi (71,1%) a strednými podnikateľmi (71,0%), v sektore priemysel (78,5%) a ubytovanie a stravovanie (78,4%), prevažne z Prešovského (73,8%), Bratislavského kraja (72,1%), podnikajúcich od 6 do 9 rokov (76,9%), vo veku menej ako 29 rokov (74,2%).

Mierne zlepšenie podnikania zaznamenali predovšetkým mikropodnikatelia (21,5%), v sektore doprava, informácie (24,7%), zo Žilinského kraja (26,7%), podnikajúci od 3 do 5 rokov (23,8%), vo veku 60 a viac rokov (23,1%) a predovšetkým FO (23,2%).

Tab. č.33 : Aký dopad mal Lex Korona?

Riadkové %		Výrazne pozitívny dopad	Mierne zlepšenie podmienok podnikania	Nepocítujem žiadny pozitívny dopad	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	3,3%	21,6%	70,3%	4,8%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	3,0%	21,5%	71,1%	4,4%
	Malý podnik (10-49)	4,0%	23,4%	67,2%	5,5%
	Stredný podnik (50-249)	4,0%	19,0%	71,0%	6,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	0,0%	21,1%	76,3%	2,6%
	Priemysel	1,9%	15,9%	78,5%	3,7%
	Stavebníctvo	0,9%	19,0%	75,9%	4,3%
	Obchod	4,0%	22,7%	66,8%	6,5%
	Doprava, informácie	4,5%	24,7%	66,3%	4,5%
	Ubytovanie a stravovanie	0,0%	21,6%	78,4%	0,0%
	Obchodné služby	4,8%	23,1%	68,0%	4,1%
	Ostatné služby	2,8%	20,8%	68,1%	8,3%
Kraj sídla	Bratislavský	4,1%	20,7%	72,1%	3,1%
	Trnavský	4,3%	20,2%	70,2%	5,3%
	Nitriansky	3,5%	19,5%	69,9%	7,1%
	Trenčiansky	0,0%	24,7%	70,6%	4,7%
	Banskobystrický	4,3%	21,7%	69,6%	4,3%
	Žilinský	1,7%	26,7%	67,2%	4,3%
	Prešovský	4,9%	16,5%	73,8%	4,9%
	Košický	1,9%	24,3%	66,0%	7,8%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	3,6%	23,2%	69,2%	4,0%
	MSP - právnické osoby	3,2%	21,1%	70,7%	5,1%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	2,4%	19,5%	75,1%	3,0%
	Od 3 do 5 rokov	2,7%	23,8%	65,9%	7,6%
	Od 6 do 9 rokov	2,9%	17,3%	76,9%	2,9%
	10 a viac rokov	3,9%	22,3%	69,0%	4,8%
Vek	Do 29 rokov	1,6%	21,0%	74,2%	3,2%
	30 až 39 rokov	3,0%	21,1%	72,6%	3,4%
	40 až 49 rokov	4,2%	21,5%	69,1%	5,1%
	50 až 59 rokov	3,0%	21,7%	69,6%	5,7%
	60 a viac rokov	3,3%	23,1%	68,1%	5,5%

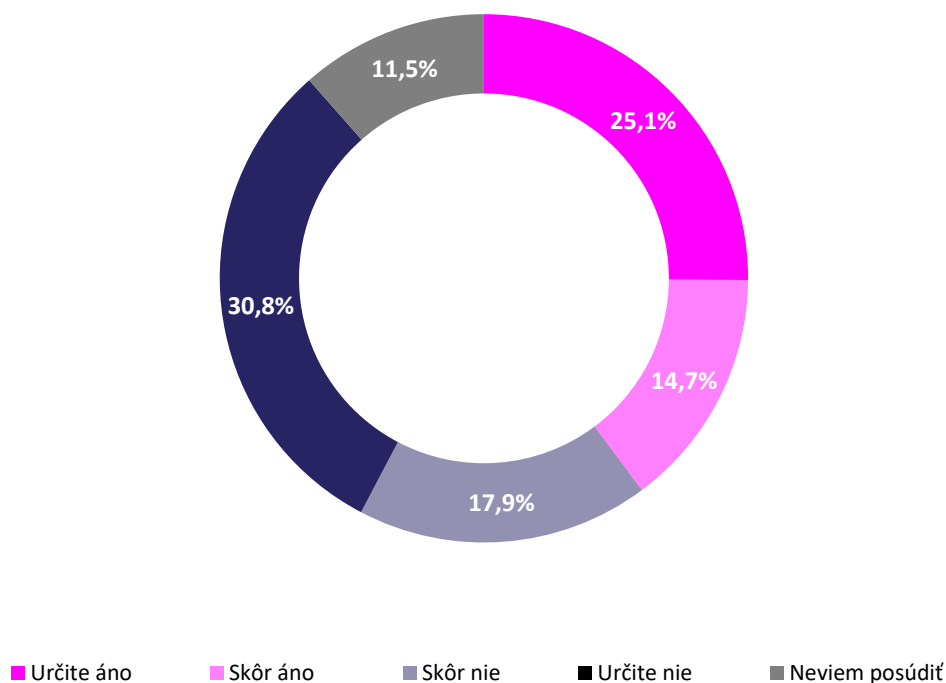
4.4. Mali by zamestnávateľia mať možnosť rozhodnúť sa, či budú zamestnávať len zaočkovaných zamestnancov proti COVID-19. (Otázka 14)

Štvrtina podnikateľov (25,1%) je určite za možnosť rozhodnúť sa zamestnávať len zaočkovaných zamestnancov proti COVID-19, 14,7% MSP je skôr za takúto možnosť.

Naopak takmer polovica opýtaných (48,7%) nemá potrebu sa samostatne rozhodovať o zamestnávaní len zaočkovaných zamestnancov, pričom viac ako tretina (30,8%) je rozhodne proti tejto možnosti.

Graf č.23: Rozhodnutie zamestnávateľa zamestnať len zaočkovaných proti COVID-19

Mali by podľa vás zamestnávateľia mať možnosť rozhodnúť sa, či budú zamestnávať len zamestnancov zaočkovaných proti Covid-19?

N=1000 respondentov

Až pätina mikropodnikateľov (25,6%), resp. stredných podnikateľov (25,0%) je **určite za možnosť rozhodnúť sa** zamestnať iba zaočkovaných zamestnancov, predovšetkým v sektore doprava, informácie (33,7%), najmä z Prešovského (32,0%) a Trnavského kraja (29,8%).

Naopak viac ako polovica malých podnikateľov, hlavne v sektore stavebníctva (54,3%), nepotrebuje mať možnosť rozhodovať o zamestnávaní len zaočkovaných zamestnancov, pričom z regionálneho pohľadu sa jedná predovšetkým o podnikateľov z Trenčianskeho kraja (55,3%).

Tab. č.34 : Rozhodnutie zamestnávateľa zamestnať len zaočkovaných proti COVID-19

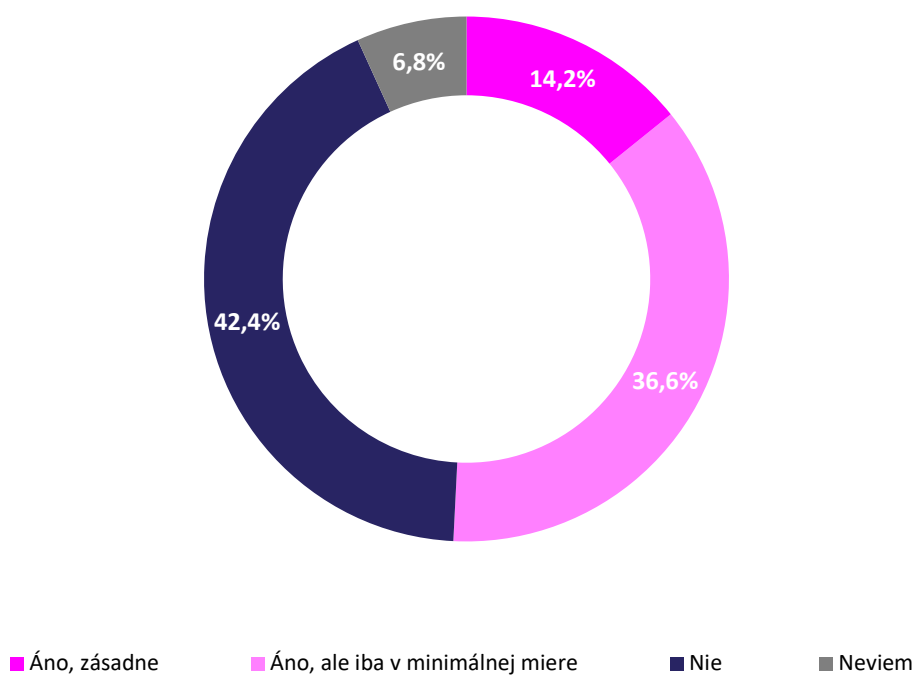
Riadkové %		Určite áno	Skôr áno	Skôr nie	Určite nie	Neviem posúdiť
Celková vzorka	1000 respondentov	25,1%	14,7%	17,9%	30,8%	11,5%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	25,6%	15,0%	17,2%	31,5%	10,7%
	Malý podnik (10-49)	23,4%	12,9%	21,9%	29,4%	12,4%
	Stredný podnik (50-249)	25,0%	16,0%	15,0%	29,0%	15,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	15,8%	23,7%	28,9%	21,1%	10,5%
	Priemysel	26,2%	10,3%	23,4%	29,0%	11,2%
	Stavebníctvo	24,1%	11,2%	17,2%	37,1%	10,3%
	Obchod	25,5%	15,0%	15,4%	32,0%	12,1%
	Doprava, informácie	33,7%	10,1%	22,5%	27,0%	6,7%
	Ubytovanie a stravovanie	21,6%	21,6%	10,8%	27,0%	18,9%
	Obchodné služby	24,5%	16,3%	16,3%	30,6%	12,2%
	Ostatné služby	22,2%	16,7%	18,1%	31,9%	11,1%
Kraj sídla	Bratislavský	21,4%	12,2%	19,4%	34,7%	12,2%
	Trnavský	29,8%	19,1%	14,9%	29,8%	6,4%
	Nitriansky	21,2%	18,6%	16,8%	28,3%	15,0%
	Trenčiansky	23,5%	9,4%	20,0%	35,3%	11,8%
	Banskobystrický	29,3%	14,1%	16,3%	30,4%	9,8%
	Žilinský	24,1%	19,0%	20,7%	24,1%	12,1%
	Prešovský	32,0%	12,6%	12,6%	32,0%	10,7%
	Košický	27,2%	15,5%	19,4%	26,2%	11,7%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	26,8%	13,6%	18,0%	34,0%	7,6%
	MSP - právnické osoby	24,5%	15,1%	17,9%	29,7%	12,8%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	29,0%	13,0%	16,6%	30,8%	10,7%
	Od 3 do 5 rokov	22,2%	18,4%	16,8%	30,3%	12,4%
	Od 6 do 9 rokov	22,1%	16,3%	19,2%	30,8%	11,5%
	10 a viac rokov	25,5%	13,7%	18,5%	31,0%	11,4%
Vek	Do 29 rokov	25,8%	11,3%	24,2%	24,2%	14,5%
	30 až 39 rokov	24,5%	15,2%	17,3%	27,8%	15,2%
	40 až 49 rokov	23,8%	15,1%	15,8%	33,4%	11,9%
	50 až 59 rokov	26,8%	14,0%	19,7%	28,8%	10,7%
	60 a viac rokov	25,3%	16,5%	16,5%	40,7%	1,1%

4.5. Digitalizácia a procesy v súvislosti s koronakrízou (Otázka 15)

Koronakríza zásadne naštartovala digitalizáciu a s tým súvisiace procesy iba u 14,2% malých a stredných podnikateľov, len v minimálnej miere u viac ako tretiny (36,6%) podnikateľov. U 42,4% MSP koronakríza nespustila žiadne procesy súvisiace s digitalizáciou.

Graf č .24: Digitalizovali ste procesy v súvislosťou s koronakrízou?

Digitalizovali ste procesy vo vašej firme v súvislosti s koronakrízou?

N=1000 respondentov

Digitalizáciu zaznamenal najmä sektor obchodu (60,7%), hlavne v Banskobystrickom (54,3%), resp. v Košickom kraji a v Bratislavskom kraji (identicky po 54,1%). Rozmach digitalizácie bol zaznamenaný významnejšie u podnikateľov podnikajúcich od 5 do 10 rokov od začiatku podnikania (54,8%). Tí MSP, ktorí nedigitalizovali procesy v súvislosti s koronakrízou (42,4%), pôsobia predovšetkým v sektore doprava, informácie (55,1%) a priemysel (50,5%), hlavne v Žilinskom (46,6%) a Trenčianskom kraji (45,9%), častejšie podnikajú menej ako 3 roky (46,7%), a sú vo veku do 29 rokov (45,2%).

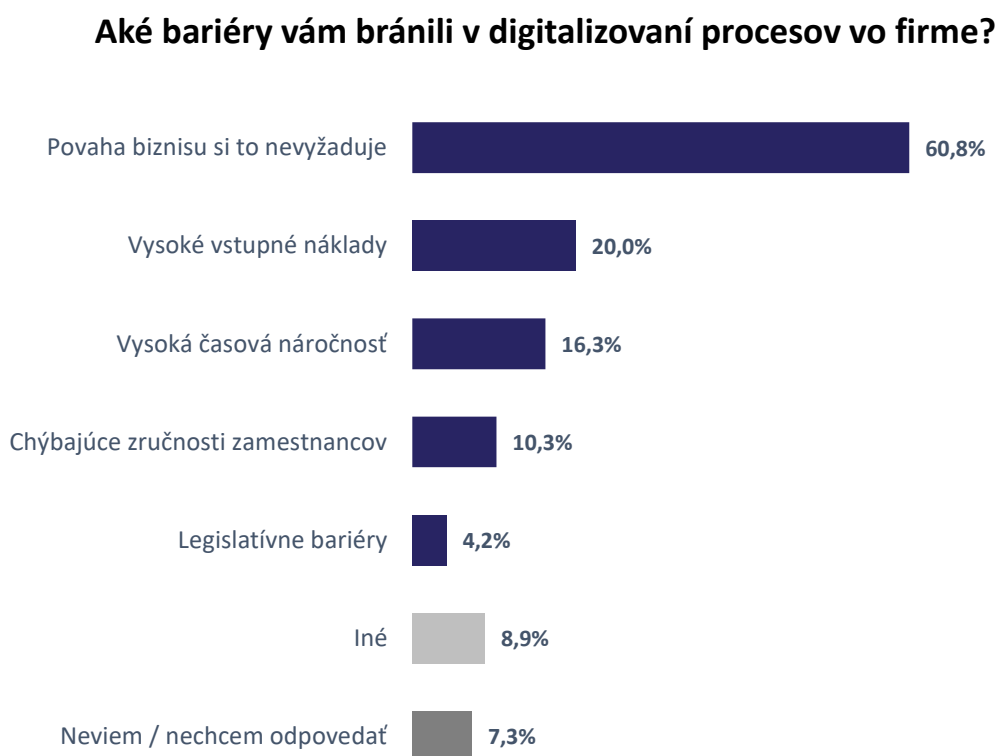
Tab. č.35 : Digitalizovali ste procesy v súvislosti s koronakrízou?

Riadkové %		Áno, zásadne	Áno, ale iba v minimálnej miere	Nie	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	1000 respondentov	14,2%	36,6%	42,4%	6,8%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	12,7%	36,3%	44,3%	6,6%
	Malý podnik (10-49)	17,4%	36,8%	38,3%	7,5%
	Stredný podnik (50-249)	18,0%	38,0%	37,0%	7,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	10,5%	31,6%	44,7%	13,2%
	Priemysel	15,9%	26,2%	50,5%	7,5%
	Stavebníctvo	9,5%	33,6%	47,4%	9,5%
	Obchod	18,6%	42,1%	34,0%	5,3%
	Doprava, informácie	12,4%	28,1%	55,1%	4,5%
	Ubytovanie a stravovanie	0,0%	43,2%	43,2%	13,5%
	Obchodné služby	14,3%	40,5%	40,1%	5,1%
	Ostatné služby	15,3%	31,9%	43,1%	9,7%
Kraj sídla	Bratislavský	18,4%	35,7%	41,5%	4,4%
	Trnavský	9,6%	40,4%	43,6%	6,4%
	Nitriansky	13,3%	35,4%	43,4%	8,0%
	Trenčiansky	14,1%	35,3%	45,9%	4,7%
	Banskobystrický	15,2%	39,1%	40,2%	5,4%
	Žilinský	9,5%	31,0%	46,6%	12,9%
	Prešovský	13,6%	36,9%	41,7%	7,8%
	Košický	12,6%	41,7%	37,9%	7,8%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	12,0%	34,8%	44,0%	9,2%
	MSP - právnické osoby	14,9%	37,2%	41,9%	6,0%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	15,4%	31,4%	46,7%	6,5%
	Od 3 do 5 rokov	11,4%	37,8%	43,2%	7,6%
	Od 6 do 9 rokov	12,5%	42,3%	42,3%	2,9%
	10 a viac rokov	15,1%	36,7%	40,8%	7,4%
Vek	Do 29 rokov	9,7%	40,3%	45,2%	4,8%
	30 až 39 rokov	16,5%	31,2%	43,0%	9,3%
	40 až 49 rokov	13,8%	37,3%	42,1%	6,8%
	50 až 59 rokov	13,4%	37,8%	42,1%	6,7%
	60 a viac rokov	15,4%	41,8%	40,7%	2,2%

4.6. Bariéry brániace v digitalizovaní procesov vo firme (Otázka 16)

60,8% malých a stredných podnikateľov, ktorí nedigitalizovali alebo digitalizovali len v minimálnej miere si myslí, že **povaha ich biznisu nevyžaduje digitalizáciu** a procesy s tým súvisiace. **Bariéru v podobe vysokých nákladov** vníma pätina MSP (20,0%) a **vysokú časovú náročnosť** ako bariéru vidí 16,3% opýtaných. Desatina (10,3%) podnikateľov si myslí, že ich zamestnanci **nemajú potrebné digitálne zručnosti a preto nepristúpili k zásadnejšej digitalizácii**. Najmenej podnikateľov (4,2%) vidí ako bariéru **legislatívu**.

Graf č .25: Aké bariéry bránili v digitalizovaní procesov?

N=790 respondentov, ktorí na predchádzajúcu otázku odpovedali "Áno, ale iba v minimálnej miere", alebo "Nie".

Najviac podnikateľov, **ktorých činnosť nevyžaduje digitalizáciu**, sa nachádza v sektore pôdohospodárstvo (86,2%), predovšetkým zo Žilinského kraja (66,7%) a podnikateľov nad 60 rokov (66,7%). Bariéru **vysokých nákladov spojených s digitalizáciou** vidia hlavne mladí podnikatelia do 29 rokov (30,2%), v sektore pôdohospodárstvo (34,5%) a ubytovanie a stravovanie (31,3%), podnikajúci menej ako 3 roky (24,2%). Hlavnú **bariéru v podobe časovej náročnosti pri digitalizácii** uviedli podnikatelia z priemyslu (22,0%), z Prešovského kraja (22,2%). **Bariéru chýbajúcich zručností** zamestnancov deklarovali najmä podnikatelia v sektore pôdohospodárstva (24,1%) a priemysel (18,2%), z Prešovského a Košického kraja (13,6 %, resp. 13,4 %).

Tab. č.36 : Aké bariéry bránili v digitalizovaní procesov?

Riadkové %		Vysoké vstupné náklady	Legislatívne bariéry	Chýbajúce zručnosti zamestnancov	Vysoká časová náročnosť	Povaha biznisu si to nevyžaduje	Iné	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka	790 respondentov	20,0%	4,2%	10,3%	16,3%	60,8%	8,9%	7,3%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	20,4%	3,7%	10,8%	15,8%	61,0%	9,0%	7,4%
	Malý podnik (10-49)	21,9%	6,6%	7,9%	17,9%	60,3%	6,0%	6,6%
	Stredný podnik (50-249)	13,3%	2,7%	10,7%	17,3%	60,0%	13,3%	8,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	34,5%	3,4%	24,1%	17,2%	86,2%	3,4%	0,0%
	Priemysel	11,0%	6,1%	18,3%	22,0%	59,8%	9,8%	9,8%
	Stavebníctvo	24,5%	3,2%	5,3%	13,8%	67,0%	5,3%	4,3%
	Obchod	22,3%	4,3%	7,4%	11,7%	60,1%	8,0%	7,4%
	Doprava, informácie	13,5%	2,7%	14,9%	20,3%	52,7%	13,5%	10,8%
	Ubytovanie a stravovanie	31,3%	3,1%	15,6%	21,9%	56,3%	9,4%	3,1%
	Obchodné služby	20,3%	4,6%	7,6%	16,5%	60,8%	8,0%	6,8%
	Ostatné služby	11,1%	3,7%	11,1%	18,5%	53,7%	16,7%	13,0%
Kraj sídla	Bratislavský	20,7%	4,0%	8,4%	17,6%	63,4%	7,9%	7,9%
	Trnavský	26,6%	2,5%	11,4%	15,2%	60,8%	6,3%	8,9%
	Nitriansky	27,0%	2,2%	10,1%	19,1%	58,4%	10,1%	5,6%
	Trenčiansky	18,8%	8,7%	8,7%	18,8%	50,7%	10,1%	10,1%
	Banskobystrický	17,8%	4,1%	8,2%	13,7%	56,2%	12,3%	12,3%
	Žilinský	12,2%	6,7%	11,1%	10,0%	66,7%	8,9%	5,6%
	Prešovský	18,5%	3,7%	13,6%	22,2%	61,7%	8,6%	1,2%
	Košický	17,1%	2,4%	13,4%	12,2%	61,0%	8,5%	7,3%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	17,3%	6,1%	9,6%	14,2%	63,5%	8,1%	7,6%
	MSP - právnické osoby	20,9%	3,5%	10,5%	17,0%	59,9%	9,1%	7,3%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	24,2%	3,0%	9,8%	15,2%	57,6%	12,1%	6,1%
	Od 3 do 5 rokov	18,0%	4,7%	13,3%	15,3%	57,3%	10,7%	8,0%
	Od 6 do 9 rokov	13,6%	3,4%	13,6%	17,0%	62,5%	6,8%	6,8%
	10 a viac rokov	20,7%	4,5%	8,6%	16,9%	62,6%	7,6%	7,6%
Vek	Do 29 rokov	30,2%	0,0%	13,2%	13,2%	52,8%	13,2%	7,5%
	30 až 39 rokov	18,2%	6,3%	11,4%	14,8%	55,7%	13,1%	7,4%
	40 až 49 rokov	20,2%	4,5%	9,3%	20,2%	64,8%	6,5%	7,3%
	50 až 59 rokov	19,2%	3,3%	9,2%	14,2%	60,3%	8,4%	7,5%
	60 a viac rokov	18,7%	4,0%	12,0%	16,0%	66,7%	5,3%	6,7%

4.7. Plánované zmeny vo firme v najbližšom období (Otázka 17)

Viac ako jedna tretina (34,1%) podnikateľov **neplánuje v najbližšom období žiadnu strategickú zmenu**. Najväčšia skupina podnikateľov (28,4%) zo skúmanej vzorky **plánuje zlepšiť marketing**. Priniesť **nový produkt/službu** plánuje viac ako pätina skúmaných podnikateľov (23,5%). Len desatina (10,5%) podnikateľov plánuje **zavádzanie digitalizácie**. 8% podnikateľov plánuje **expandovať na zahraničné trhy**. Iba 6,9% MSP **plánuje zavedenie zelenej a obehovej ekonomiky**, zapájanie sa do **subdodávateľských reťazcov** plánuje iba 6,5% podnikateľov

Graf č.26: Čo plánujete zmeniť v najbližšom období?

Čo plánujete zmeniť vo vašej firme v najbližšom období?

N=1000 respondentov

Zmeny v oblasti marketingu plánujú hlavne podnikatelia v sektore obchodu (34,0%), priemyslu (31,8%), z Banskobystrického kraja (33,7%), ale aj z Prešovského (33,0%) a Trenčianskeho kraja (32,9%), viac FO-podnikatelia (33,6%) a o niečo významnejšie firmy s dĺžkou podnikania od 6 do 9 rokov (30,8%). V časoch krízy sa viaceré firmy zameriavajú na zmeny, ktoré im majú pomôcť zvládnuť najväčšie výzvy aj v rámci existencie, ako aj pomôcť zamerať sa na strategické opatrenia s cieľom dosiahnuť lepšiu trhovú pozíciu, lepšiu efektívnosť a podobne. **Priniesť na trh nový produkt alebo službu** tvorí s marketingom neoddeliteľnú súčasť, pričom produktovú inováciu plánujú významnejšie podnikatelia z odvetvia doprava, informácie (37,1%), ostatné služby (26,4%). Z hľadiska regiónu sa na základe deklarácií respondentov predpokladá intenzívnejší rozmach inovácií najmä v Prešovskom kraji (28,2%). Tretím najviac zastúpeným faktorom zmeny do najbližšieho obdobia je zavádzanie digitalizácie, ktoré je pomerne vyrovnané stratifikované podľa charakteristík firiem.

Tab. č.37 : Čo plánujete zmeniť v najbližšom období?

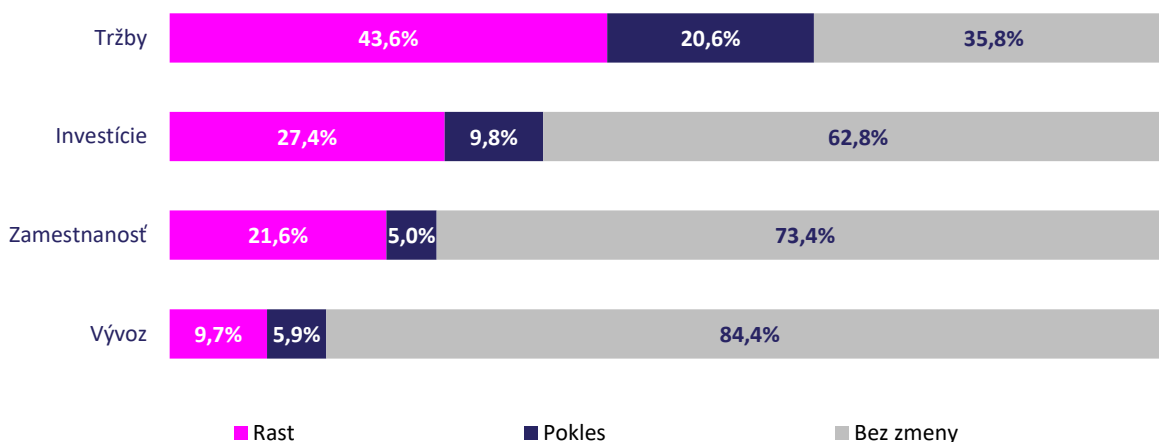
Riadkové %		Zlepšiť marketing	Expandovať na nové zahraničné trhy	Priniesť na trh nový produkt / službu	Zapojenie sa do subdodávateľských reťazcov	Zavádzanie digitalizácie	Zavádzanie prvkov zelenej a obehovej ekonomiky	Neplánujem žiadnu zmenu	Iné	Neviem / nechcem odpovedať
Celková vzorka: 1000 respondentov		28,4%	8,0%	23,5%	6,5%	10,5%	6,9%	34,1%	12,7%	1,0%
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	29,0%	7,7%	23,6%	6,4%	9,9%	6,6%	33,8%	13,4%	1,3%
	Malý podnik (10-49)	27,9%	9,5%	23,4%	4,5%	12,4%	7,0%	34,3%	10,9%	0,5%
	Stredný podnik (50-249)	25,0%	7,0%	23,0%	11,0%	11,0%	9,0%	36,0%	11,0%	0,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	26,3%	2,6%	18,4%	10,5%	7,9%	2,6%	34,2%	15,8%	0,0%
	Priemysel	31,8%	6,5%	20,6%	7,5%	10,3%	8,4%	41,1%	10,3%	0,9%
	Stavebníctvo	25,9%	3,4%	22,4%	10,3%	15,5%	5,2%	37,1%	12,9%	0,0%
	Obchod	34,0%	10,5%	23,9%	5,7%	8,9%	8,5%	31,2%	7,7%	0,8%
	Doprava, informácie	25,8%	10,1%	37,1%	4,5%	13,5%	10,1%	25,8%	14,6%	2,2%
	Ubytovanie a stravovanie	8,1%	0,0%	0,0%	0,0%	8,1%	2,7%	29,7%	64,9%	0,0%
	Obchodné služby	26,9%	9,9%	23,5%	7,5%	10,5%	6,8%	34,4%	10,5%	1,0%
	Ostatné služby	29,2%	5,6%	26,4%	1,4%	6,9%	2,8%	40,3%	11,1%	2,8%
Kraj sídla	Bratislavský	27,6%	9,9%	22,1%	7,1%	10,5%	6,5%	38,4%	10,2%	0,7%
	Trnavský	25,5%	11,7%	25,5%	4,3%	9,6%	5,3%	33,0%	11,7%	1,1%
	Nitriansky	24,8%	5,3%	18,6%	8,8%	10,6%	5,3%	39,8%	15,9%	0,0%
	Trenčiansky	32,9%	8,2%	22,4%	2,4%	10,6%	5,9%	32,9%	12,9%	3,5%
	Banskobystrický	33,7%	6,5%	25,0%	7,6%	13,0%	5,4%	23,9%	15,2%	1,1%
	Žilinský	25,9%	3,4%	26,7%	4,3%	10,3%	6,9%	33,6%	16,4%	0,0%
	Prešovský	33,0%	8,7%	28,2%	4,9%	9,7%	7,8%	30,1%	15,5%	1,9%
	Košický	27,2%	7,8%	22,3%	10,7%	9,7%	12,6%	31,1%	7,8%	1,0%
	FO - podnikatelia	33,6%	5,6%	23,6%	5,6%	12,8%	5,6%	33,2%	12,0%	2,0%
Právna forma firmy	MSP – právnické osoby	26,7%	8,8%	23,5%	6,8%	9,7%	7,3%	34,4%	12,9%	0,7%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	28,4%	8,9%	23,1%	4,1%	8,3%	5,9%	33,1%	16,0%	1,2%
	Od 3 do 5 rokov	28,6%	8,1%	27,0%	5,4%	9,7%	5,4%	36,2%	11,4%	0,5%
	Od 6 do 9 rokov	30,8%	7,7%	20,2%	7,7%	15,4%	8,7%	27,9%	18,3%	1,0%
	10 a viac rokov	27,9%	7,7%	23,1%	7,4%	10,5%	7,4%	34,9%	11,1%	1,1%
Vek	Do 29 rokov	30,6%	8,1%	25,8%	6,5%	9,7%	1,6%	30,6%	12,9%	1,6%
	30 až 39 rokov	30,4%	8,0%	25,7%	3,0%	11,4%	8,4%	27,0%	17,7%	1,3%
	40 až 49 rokov	26,4%	7,4%	23,5%	8,4%	11,3%	5,8%	35,0%	12,9%	0,3%
	50 až 59 rokov	29,1%	8,7%	21,4%	6,7%	8,7%	7,4%	38,8%	8,4%	1,7%
	60 a viac rokov	26,4%	7,7%	23,1%	8,8%	12,1%	8,8%	36,3%	13,2%	0,0%

4.8. Očakávania vývoja vo svojej firme v nasledujúcom roku (Otázka 18)

Rast tržieb v nasledujúcom roku očakáva takmer polovica podnikateľov (43,6%), zároveň iba pätina podnikateľov **očakáva pokles tržieb** (20,6%). **Investície očakáva** 27,4% podnikateľov, zvýšenie zamestnanosti očakáva 21,6% podnikateľov. Naopak, len 5,0% predpokladá znižovanie počtu zamestnancov. Až 84,4% podnikateľov neočakáva rast vývozu v nasledujúcom roku. Každý približne piaty respondent plánuje v nasledujúcom roku prijímanie nových zamestnancov

Graf č.27: Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku?

V porovnaní s aktuálnym rokom, aký vývoj očakávate vo svojej firme v nasledujúcom roku?

N=1000 respondentov

Najväčší rast tržieb očakávajú strední podnikatelia (46,0%), podnikajúci v sektore doprava a informácie (47,2%), z Trnavského kraja (51,1%), podnikajúci menej ako 3 roky, vo veku 40 až 49 rokov (47,9%). **Najväčší pokles tržieb** očakávajú malí podnikatelia (22,4%), v sektore ubytovanie a stravovanie (27,0%), ako aj v odvetví ostatné služby (26,4%).

Tab. č.38 : Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti tržieb?

Riadkové %		Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	43,6%	20,6%	35,8%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	43,1%	20,7%	36,2%
	Malý podnik (10-49)	44,3%	22,4%	33,3%
	Stredný podnik (50-249)	46,0%	16,0%	38,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	44,7%	23,7%	31,6%
	Priemysel	44,9%	16,8%	38,3%
	Stavebníctvo	45,7%	18,1%	36,2%
	Obchod	44,9%	19,0%	36,0%
	Doprava, informácie	47,2%	15,7%	37,1%
	Ubytovanie a stravovanie	29,7%	27,0%	43,2%
	Obchodné služby	41,8%	23,1%	35,0%
	Ostatné služby	43,1%	26,4%	30,6%
Kraj sídla	Bratislavský	41,2%	21,8%	37,1%
	Trnavský	51,1%	18,1%	30,9%
	Nitriansky	44,2%	18,6%	37,2%
	Trenčiansky	49,4%	12,9%	37,6%
	Banskobystrický	34,8%	21,7%	43,5%
	Žilinský	44,0%	22,4%	33,6%
	Prešovský	48,5%	18,4%	33,0%
	Košický	40,8%	27,2%	32,0%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	42,8%	20,8%	36,4%
	MSP - právnické osoby	43,9%	20,5%	35,6%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	47,9%	21,3%	30,8%
	Od 3 do 5 rokov	40,5%	23,2%	36,2%
	Od 6 do 9 rokov	40,4%	28,8%	30,8%
	10 a viac rokov	43,9%	17,9%	38,2%
Vek	Do 29 rokov	45,2%	19,4%	35,5%
	30 až 39 rokov	42,6%	21,9%	35,4%
	40 až 49 rokov	47,9%	19,6%	32,5%
	50 až 59 rokov	39,1%	21,4%	39,5%
	60 a viac rokov	45,1%	18,7%	36,3%

Nárast investícií očakávajú MSP podnikatelia v sektore ostatné služby (38,9%), obchodné služby (28,2%), priemysel (28,0%) a obchod (26,7%), z Nitrianskeho kraja (31,9%), vo veku 60 a viac rokov (30,8%), MSP pôsobiace na trhu od 6 do 9 rokov (29,8%). **Pokles investícií očakávajú** predovšetkým strední podnikatelia (11,0%), v sektore ubytovanie a stravovanie (18,9%) a pôdohospodárstvo (15,8%).

Tab. č.39 : Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v rámci investícií?

Riadkové %		Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	27,4%	9,8%	62,8%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	28,9%	9,3%	61,8%
	Malý podnik (10-49)	24,9%	10,9%	64,2%
	Stredný podnik (50-249)	22,0%	11,0%	67,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	23,7%	15,8%	60,5%
	Priemysel	28,0%	7,5%	64,5%
	Stavebníctvo	24,1%	15,5%	60,3%
	Obchod	26,7%	7,3%	66,0%
	Doprava, informácie	23,6%	9,0%	67,4%
	Ubytovanie a stravovanie	24,3%	18,9%	56,8%
	Obchodné služby	28,2%	7,8%	63,9%
	Ostatné služby	38,9%	13,9%	47,2%
Kraj sídla	Bratislavský	28,9%	9,5%	61,6%
	Trnavský	22,3%	4,3%	73,4%
	Nitriansky	31,9%	10,6%	57,5%
	Trenčiansky	27,1%	12,9%	60,0%
	Banskobystrický	29,3%	10,9%	59,8%
	Žilinský	25,9%	12,9%	61,2%
	Prešovský	25,2%	8,7%	66,0%
	Košický	25,2%	8,7%	66,0%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	30,4%	7,6%	62,0%
	MSP - právnické osoby	26,4%	10,5%	63,1%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	21,9%	12,4%	65,7%
	Od 3 do 5 rokov	28,6%	9,2%	62,2%
	Od 6 do 9 rokov	29,8%	9,6%	60,6%
	10 a viac rokov	28,2%	9,2%	62,5%
Vek	Do 29 rokov	22,6%	16,1%	61,3%
	30 až 39 rokov	28,7%	10,5%	60,8%
	40 až 49 rokov	27,7%	9,3%	63,0%
	50 až 59 rokov	26,1%	9,7%	64,2%
	60 a viac rokov	30,8%	5,5%	63,7%

V zamestnanosti neočakávajú žiadne zmeny predovšetkým mikropodniky (73,7%), podnikajúci v sektore stavebníctvo (81,0%) a ubytovanie a stravovanie (75,7%), z Trnavského (84,0%) a Košického kraja (80,6%), vo veku 30 až 39 rokov (76,8%). **Naopak rast zamestnanosti** očakávajú hlavne strední podnikatelia (24,0%) v sektore obchod (25,1%), priemysel (24,3%) a doprava, informácie (22,5%). **Pokles zamestnanosti** očakávajú najmä MSP v Žilinskom kraji (8,6%), v sektore pôdohospodárstvo (10,5%) a ubytovanie a stravovanie (8,1%).

Tab. č.40 : Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti zamestnanosti?

Riadkové %		Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	21,6%	5,0%	73,4%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	21,0%	5,3%	73,7%
	Malý podnik (10-49)	22,4%	5,0%	72,6%
	Stredný podnik (50-249)	24,0%	3,0%	73,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	21,1%	10,5%	68,4%
	Priemysel	24,3%	2,8%	72,9%
	Stavebníctvo	14,7%	4,3%	81,0%
	Obchod	25,1%	4,5%	70,4%
	Doprava, informácie	22,5%	4,5%	73,0%
	Ubytovanie a stravovanie	16,2%	8,1%	75,7%
	Obchodné služby	21,1%	5,4%	73,5%
	Ostatné služby	20,8%	5,6%	73,6%
Kraj sídla	Bratislavský	22,8%	5,4%	71,8%
	Trnavský	12,8%	3,2%	84,0%
	Nitriansky	23,9%	6,2%	69,9%
	Trenčiansky	29,4%	3,5%	67,1%
	Banskobystrický	19,6%	4,3%	76,1%
	Žilinský	19,0%	8,6%	72,4%
	Prešovský	28,2%	2,9%	68,9%
	Košický	15,5%	3,9%	80,6%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	24,0%	6,0%	70,0%
	MSP - právnické osoby	20,8%	4,7%	74,5%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	17,8%	7,7%	74,6%
	Od 3 do 5 rokov	21,1%	3,2%	75,7%
	Od 6 do 9 rokov	18,3%	6,7%	75,0%
	10 a viac rokov	23,6%	4,4%	72,0%
Vek	Do 29 rokov	21,0%	4,8%	74,2%
	30 až 39 rokov	19,0%	4,2%	76,8%
	40 až 49 rokov	24,8%	4,2%	71,1%
	50 až 59 rokov	19,1%	6,7%	74,2%
	60 a viac rokov	26,4%	4,4%	69,2%

Rast vývozu očakáva desatina stredných podnikateľov najmä zo sektora priemyslu (12,1%), z Nitrianskeho (13,3%) a Bratislavského kraja (12,6%), vo veku 50 až 59 rokov (12,0%), MSP pôsobiace na trhu viac ako 10 rokov (10,7%).

Tab. č.41 : Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti vývozu?

Riadkové %		Rast	Pokles	Bez zmeny
Celková vzorka	1000 respondentov	9,7%	5,9%	84,4%
Typ podniku	Mikropodnik (0-9)	9,7%	5,6%	84,7%
	Malý podnik (10-49)	9,5%	6,0%	84,6%
	Stredný podnik (50-249)	10,0%	8,0%	82,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	7,9%	5,3%	86,8%
	Priemysel	12,1%	3,7%	84,1%
	Stavebníctvo	9,5%	6,9%	83,6%
	Obchod	10,9%	5,7%	83,4%
	Doprava, informácie	10,1%	5,6%	84,3%
	Ubytovanie a stravovanie	0,0%	2,7%	97,3%
	Obchodné služby	8,8%	6,5%	84,7%
	Ostatné služby	11,1%	8,3%	80,6%
Kraj sídla	Bratislavský	12,6%	7,8%	79,6%
	Trnavský	9,6%	4,3%	86,2%
	Nitriansky	13,3%	6,2%	80,5%
	Trenčiansky	7,1%	2,4%	90,6%
	Banskobystrický	4,3%	6,5%	89,1%
	Žilinský	10,3%	6,9%	82,8%
	Prešovský	9,7%	4,9%	85,4%
	Košický	3,9%	3,9%	92,2%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	10,0%	5,6%	84,4%
	MSP - právnické osoby	9,6%	6,0%	84,4%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	7,7%	5,9%	86,4%
	Od 3 do 5 rokov	9,2%	4,9%	85,9%
	Od 6 do 9 rokov	8,7%	5,8%	85,6%
	10 a viac rokov	10,7%	6,3%	83,0%
Vek	Do 29 rokov	3,2%	0,0%	96,8%
	30 až 39 rokov	8,9%	4,6%	86,5%
	40 až 49 rokov	10,6%	7,1%	82,3%
	50 až 59 rokov	12,0%	7,4%	80,6%
	60 a viac rokov	5,5%	4,4%	90,1%

4.9. Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti (Otázka 19)

Oslovení podnikatelia preferujú zásadné zníženie odvodového (39,8%) a daňového zaťaženia (16,9%). Menej časté zmeny v legislatíve preferuje 16,8% podnikateľov. Dostupnejšiu podporu pre rozvoj podnikania preferuje desatina MSP. Zásadné zníženie administratívneho zaťaženia preferuje 6,2% podnikateľov. Najmenej preferovanými opatreniami pre uľahčenie podnikania sú lepšia vymožitelnosť práva (3,8%) a zrýchlenie a zjednodušenie stavebného konania (3,4%).

Graf č.28: Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?

Aké opatrenie preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?

N=1000 respondentov

Za **zásadné zníženie odvodového zaťaženia** sú predovšetkým malí podnikatelia (46,8%), v sektore pôdohospodárstvo (52,6%) a ubytovanie a stravovanie (48,6%) a FO-podnikatelia (48,6%), z Košického kraja (43,7%), podnikajúci 10 a viac rokov, vo veku 50 až 59 rokov. Za **zásadné zníženie daňového zaťaženia** sú podnikatelia v sektore ostatné služby (22,2%) a doprava, informácie (19,1%), predovšetkým z Trenčianskeho kraja (23,5%), podnikajúci od 6 do 9 rokov. **Menej časté zmeny v legislatíve** by privítali hlavne mikropodnikatelia (18,6%), v sektore stavebníctvo (20,7%) a obchod (19,0%), z Nitrianskeho (21,2%) a Žilinského kraja (20,7%), vo veku 60 a viac rokov (23,1%).

Tab. č.42 : Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti

Riadkové %		Zásadné zníženie daňového zaťaženia	Zásadné zníženie odvodového zaťaženia	Zásadné zníženie administratívneho zaťaženia	Menej časté zmeny legislatívy	Lepšia vymożiteľnosť práva	Dostupnejšia podpora pre rozvoj podnikania	Zrýchlenie a zjednodušenie stavebného konania	Iné
Celková vzorka: 1000 respondentov		16,9%	39,8%	6,2%	16,8%	3,8%	10,0%	3,4%	3,1%
Počet zamestnancov	Mikropodnik (0-9)	16,5%	37,8%	6,4%	18,6%	4,3%	10,2%	2,9%	3,4%
	Malý podnik (10-49)	15,9%	46,8%	5,0%	13,4%	1,5%	9,0%	6,0%	2,5%
	Stredný podnik (50-249)	22,0%	40,0%	7,0%	11,0%	5,0%	11,0%	2,0%	2,0%
Odvetvie	Pôdohospodárstvo	5,3%	52,6%	5,3%	10,5%	13,2%	13,2%	0,0%	0,0%
	Priemysel	17,8%	46,7%	3,7%	15,9%	2,8%	9,3%	0,0%	3,7%
	Stavebníctvo	12,1%	37,1%	1,7%	20,7%	1,7%	5,2%	18,1%	3,4%
	Obchod	16,6%	39,3%	9,7%	19,0%	2,0%	8,1%	2,0%	3,2%
	Doprava, informácie	19,1%	38,2%	5,6%	11,2%	2,2%	13,5%	5,6%	4,5%
	Ubytovanie a stravovanie	13,5%	48,6%	2,7%	13,5%	5,4%	16,2%	0,0%	0,0%
	Obchodné služby	18,7%	37,8%	6,8%	16,3%	5,4%	10,5%	1,0%	3,4%
	Ostatné služby	22,2%	34,7%	5,6%	18,1%	4,2%	13,9%	0,0%	1,4%
Kraj sídla	Bratislavský	16,0%	41,5%	5,8%	17,7%	3,4%	10,2%	3,4%	2,0%
	Trnavský	16,0%	37,2%	7,4%	16,0%	1,1%	11,7%	1,1%	9,6%
	Nitriansky	19,5%	31,9%	8,8%	21,2%	7,1%	6,2%	3,5%	1,8%
	Trenčiansky	23,5%	38,8%	8,2%	7,1%	4,7%	10,6%	2,4%	4,7%
	Banskobystrický	16,3%	39,1%	7,6%	15,2%	5,4%	7,6%	6,5%	2,2%
	Žilinský	13,8%	40,5%	5,2%	20,7%	0,9%	12,1%	4,3%	2,6%
	Prešovský	22,3%	42,7%	2,9%	14,6%	3,9%	8,7%	1,9%	2,9%
	Košický	10,7%	43,7%	4,9%	17,5%	4,9%	12,6%	3,9%	1,9%
Právna forma firmy	FO - podnikatelia	11,6%	48,0%	4,4%	15,2%	4,4%	9,2%	4,8%	2,4%
	MSP – právnické osoby	18,7%	37,1%	6,8%	17,3%	3,6%	10,3%	2,9%	3,3%
Dĺžka podnikania	Menej ako 3 roky	17,8%	37,9%	3,6%	18,9%	4,7%	13,0%	1,8%	2,4%
	Od 3 do 5 rokov	17,3%	33,0%	10,3%	19,5%	4,3%	7,6%	4,3%	3,8%
	Od 6 do 9 rokov	26,0%	33,7%	1,0%	15,4%	4,8%	16,3%	1,0%	1,9%
	10 a viac rokov	14,8%	43,9%	6,6%	15,5%	3,1%	8,7%	4,1%	3,3%
Vek	Do 29 rokov	17,7%	33,9%	4,8%	22,6%	8,1%	11,3%	0,0%	1,6%
	30 až 39 rokov	18,1%	36,7%	5,9%	19,0%	2,5%	11,8%	4,2%	1,7%
	40 až 49 rokov	15,1%	38,9%	5,8%	16,4%	4,2%	10,6%	3,5%	5,5%
	50 až 59 rokov	16,7%	46,2%	7,4%	12,4%	2,7%	8,4%	4,0%	2,3%
	60 a viac rokov	19,8%	34,1%	5,5%	23,1%	6,6%	7,7%	1,1%	2,2%

5. Zhrnutie výsledkov

Viac ako dve tretiny (67,7%) predstaviteľov malých a stredných podnikov sú nespokojné so súčasnými podmienkami pre podnikanie na Slovensku. Maximálnu spokojnosť vyjadrilo len 1,1% opýtaných a naopak maximálnu mieru nespokojnosti až 24,2% podnikateľov.

Podnikatelia vnímali **priaznivejšie podmienky na podnikanie v období na začiatku** ich podnikania. Výrazná väčšina (67,6%) podnikateľov bola s podmienkami pre podnikanie v začiatkoch ich podnikania spokojnejšia.

Pre MSP je **najvýznamnejšou prekážkou pri fungovaní a ďalšom raste podnikania nestabilita a nejednoznačnosť zákonov** (93,1%). **Problém s dostupnosťou a kvalitou pracovnej sily** označilo za prekážku v podnikaní 81,5% MSP. Medzi významnejšie bariéry v podnikaní na Slovensku respondenti uviedli tiež vymožitelnosť práva súdnou cestou (71,3%) a korupciu (66,9%). Významnou prekážkou ostáva aj kvalita a dostupnosť infraštruktúry (66,5%).

Prekážky v podnikaní predstavujú pre malých a stredných podnikateľov aj zásahy štátu. **Problémom je najmä regulácia pracovno-právnych vzťahov** (65,3%), regulácia cien tovarov a služieb (56,1%) a zásahy štátu v oblasti ochrany spotrebiteľa (50,3%) a ochrany životného prostredia (50,3%). Prekážku v hospodárskej súťaži vníma ako problém 47,4% MSP.

Medzi inštitúcie, ktoré nútia podnikateľov vyplniť **zbytočné podania**, respondenti najčastejšie zaradili: **Štatistický úrad SR** (50,7%), **inštitúcie poskytujúce dotácie, resp. rozhodujúce o eurofondoch** (49,7%) Sociálnu poisťovňu (47,4%) a Finančnú správu (47,0%).

Najviac podnikateľov (až 48,0%) **zaťažujú poplatky za odpady**, druhým zaťažujúcim poplatkom sú poplatky za koncesionárske služby (43,4%) a do tretice najviac zaťažujúcimi poplatkami sú poplatky za zmeny v obchodnom registri (40,1%). Poplatky za zápis do registrov zaťažuje 36,7% podnikateľov. Najmenej zaťažujúcimi poplatkami sú poplatky na úrovni samosprávy.

Takmer 4 z 10 podnikateľov na Slovensku odhadujú, že štátu **uhradia ročne na poplatkoch viac ako 400 eur**. 14,4% podnikateľov si nepamätá výšku poplatkov, lebo sa jedná pre nich o zanedbateľnú sumu.

Viac ako dve tretiny malých a stredných podnikateľov (67,1%) hodnotí **doterajšie ekonomické opatrenia pre podnikateľov** zamerané na zmiernenie dopadov koronakrízy za nedostatočné. Iba 2,8% podnikateľov hodnotí opatrenia za veľmi dobré a pätina (22,5%) za dostatočné. Len 7,6% sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Oslovení podnikatelia z hľadiska pomoci štátu **najviac ocenili príspevky na mzdy zamestnancov** (33,7%), druhým najviac oceňovaným opatrením boli **príspevky na náhradu straty príjmu** (11,8%). Naopak najmenej oceňovanými opatreniami boli bankové záruky (1,2%) a dočasná ochrana pred veriteľmi (0,3%).

U viac ako štyroch pätín zostal **počet zamestnancov počas pandémie nezmenený** (76,7%), u takmer každého šiesteho podnikateľa sa počet zamestnancov znížil. Týkalo sa to hlavne odvetvia ubytovanie a stravovanie. Podnikateľov, ktorí zaznamenali zvýšenie zamestnanosti, bolo len 4,8%.

Takmer polovica podnikateľov (49,8%) **neobsadzovala v meranom období žiadne pracovné pozície**. Viac ako pätina (22,4%) zaznamenala nedostatočnú odbornosť a 19,4% podnikateľov zaznamenalo neprimerane vysoké platové očakávania uchádzačov. Najväčší problém s nedostatočnou odbornosťou pociťovali MSP z odvetvia ubytovanie a stravovanie a priemysel.

Takmer tretina (28,4%) malých a stredných podnikateľov si myslí, že podnikáť na Slovensku sa **nedá bez toho, aby ste nikdy neporušili žiadny zákon**. 39,4% podnikateľov je silne presvedčených, že podnikáť sa dá bez porušenia zákonov.

Podnikatelia uvádzajú ako **najväčšiu prekážku** pri dodržiavaní zákonov ich časté zmeny a nemožnosť pravidelného sledovania (85,6%). Druhou významnou prekážkou je ich nejednoznačnosť (79,6%). Treťou výraznou prekážkou je podľa podnikateľov to, že zákony sú prijímané bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi (78,9%). Viac ako polovica podnikateľov (53,9%) si myslí, že dodržiavanie zákonov sa nevynucuje od všetkých rovnako.

Lex korona **nemala podľa uvedeného prieskumu žiaden pozitívny dopad** pre viac ako dve tretiny malých a stredných podnikateľov (70,3%). Výrazne pozitívny dopad pocítili len 3,3% MSP. Mierne zlepšenie zaznamenala viac ako pätina malých a stredných podnikateľov (21,6%).

Štvrtina (25,1%) podnikateľov je určite podporuje možnosť samostatne sa rozhodnúť, či budú **vyžadovať od zamestnancov povinné očkovanie proti Covid-19**, zároveň 14,7% sa skôr prikláňa k možnosti, aby sa podnikatelia mohli sami rozhodnúť, či budú od svojich zamestnancov vyžadovať očkovanie. Naopak, takmer polovica opýtaných podnikateľov (48,7 %) nemá potrebu rozhodovať o očkovaní svojich zamestnancov.

V dôsledku koronakrízy pristúpilo **k zásadnej digitalizácii procesov** 14,2% oslovených MSP. V minimálnej miere sa digitalizáciou svojho podnikania zaoberala viac ako tretina (36,3%) respondentov. Takmer polovica MSP **nespustila žiadnu digitálnu transformáciu** podnikania v reakcii na prebiehajúcu koronakrízu.

60,8% malých a stredných podnikateľov, ktorí v prieskume uviedli, že nedigitalizovali alebo digitalizovali len v minimálnej miere, si myslí, že povaha ich biznisu si nevyžaduje významnejšiu digitálnu transformáciu firmy, vysoké náklady spojené so zavádzaním digitalizácie v podnikaní vníma ako prekážku 20% podnikateľov a časovú náročnosť ako bariéru vidí takmer 13,3% opýtaných.

Až 34,7% dopytovaných podnikateľov **neplánuje v najbližšom období žiadne zmeny vo firme**. Najväčšia skupina podnikateľov, takmer tretina (28,4%) zo skúmanej vzorky, **plánuje**

zlepšiť marketing. Priniesť nový produkt/službu plánuje viac ako pätina dopytovaných podnikateľov (23,5%). Iba desatina podnikateľov plánuje zavádzanie digitalizácie.

Rast tržieb v nasledujúcom roku očakáva takmer polovica podnikateľov (43,6%), iba pätina podnikateľov očakáva ich pokles (20,6%). Nárast investícií očakáva menej ako tretina (27,4%) podnikateľov a **zvýšenie zamestnanosti predpokladá viac ako pätina** (21,6%) podnikateľov.

Z pohľadu uľahčenia podnikania na Slovensku, oslovení podnikatelia do budúcnosti **preferujú zásadné zníženie odvodového (39,8%) a daňového zaťaženia (16,9%). Menej časté zmeny v legislatíve** preferuje 16,8% podnikateľov. **Dostupnejšiu podporu pre rozvoj podnikania** preferuje desatina MSP. **Zásadné zníženie administratívneho zaťaženia** preferuje 6,2% podnikateľov.

6. Zoznam grafov a tabuliek

Graf č.1: Typ podnikateľského subjektu	str.5
Graf č.2: Počet zamestnancov	str.6
Graf č.3: Kraj sídla	str.6
Graf č.4: Odvetvie	str.7
Graf č.5: Dĺžka podnikania	str.8
Graf č.6: Vek podnikateľov	str.8
Graf č.7: Hodnotenie spokojnosti	str.9
Graf č.8: Prekážky podnikania	str.13
Graf č.9: Prekážky podnikania porovnanie 2021/2020	str.14
Graf č.10: Zásahy štátu ako prekážka v podnikaní na Slovensku	str.22
Graf č.11: Povinnosti spojené s vyplňaním zbytočne častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní štátnym inštitúciám	str.29
Graf č.12: Povinnosti spojené s vyplňaním zbytočne častých, rozsiahlych a neprehľadných podaní štátnym inštitúciám 2021/2020	str.30
Graf č.13: Akými poplatkami ste ako podnikateľ zaťažený?	str.40
Graf č.14: Odhadnite výšku poplatkov	str.42
Graf č.15: Ako hodnotíte doterajšie ekonomické opatrenia?	str.44
Graf č.16: Ktoré z mimoriadnych opatrení na zmiernenie dopadov ste ocenili najviac?	str.46
Graf č.17: Ako ovplyvnila koronakríza zamestnanosť	str.48
Graf č.18: Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest výrazné problémy?	str.50
Graf č.19: Dá sa podľa vás podnikáť tak aby ste neporušili žiadny zákon?	str.52
Graf č.20: Čomu pripisujete, že je ťažké dokonca nemožné dodržiavať zákony?	str.54
Graf č.21: Čomu pripisujete, že je ťažké, či dokonca nemožné dodržiavať zákony? 2021/2020	str.56
Graf č.22: Aký dopad mal Lex Korona?	str.58
Graf č.23: Rozhodnutie zamestnávateľa zamestnať len zaočkovaných proti COVID-19	str.60
Graf č.24: Digitalizovali ste procesy v súvislosti s koronakrízou?	str.62
Graf č.25: Aké bariéry bránili v digitalizovaní procesov?	str.64
Graf č.26: Čo plánujete zmeniť v najbližšom období?	str.66
Graf č.27: Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku?	str.68
Graf č.28: Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?	str.73
Tab.č.1: Spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku súčasný stav	str.11
Tab.č.2: Spokojnosť s podmienkami pre podnikanie v období začatia podnikania	str.12
Tab.č.3: Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Nestabilita a nejednoznačnosť	str.15
Tab.č.4: Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Dostupnosť a kvalita pracovnej sily	str.16
Tab.č.5: Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Vymožiteľnosť práva cez súdy	str.17
Tab.č.6: Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Kvalita a dostupnosť infraštruktúry	str.18
Tab.č.7: Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Korupcia	str.19
Tab.č.8: Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Protikonkurenčné praktiky	str.20
Tab.č.9: Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Organizovaný zločin, vydieranie	str.21
Tab.č.10: Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Regulácia pracovno-právnych vzťahov	str.23
Tab.č.11: Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Regulácia cien tovarov a služieb	str.24
Tab.č.12: Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana životného prostredia	str.25
Tab.č.13: Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana spotrebiteľa	str.26
Tab.č.14: Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Ochrana hospodárskej súťaže	str.27
Tab.č.15: Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku zásahy štátu v oblastiach: Technické požiadavky na kvalitu výrobkov	str.28
Tab.č.16: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Štatistický úrad SR	str.31
Tab.č.17: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Eurofondy	str.32
Tab.č.18: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Sociálna poisťovňa	str.33
Tab.č.19: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Finančná správa	str.34
Tab.č.20: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Zdravotná poisťovňa	str.35
Tab.č.21: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Okresný úrad	str.36
Tab.č.22: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Mestský/obecný úrad	str.37
Tab.č.23: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Registrový súd	str.38
Tab.č.24: Máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov vyplňať zbytočné podania? Samosprávny kraj	str.39
Tab.č.25: Akými poplatkami ste ako podnikateľ zaťažený?	str.41
Tab.č.26: Odhadnite výšku poplatkov, ktoré ročne platíte	str.43
Tab.č.27: Ako hodnotíte doterajšie opatrenia	str.45
Tab.č.28: Ktoré z ekonomických opatrení na zmiernenie dopadov COVID-19 oceňujete najviac?	str.47
Tab.č.29: Ako ovplyvnila koronakríza zamestnanosť	str.49
Tab.č.30: Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest výrazné problémy?	str.51
Tab.č.31: Dá sa podľa vás podnikáť tak aby ste neporušili žiadny zákon?	str.53
Tab.č.32: Ak sa domnievate, že je ťažké dodržiavať zákony, čomu to pripisujete?	str.57

Tab.č.33: Aký dopad mal Lex Korona?	str.59
Tab.č.34: Rozhodnutie zamestnávateľa zamestnať len zaočkovaných proti COVID-19	str.61
Tab.č.35: Digitalizovali ste procesy v súvislosti s koronakrízou ?	str.63
Tab.č.36: Aké bariéry bránili v digitalizovaní procesov?	str.65
Tab.č.37: Čo plánujete zmeniť v najbližšom období?	str.67
Tab.č.38: Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti tržieb?	str.69
Tab.č.39: Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v rámci investícií?	str.70
Tab.č.40: Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti zamestnanosti?	str.71
Tab.č.41: Aký vývoj očakávate v nasledujúcom roku v oblasti vývozu?	str.72
Tab.č.42: Aké opatrenia preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?	str.74

7. Metodika prieskumu

Zber informácií od respondentov sa realizoval prostredníctvom telefonického prieskumu za použitia metódy CATI. Uvedenú metódu možno charakterizovať ako kvantitatívnu metódu zberu údajov, prostredníctvom ktorej profesionálni operátori telefonicky kontaktujú vybranú skupinu respondentov. Rozhovor sa následne riadi pripravenou štruktúrou otázok a odpovedí formou dotazníka. Prieskum zameraný na monitorovanie financovania MSP sa uskutočnil v mesiaci december 2021. Zber údajov sa realizoval na základe dotazníka, ktorý spracovala Slovak Business Agency. Dotazník pozostával z 25 uzavretých otázok. Výberová reprezentatívna vzorka o veľkosti 1000 respondentov bola vytvorená stratifikovaným náhodným výberom zo základného súboru malých a stredných podnikov, ktorí v roku 2021 vykonávali podnikateľskú činnosť na území Slovenskej republiky. Respondenti prieskumu boli predstavitelia podnikateľských subjektov s rozhodovacou právomocou, teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia alebo kompetentní pracovníci poverení odpovedať na otázky zodpovednou osobou vo firme s rozhodovacou právomocou. Ako stratifikačné kritériá boli použité štyri znaky:

- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa právnej formy, pričom fyzické osoby – podnikatelia boli v početnosti reprezentované 250 respondentmi a MSP – právnické osoby (podniky) boli v prieskume zastúpené 750 respondentmi.
- Rozdelenie MSP – právnických osôb (750) podľa počtu zamestnancov v nasledovnej štruktúre: 450 mikropodnikov (podniky s 0 až 9 zamestnancami), 200 malých podnikov (podniky s 10 až 49 zamestnancami) a 100 stredných podnikov (podniky s 50 až 249 zamestnancami).
- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa ich sídla z hľadiska regionálneho členenia na úrovni NUTS 3 na: Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj.
- Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti zapísanej do Obchodného registra na základe klasifikácie SK NACE, pričom kategorizácia hlavných ekonomických činností bola stanovaná nasledovne: pôdohospodárstvo (sekcia A); priemysel (sekcia B, C, D, E); stavebníctvo (sekcia F); obchod (sekcia G); ubytovanie a stravovanie (sekcia I); doprava, informačné a komunikačné činnosti (sekcia H, J); obchodné služby (sekcia K, L, M, N) a ostatné služby (sekcia O, P, Q, R, S).

8. Dotazník

1. Vyjadrite vašu celkovú spokojnosť s podmienkami pre podnikanie na Slovensku v súčasnosti a na začiatku svojho podnikania na škále od 1 (maximálna spokojnosť) po 6 (maximálna nespokojnosť).

Súčasný stav	1	2	3	4	5	6
Keď ste začínali podnikáť	1	2	3	4	5	6

2. Budem vám teraz čítať rôzne faktory, ktoré môžu byť prekážkami pri podnikaní. Do akej miery predstavujú uvedené faktory prekážku pre vaše podnikanie? Priradte ku každému faktoru jednu z odpovedí podľa škály:

Škála:

- a) Nie je to žiadna prekážka
- b) Je to len mierna prekážka
- c) Je to vážna prekážka
- d) Je to rozhodujúca prekážka
- e) Neviem posúdiť

1. Kvalita a dostupnosť infraštruktúry
2. Dostupnosť a kvalita pracovnej sily
3. Nestabilita a nejednoznačnosť zákonov a právnych predpisov
4. Vymožiteľnosť práva cez súdy
5. Korupcia
6. Organizovaný zločin, vydieranie
7. Obmedzenie vstupu na trh a iné protikonkurenčné praktiky

3. Predstavujú alebo nepredstavujú prekážku vo vašom podnikaní zásahy štátu v nasledovných oblastiach (v rámci vnútorného trhu), ktoré vám budem čítať po jednom? Odpovedajte podľa škály:

Škála:

- a) Nie je to žiadna prekážka
- b) Je to len mierna prekážka
- c) Je to vážna prekážka
- d) Je to rozhodujúca prekážka
- e) Neviem posúdiť

1. Regulácia cien tovarov a služieb

2. Regulácia pracovno-právnych vzťahov
3. Technické požiadavky na kvalitu výrobkov
4. Ochrana spotrebiteľa
5. Ochrana životného prostredia
6. Ochrana hospodárskej súťaže

4. Budem vám čítať názvy jednotlivých inštitúcií a v pri každej z nich povedzte, či máte pocit, že nasledovné inštitúcie nútia podnikateľov, prípadne zamestnancov, vyplňať zbytočne časté, rozsiahle, či neprehľadné podania? Pri každej inštitúcii odpovedajte podľa škály:

Odpoveď:

- a) *Áno*
- b) *Nie*
- c) *Neviem*

1. Finančná správa
2. Sociálna poisťovňa
3. Zdravotná poisťovňa
4. Registrový súd
5. Mestský/obecný úrad
6. Samosprávny kraj
7. Okresný úrad a okresný úrad v sídle kraja
8. Inštitúcia poskytujúca dotácie, resp. rozhodujúca o eurofondoch
9. Štatistický úrad SR
10. Iný úrad (špecifikujte ktorý):.....

5. Akými poplatkami ste ako podnikateľ najčastejšie zaťažovaný zo strany verejných orgánov?
(Môžete vybrať viac možností)

1. Poplatky za zápisy do registrov
2. Poplatky za zmeny v obchodnom registri
3. Poplatky za povolenia
4. Poplatky za odpady
5. Koncesionárske poplatky
6. Poplatky do umeleckých fondov
7. Iné poplatky na úrovni štátnej správy (uved'te)
8. Iné poplatky na úrovni samosprávy (uved'te)

6. Odhadnite výšku poplatkov, ktoré ročne ako podnikateľ uhradíte štátu alebo samospráve

1. Ide o zanedbateľnú sumu – nepamätám si
2. od 5 Eur do 50 Eur vrátane ročne
3. od 51 Eur do 100 Eur vrátane ročne
4. od 101 Eur do 200 Eur vrátane ročne
5. od 201 Eur do 300 Eur vrátane ročne
6. od 301 Eur do 400 Eur vrátane ročne
7. nad 401 Eur

7. Ako hodnotíte doterajšie ekonomické opatrenia pre podnikateľov zamerané na zmiernenie dopadov koronakrízy?

1. Veľmi dobré
2. Dostatočné
3. Nedostatočné
4. Neviem ([nečítať](#))

8. Ktoré z mimoriadnych ekonomických opatrení na zmiernenie negatívnych dopadov pandémie Covid-19 ste ocenili najviac?

1. Odklad, resp. úplné odpustenie sociálnych odvodov
2. Príspevky na mzdy zamestnancov
3. Príspevky na náhradu straty príjmu
4. Odklad splátok úverov a lízingu
5. Dočasná ochrana pred veriteľmi
6. Mimoriadny odpočet daňovej straty
7. Dotácie na nájomné
8. Bankové záruky
9. Špecifické opatrenia v najviac zasiahnutých odvetviach
10. Uved'te iné _____
11. Neviem ([nečítať](#))

B) Ľudské zdroje

9. Ako ovplyvnila koronakríza zamestnanosť vo vašej firme? Počet zamestnancov sa počas pandémie:

1. zvýšil

2. znížil
3. zostal nezmenený

10. Zaznamenali ste pri obsadzovaní pracovných miest počas tohto roka výraznejšie problémy ako v predchádzajúcich rokoch? (môžete vybrať viac možností)

1. Áno, záujem uchádzačov bol výrazne menší
2. Áno, odbornosť uchádzačov bola nedostačujúca
3. Áno, platové očakávania uchádzačov boli neprimerane vysoké
4. Nie, nezaznamenali sme výraznejšie problémy
5. Neobsadzovali sme žiadne pracovné pozície

C) K legislatíve

11. Dá sa podľa vás vo vašom odvetví podnikáť tak, aby ste nikdy neporušili žiadny zákon? Prečítam vám možnosti:

1. Určite áno (FILTER – nasledujúcu otázku preskočiť)
2. Skôr áno (FILTER – nasledujúcu otázku preskočiť)
3. Skôr nie
4. Určite nie
5. Neviem posúdiť (nečítať)

12. Ak sa domnievate, že na Slovensku je ťažké, či dokonca nemožné dôsledne dodržiavať zákony, čomu to pripisujete? Prečítam vám možnosti (1 až 8): (môžete vybrať viac možností).

1. Je zložité zistiť, aké všetky zákony a predpisy sa konkrétneho podnikania dotýkajú
2. Úradníci nepomáhajú podnikateľom zorientovať sa v zákonoch pre danú oblasť
3. Časté zmeny zákonov nemožno pravidelne sledovať
4. Zákony nie sú jednoznačné
5. Zákony sú prijímané bez dostatočnej konzultácie s podnikateľmi
6. Zákony sa schvaľujú bez posudzovania ich vplyvov na podnikateľské prostredie
7. Dodržiavanie zákonov sa nevynucuje od všetkých rovnako
8. Niektoré zmeny zákonov prinášajú nerealizovateľné požiadavky
9. Uvedte iné _____
10. Neviem posúdiť (nečítať)

13. Aký dopad na vaše podnikanie mal tzv. Lex Korona, známy tiež ako podnikateľské kilečko, ktorý obsahoval balík 115-tich opatrení na zníženie administratívnej záťaže podnikania?

1. Výrazne pozitívny dopad
2. Mierne zlepšenie podmienok podnikania
3. Nepocítujem žiadny pozitívny dopad
4. Nevieť posúdiť

14. Mali by podľa vás zamestnávateľia mať možnosť rozhodnúť sa, či budú zamestnávať len zamestnancov zaočkovaných proti Covid-19?

1. Určite áno
2. Skôr áno
3. Skôr nie
4. Určite nie
5. Nevieť posúdiť (nečítať)

15. Digitalizovali ste procesy vo Vašej firme v súvislosti s koronakrízou?

1. Áno, zásadne
2. Áno, ale iba v minimálnej miere
3. Nie
4. Nevieť (nečítať)

16. Aké bariéry vám bránili v digitalizovaní procesov vo firme? (odpovedajú respondenti, ktorí v Q15 odpovedali 2. a 3.)

1. Vysoké vstupné náklady
2. Legislatívne bariéry
3. Chýbajúce zručnosti zamestnancov
4. Vysoká časová náročnosť
5. Povaha biznisu si to nevyžaduje
6. Uveďte iné _____

17. Čo plánujete zmeniť vo vašej firme v najbližšom období?

Prečítam vám možnosti: (Môžete vybrať viac možností)

1. Zlepšiť marketing
2. Expandovať na nové zahraničné trhy
3. Priniesť na trh nový produkt / službu
4. Zapojenie sa do subdodávateľských reťazcov

5. Zavádzanie digitalizácie
6. Zavádzanie prvkov zelenej a obehovej ekonomiky
7. Neplánujem žiadnu zmenu
8. Uved'te iné _____
9. Nevie (nečítať)

18. V porovnaní s aktuálnym rokom, aký vývoj očakávate vo svojej firme v nasledujúcom roku? Odpovedajte podľa škály

Odpoveď:

- a) *Rast*
- b) *Pokles*
- c) *Bez zmeny*

1. Tržby
2. Zamestnanosť
3. Investície
4. Vývoz

19. Aké opatrenie preferujete pre uľahčenie vášho podnikania v budúcnosti?

(len 1 možnosť odpovede)

1. Zásadné zníženie daňového zaťaženia
2. Zásadné zníženie odvodového zaťaženia
3. Zásadné zníženie administratívneho zaťaženia
4. Menej časté zmeny legislatívy
5. Lepšia vymožitelnosť práva
6. Dostupnejšia podpora pre rozvoj podnikania
7. Zrýchlenie a zjednodušenie stavebného konania
8. Uved'te iné _____

A teraz už len niekoľko štatistických otázok o vašej firme

(Triediace otázky):

20. Aká je právna forma vašej firmy?

1. Živnostník
2. Spoločnosť s ručením obmedzeným

3. Akciová spoločnosť
4. Zahraničná osoba
5. Slobodné povolanie
6. Samostatne hospodáriaci roľník
7. Iná forma (napr. družstvo, komanditná spoločnosť, verejno-obchodná spoločnosť, jednoduchá spoločnosť na akcie)

21. Koľko zamestnancov má vaša firma?

1. Žiadnych
2. 1 až 3 zamestnancov
3. 4 až 5 zamestnancov
4. 6 až 9 zamestnancov
5. 10 až 19 zamestnancov
6. 20 až 49 zamestnancov
7. 50 až 249 zamestnancov

22. Uveďte prosím okres, v ktorom sídli vaša firma.

23. Ktorá z nasledovných činností je vo vašom podnikaní hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)?

1. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2. ťažba a dobývanie
3. priemyselná výroba
4. dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
5. dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
6. stavebníctvo
7. veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
8. doprava a skladovanie
9. ubytovacie a stravovacie služby
10. informácie a komunikácia
11. finančné a poisťovacie činnosti
12. činnosti v oblasti nehnuteľností
13. odborné, vedecké a technické činnosti
14. administratívne a podporné služby
15. verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
16. vzdelávanie

- 17. zdravotníctvo a sociálna pomoc
- 18. umenie, zábava a rekreácia
- 19. ostatné činnosti

24. Kedy bola založená vaša firma?

- 1. v období 2019 – 2021 (menej ako 3 roky)
- 2. v období 2016 – 2018 (od 3 do 5 rokov)
- 3. v období 2011 – 2015 (od 6 do 9 rokov)
- 4. v období 2010 a skôr (10 a viac rokov)

25. Zaradíte sa prosím, do vekovej skupiny?

- 1. Menej ako 24 rokov
- 2. 25 až 29 rokov
- 3. 30 až 34 rokov
- 4. 35 až 39 rokov
- 5. 40 až 44 rokov
- 6. 45 až 49 rokov
- 7. 50 až 54 rokov
- 8. 55 až 59 rokov
- 9. 60 až 64 rokov
- 10. 65 a viac rokov